Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
ОСНОВНА ШКОЛА „ВАСА СТАЈИЋ“
Број: 315/26
Датум: 17.6.2026.
23305 Мокрин
Ул. Светог Саве 101
Тел./факс: 0230 361 118
E-mail: osvasastajic@gmail.com

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ОШ „ВАСА СТАЈИЋ“ у Мокрину

за период од 1.9.2026. године до 31.8.2030.године

Директорка

_____
Мариана Ракин

Председник Школског одбора

М.П.

_____
Ковица Ристић

САДРЖАЈ:

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ РАДА 1

УСЛОВИ РАДА 5

МАТЕРИЈАЛНО ТЕХНИЧКИ И ПРОСТОРНИ УСЛОВИ РАДА 5

ИЗВОДИ ИЗ ОПШТИХ ОСНОВА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА 6

ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА 8

Опште међупредметне компетенције за крај основног обРазовања и васпитања 9

Исходи образовања и васпитања 10

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА 11

Настава 11

Разредна и предметна настава 12

Други облици организације наставе 12

Време проведено у школи 13

НЕДЕЉНИ И ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ПО РАЗРЕДИМА И ПРЕДМЕТИМА 14

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС 14

Облици образовно-васпитног рада КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ, ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ И АКТИВНОСТИ за први циклус 15

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС 16

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ, ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ И АКТИВНОСТИ ЗА други циклус 17

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА за други циклус 17

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА, ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА И ПРОГРАМА АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА 18

ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО ЦИКЛУСИМА И РАЗРЕДИМА 18

1. ЦИКЛУС 18

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК 18

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 21

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА МАТЕМАТИКУ 25

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СВЕТ ОКО НАС 27

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДИГИТАЛНИ СВЕТ 29

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ЛИКОВНУ КУЛТУРУ 31

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА МУЗИЧКУ КУЛТУРУ 34

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ 36

ПРОГРАМИ ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА - 1. ЦИКЛУС 39

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРСКА НАСТАВА) 39

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ 40

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ 40

1. РАЗРЕД 40

ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА - 2. ЦИКЛУС 43

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ 43

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 47

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА МАТЕМАТИКУ 49

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ИСТОРИЈУ 53

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ГЕОГРАФИЈУ 55

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА БИОЛОГИЈУ 57

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ФИЗИКУ 59

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ХЕМИЈУ 62

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ТЕХНИКУ И ТЕХНОЛОГИЈУ 64

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ИНФОРМАТИКУ И РАЧУНАРСТВО 67

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ЛИКОВНУ КУЛТУРУ 71

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА МУЗИЧКУ КУЛТУРУ 73

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊА 75

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ 77

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРАВОСЛАВНИ КАТАХИЗИС (ВЕРСКА НАСТАВА) 77

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ 78

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК – НЕМАЧКИ ЈЕЗИК 90

ПРОГРАМИ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ 98

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ 103

ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ 105

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ 106

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА 107

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА 107

ПРОГРАМ ПРОТИВ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА 115

ПРОГРАМ ПОСТУПАЊА УСТАНОВЕ У КРИЗНИМ ДОГАЂАЈИМА 119

Програм ваннаставних активности ученика 141

ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ 142

ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА У ШКОЛИ 143

ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА У ШКОЛИ 145

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ 146

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ 148

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ 148

ПРОГРАМ НАСТАВЕ У ПРИРОДИ И УЧЕНИЧКИХ ЕКСКУРЗИЈА 149

ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ 155

САРАДЊА СА НАСТАВНИЦИМА И СТРУЧНИМ САРАДНИЦИМА 156

ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ 157

САРАДЊА СА ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ 157

ПРАВИЛА ПОНАШАЊА У УСТАНОВИ И ШКОЛИ 159

НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ 160

ДОДАТНА ПОДРШКА У ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ 162

ПРОГРАМ ОБРАЗОВАЊА УЧЕНИКА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ПОДРШКА У ОБРАЗОВАЊУ - УЧЕНИЦИ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ И ИНВАЛИДИТЕТОМ И УЧЕНИЦИ СА ИЗУЗЕТНИМ, ПОСЕБНИМ СПОСОБНОСТИМА 164

Програма подршке ученицима са изузетним способностима. 166

ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАНОВИ 167

ЕВАЛУАЦИЈА 170

ПРАЋЕЊЕ НАПРЕДОВАЊА И ОЦЕЊИВАЊА УЧЕНИКА 170

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА 174

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ РАДА

Полазне основе за израду Школског програма Основне школе „Васа Стајић“ у Мокрину за период 1.9.2026. године – 31.8.2030. године дел.бр. 315/26 од 17.6.2026. године су:

1. Закон о основама система образовања и васпитања (''Сл. гласник РС'', број 88/2017, 27/2018, 10/2019, 6/2020, 129/2021, 92/2023 и 19/2025),

2. Закон о основном образовању и васпитању (''Сл. гласник РС'', број 55/2013, 101/2017, 10/2019, 27/2018, 129/2021, 92/2023 и 19/2025),

3. Статут Основне школе „Васа Стајић“ Мокрин (дел.л бр. 726-23 од 14.12.2023. године са изменама и допунама дел. бр. 465-54 од 5.7.2024. године, 687-25 од 15.9.2025. године, 193-26 од 4.5.2026. године

4. Правилник о вредновању квалитета рада установе (''Сл. гласник РС'', број 10/2019 и 77/2024),

5. Правилник о стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја (''Сл. гласник РС'', број 5/2011),

6. Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању (''Сл. гласник РС'', број 10/2024),

7. Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 10/2004, 20/2004, 1/2005, 3/2006, 15/2006, 2/2008, 2/2010, 7/2010, 3/2011 - др. правилник, 7/2011 - др. правилници, 1/2013, 4/2013, 14/2013, 5/2014, 11/2014, 11/2016, 6/2017 и 12/2018),

8. Правилник о наставном плану за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања и наставном програму за трећи разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 1/2005, 15/2006, 2/2008, 2/2010, 7/2010, 3/2011 - др. правилник, 7/2011 - др. правилник, 1/2013, 11/2014, 11/2016 и 12/2018),

9. Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 10/2017, 12/2018, 15/2018, 18/2018, 1/2019, 2/2020, 16/2022, 1/2023-испр., 13/2023, 14/2023, 11/2024 и 1/2026),

10. Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 16/2018, 3/2019, 5/2021 и 13/2023),

11. Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 5/2019, 1/2020, 6/2020, 7/2022 и 13/2023),

12. Правилник о наставном програму за четврти разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 3/2006, 15/2006, 2/2008, 3/2011 - др. правилник, 7/2011 - др. правилник, 1/2013, 11/2014, 11/2016, 7/2017 и 12/2018),

13. Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 11/2019, 6/2020, 7/2021, 1/2023 и 13/2023),

14. Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 15/2018, 18/2018, 3/2019, 3/2020, 6/2020, 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023, 3/2024, 6/2025 и 1/2026),

15. Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни

гласник", број 6/2007, 2/2010, 7/2010 - др. правилник, 3/2011 - др. правилник, 1/2013, 4/2013, 11/2016, 6/2017, 8/2017, 9/2017, 12/2018 и 15/2018 - др. правилник),

16. Правилник о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 5/2008, 3/2011 - др. правилник, 1/2013, 5/2014, 11/2016, 3/2018, 12/2018 и 3/2020),

17. Правилник о плану наставе и учења за седми и осми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 18/2018, 13/2023 и 1/2026),

18. Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 5/2019, 1/2020, 6/2020, 8/2020, 5/2021, 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023 и 6/2025),

19. Правилник о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 6/2009, 3/2011 - др. правилник, 8/2013, 11/2016, 12/2018, 3/2019, 12/2019 и 3/2020),

20. Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 11/2019, 2/2020, 6/2020, 5/2021, 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023, 4/2024 и 6/2025),

21. Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 2/2010, 3/2011 - др. правилник, 8/2013, 5/2014, 11/2016, 7/2017, 12/2018, 10/2019 и 3/2020),

22. Правилник о наставном плану и програму предмета верска настава за први разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 5/2001),

23. Правилник о наставном плану и програму предмета верска настава за трећи разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 23/2004),

24. Правилник о наставном плану и програму предмета верска настава за четврти разред основне школе - факултативни предмет ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 23/2004),

25. Правилник о наставном плану и програму предмета верска настава за четврти разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 9/2005),

26. Правилник о наставном плану и програму предмета верска настава за пети разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 9/2005),

27. Правилник о наставном плану и програму предмета верска настава за седми разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 2/2008),

28. Правилник о наставном плану и програму предмета верска настава за осми разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 7/2008),

29. Правилник о наставном плану и програму предмета грађанско васпитање - сазнање о себи и другима за први разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 5/2001 и "Сл. гласник РС", број 93/2004 - др. правилник),

30. Правилник о наставном плану и програму предмета грађанско васпитање - сазнање о себи и другима за други разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 8/2003),

31. Правилник о наставном плану и програму предмета грађанско васпитање - сазнање о себи и другима за трећи разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 10/2003),

32.правилник о наставном плану и програму предмета грађанско васпитање - сазнање о себи и другима за трећи разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 20/2004),

33. Правилник о наставном плану и програму предмета грађанско васпитање - сазнање о себи и другима за четврти разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 2/2005),

34. Правилник о наставном плану и програму предмета грађанско васпитање - сазнање о себи и другима за четврти разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 15/2005)

35. Правилник о наставном плану и програму предмета грађанско васпитање за пети разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 15/2005),

36. Правилник о наставном плану и програму предмета грађанско васпитање за седми разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 7/2007),

37. Правилник о наставном плану и програму предмета грађанско васпитање за осми разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 6/2008),

38. Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 5/2012 и 6/2021-др. правилници),

39. Правилник о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи (''Сл. гласник РС'', број 30/2019),

40. Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање ("Сл. гласник РС", број 74/2018),

41. Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику и одраслом ("Сл. гласник РС", број 80/2018),

42. Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете српски језик, математика и природа и друштво ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 5/2011),

43. Правилник о стандардима образовних постигнућа за крај првог циклуса основног образовања и за крај основног образовања ("Сл. гласник РС", број 104/2024),

44. Правилник о посебном програму образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", број 85/2021),

45. Правилник о стандардима квалитета рада установе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", број 14/2018 и 1/2024),

46. Правилник о условима и поступку напредовања ученика основне школе ("Сл. гласник РС", број 47/94),

47. Закон о државним и другим празницима у Републици Србији ("Сл. гласник РС", број 43/2001, 101/2007 и 92/2011),

48. Устав Републике Србије ("Сл. гласник РС", број 98/2006 и 115/2021),

49. Правилник о општим основама школског програма ("Сл. гласник РС – Просветни гласник", број 5/2004).

Линкови:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg

https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/f5a145fb-96a0-44ed-bcb3-b00cfb189a72?fromLink=true

https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/7cb1d37c-1c00-4664-9fdf-b637286e6d32?fromLink=true

https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/297e2393-8904-4d84-9547-2dc4ba970a5c?fromLink=true

https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/7517e3f0-34e8-46e3-8cb2-83686624a5ba?fromLink=true

https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/13da23b7-5243-443a-abdd-c73e71a24ecf?fromLink=true

https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/85ac3cfe-ee9b-4f04-84bb-c77a1bae4b89?fromLink=true

https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/6565a608-b07f-4e56-84ce-feb310edd7d0?fromLink=true

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2007/6/1/reg

https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/973d61b8-18ba-456b-baed-c9bfbdf26f10?fromLink=true

https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/63de219a-8c83-46c8-9be3-9a15d1823551?fromLink=true

https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/d2950b79-434e-46f2-905f-72e6f83bbfee?fromLink=true

https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/13da23b7-5243-443a-abdd-c73e71a24ecf?fromLink=true

https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/297e2393-8904-4d84-9547-2dc4ba970a5c?fromLink=true

https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/0b4ed8b5-89a1-4b31-82dd-67c756bbf4f9?fromLink=true

https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/35c16014-db79-4f8a-bdf3-c2c7d27e27a0?fromLink=true

https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/1cd9f883-ccfe-4a73-8ccd-95bc212169e1?fromLink=true

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/4/reg

УСЛОВИ РАДА

Школа се налази у приградском насељу, у сеоској средини, а припада општини Кикинда. У самом селу постоји амбуланта, библиотека, месна заједница, спортска хала, дом културе, организован је рад културно-уметничког друштва у ком постоје играчке и певачке секције, а у селу су организовани и тренинзи рукомета, тениса и фудбала. Школа је организована као самостална установа. Има својство правног лица и регистрована је код Привредног суда у Зрењанину под називом Основна школа „Васа Стајић“ са седиштем у Мокрину, Светог Саве 101.

Социјално-економски статус ученика је углавном стабилан и повољан за школски успех, али постоје одређени изазови који се односе на породичну структуру, радно време родитеља и услове личног простора, који могу утицати на академске и психосоцијалне аспекте развоја ученика.

МАТЕРИЈАЛНО ТЕХНИЧКИ И ПРОСТОРНИ УСЛОВИ РАДА

Школа је изграђена 1963. године. Те године је опремљена новим наменским намештајем. Током протеклих година намештај је сукцесивно обнављан. У наредном периоду, Школа ће учествовати на свим конкурсима за доделу средстава за опремање наставним средствима и дидактичким материјалом.

Просторни услови су добри. Објекат садржи пројектоване учионице класичног типа – опште намене, а неке од њих су по опремљености и инвентару специјализоване – биологија, хемија, географија, физика, техника и технологија. Специјализоване учионице – кабинети за циљ имају допринос бољем успеху ученика, бољој организацији рада, као и лакшој реализацији наставе оријентисане на ученике, у којој они могу у већој мери самостално да реализују задатке и на тај начин буду активни учесници образовно-васпитног процеса.

Свака учионица има приступ интернету. Опремљеност учионица наставним средствима у односу на прописани норматив у зависности од предмета је просечна, око 80%. Важнија наставна средства која се користе у васпитно–образовном раду су: телевизор, пројектори, рачунари, видео бим. Овим опремањем је осавремењен начин рада и омогућена квалитетнија реализација циљева и задатака.

Материјално-технички услови за рад током ове школске године су приближни условима односу на претходну школску годину. Школа располаже следећим простором за реализацију образовно васпитног рада:

- у згради има 3195 м2 затвореног простора,
  - 20 учионица,
  - 1 библиотека,
  - 2 просторије за продужени боравак,
  - 1 фискултурна сала и
  - 1 школска кухиња са трпезаријом

ИЗВОДИ ИЗ ОПШТИХ ОСНОВА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Основно образовање и васпитање остварује се на основу школског програма.

Школски програм омогућава оријентацију ученика и родитеља, односно другог законског заступника у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процеса и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика. Школа објављује школски програм у складу са Законом и општим актом школе.

Школски програм Основне школе „Васа Стајић“ у Мокрину се доноси у складу са Законом о основама система образовања и васпитања и Законом о основном образовању и васпитању. Поједини делови школског програма иновирају се у току његовог остваривања у виду Анекса школског програма.

Језик остваривања школског програма

Образовно-васпитни рад остварује се на српском језику и ћириличком писму.

Трајање основног образовања и васпитања

Основно образовање и васпитање остварује се у трајању од осам година у два образовна циклуса, у складу са Законом. **Први циклус образовања и васпитања** обухвата први, други, трећи и четврти разред. **Други циклус образовања и васпитања** обухвата пети, шести, седми и осми разред. Трајање основног образовања и васпитања може бити дуже или краће од осам година, у зависности од постигнућа и напредовања ученика.

Индивидуални образовни планови (ИОП-и) свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог школског програма, а чувају се у посебним регистраторима код школског педагога и у педагошкој документацији наставника разредне наставе, односно одељењског старешине и предметног наставника.

Начела израде школског програма

1) усмерености на процесе и исходе учења;

2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;

3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;

4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;

5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;

6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;

7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;

8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања ученикове интересовања за учење и образовање у току целог живота;

9) коришћење позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;

10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Основно образовање и васпитање се остварује на основу школског програма. Самим тим школски програм је сачињен у циљу остваривања: основних циљева образовања и васпитања, општих међупредметних компетенција за крај основног образовања и васпитања и исхода основног образовања и васпитања.

Основни **циљеви образовања и васпитања** јесу:

1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;

2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;

3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;

4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;

5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;

6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;

7) развијање компетенција за сналажење и учешће у савременом друштву које се мења;

8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;

9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;

10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативности и изражавања свог мишљења;

11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;

12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и преговарање другарства и пријатељства;

13) развијање позитивних људских вредности;

14) развијање компентенције за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократском уређењу и праведном друштву;

15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, толеранције и уважавање различитости;

16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА КРАЈ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Циљ оријентације ка општим међупредметним компетенцијама и кључним компетенцијама је динамичније и ангажованије комбиновање знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену.

Опште међупредметне компетенције заснивају се на кључним компетенцијама, развијају се кроз наставу свих предмета, примењиве су у различитим ситуацијама и контекстима при решавању различитих проблема и задатака и неопходним свим ученицима за лично остварење и развој, укључивање у друштвене токове и запошљавање и чине основу за целоживотно. учење.

Опште међупредметне компетенције за крај основног образовања и васпитања у Републици Србији су:

1) компетенција за целоживотно учење;

2) одговорно учешће у демократском друштву;

3) естетичка компетенција;

4) комуникација;

5) одговоран однос према околини;

6) одговоран однос према здрављу;

7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;

8) рад са подацима и информацијама;

9) решавање проблема;

10) сарадња;

11) дигитална компетенција.

ИСХОДИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Након завршетка основног образовања и васпитања ученици ће:

1. имати усвојен интегрисани систем научно заснованих знања о природи и друштву и бити способни да тако стечена знања примењују и размењују;
2. умети да ефикасно усмено и писмено комуницирају на српском, односно на српском и језику националне мањине и најмање једном страном језику користећи се разноврсним вербалним, визуелним и симболичким средствима;
3. бити функционално писмени у математичком, научном и финансијском домену;
4. умети да ефикасно и критички користе научна знања и технологију, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
5. бити способни да разумеју различите форме уметничког изражавања и да их користе за сопствено изражавање;
6. бити оспособљени за самостално учење;
7. бити способни да прикупљају, анализирају и критички процењују информације;
8. моћи да идентификују и решавају проблеме и доносе одлуке користећи критичко и креативно мишљење и релевантна знања;
9. бити спремни да прихвате изазове и промене уз одговоран однос према себи и својим активностима;
10. бити одговорни према сопственом здрављу и његовом очувању, примењивати усвојене здравствене навике неопходне за активан и здрав животни стил;
11. умети да препознају и уваже људска и дечја права и бити способни да активно учествују у њиховом остваривању;
12. имати развијено осећање припадности сопственој породици, нацији и култури, познавати сопствену традицију и доприносити њеном очувању и развоју;
13. знати и поштовати традицију, идентитет и културу других заједница и бити способни да сарађују са њиховим припадницима;
14. бити способни да ефикасно и конструктивно раде као чланови тима, групе, организације и заједнице.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

У Основној школи „Васа Стајић“ током наредне четири школске године, изучаваће се прописани обавезни и изборни предмети, као и активности утврђене планом и програмом наставе и учења. Поред тога, школа реализује и активности које су предложене од стране саме школе, а које су наведене у наставку документа.

Основно образовање и васпитање остварује се у трајању од осам година, у два образовна циклуса, у складу са законом и планом и програмом наставе и учења.

Први образовни циклус обухвата први, други, трећи и четврти разред, док други циклус обухвата пети, шести, седми и осми разред.

НАСТАВА

За ученике првог циклуса организује се разредна настава, а за ученике другог циклуса предметна настава. Изузетно, у првом циклусу у школи се организује предметна настава из енглеског језика, као и изборни предмет – верска настава, у складу са законом и планом и програмом наставе и учења.

Поред редовне наставе, која се организује као полудневна, школа организује и допунску, додатну и припремну наставу.

Допунска настава организује се за ученике којима је потребна помоћ у савладавању наставног градива и учењу.

Додатна настава организује се за ученике од трећег до осмог разреда који показују посебне способности, склоности и интересовања за поједине наставне предмете.

Припремна настава организује се за ученике упућене на разредни и поправни испит, пре почетка испитног рока, у трајању од најмање пет радних дана, са по два часа дневно за сваки предмет.

Припрема ученика за полагање завршног испита организује се током другог полугодишта осмог разреда, при чему школа организује минимум 10 часова под предмету. Посебна пажња посвећује се додатној подршци из математике, па се за ученике осмог разреда припремна настава из овог предмета организује већ од октобра, како би се омогућило раније и интензивније увежбавање и систематски рад на унапређивању постигнућа у области у којој ученици традиционално показују ниже резултате.

Школа организује и **индивидуалну наставу** за ученике којима је, услед сметњи у развоју и инвалидитета, специфичних тешкоћа у учењу, социјалне ускраћености или других разлога, потребна додатна подршка у образовању и васпитању, у складу са програмима подршке.

РАЗРЕДНА И ПРЕДМЕТНА НАСТАВА

За ученике четвртог разреда организују се часови предметне наставе са циљем упознавања ученика са предметним наставницима који ће реализовати наставу у петом разреду.

Ови часови планирају се на основу програма наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања, у сарадњи наставника разредне и наставника предметне наставе.

Часове реализују наставници предметне наставе који ће предавати у петом разреду, и то по један час у току школске године.

Са истим циљем, за ученике петог разреда организују се часови из предмета физика, који се изучава од шестог разреда, као и за ученике шестог разреда часови из хемије, која се изучава од седмог разреда. И ови часови реализују се два пута током школске године, односно по један час у току школске године.

ДРУГИ ОБЛИЦИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ НАСТАВЕ

Поред редовне наставе, школа организује и друге облике образовно-васпитног рада у складу са законом.

ЧОС има значајну улогу у образовно-васпитном раду, јер доприноси развоју одељењске заједнице, јачању међусобне сарадње ученика и наставника, као и развоју одговорности, културе понашања и здравих навика. У оквиру ЧОС-а реализује се и час одељењске заједнице (ЧОЗ), на којем ученици кроз разговор, радионице и различите активности активно учествују у решавању актуелних питања из живота одељења, развијају социјалне вештине и негују позитивну школску климу.

Ваннаставне активности у школи организују се у складу са интересовањима и потребама ученика, са циљем подстицања њихових талената, креативности и социјалног развоја. Оне обухватају различите секције, додатне програме, пројекте и активности из области културе, спорта, науке и уметности, чиме се доприноси целовитом развоју личности ученика и обогаћивању школског живота.

Пројекат Министарства просвете **„Обогаћен једносменски рад“** реализује се у школи од школске 2019/2020. године као посебан вид подршке ученицима, а понуда активности у оквиру пројекта је саставни део програма ваннаставних активности школе.

За ученике на дужем кућном и болничком лечењу школа организује **наставу у кућним условима**, односно **у здравственој установи**, уз сагласност надлежног министарства, на основу благовременог обавештења родитеља, односно другог законског заступника.

Родитељ, односно други законски заступник, има право да организује **наставу код куће**, о чему писмено обавештава школу до краја наставне године за наредну школску годину. Школа обезбеђује полагање разредних испита, води прописану евиденцију, а настава се остварује у складу са прописаним циљевима, исходима и стандардима постигнућа.

Основно образовање и васпитање може се остваривати и путем **наставе на даљину**, на основу писаног захтева родитеља, односно другог законског заступника. О организовању наставе на даљину школа одлучује у складу са својим могућностима, обезбеђује остваривање прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа и води прописану евиденцију.

ВРЕМЕ ПРОВЕДЕНО У ШКОЛИ

Ученик у првом циклусу образовања и васпитања има обавезне предмете, изборне предмете и слободне наставне активности до 20 сати недељно. **Ученик у другом циклусу** образовања и васпитања има обавезне предмете, изборне предмете и слободне наставне активности до 25 сати недељно.

Напомена: *у горе наведени недељни број сати не урачунава се трајање часова допунске и додатне наставе.*

Распоред и трајање часа

Школа у току наставне године, у складу са планом и програмом наставе и учења, утврђује распоред обавезних и изборних предмета и активности, односно распоред часова. Распоред часова може се мењати у току наставне године, у складу са потребама организације рада школе.

Час наставе траје 45 минута.

Трајање часа наставе може се прилагодити посебним условима у којима се остварује образовно-васпитни рад у одређеном временском периоду, уз сагласност надлежног министарства.

НЕДЕЉНИ И ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ПО РАЗРЕДИМА И ПРЕДМЕТИМА
ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС

А. Обавезни предмети	**Први разред**		**Други разред**		**Трећи разред**		**Четврти разред**		**Укупан фонд часова по предметима**	
	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд
Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180	20	720
Страни језик - енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72	8	288
Математика	5	180	5	180	5	180	5	180	20	720
Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-	4	144
Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72	4	144
Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72	7	252
Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36	4	144
Физичко и здравст.васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108	12	432
Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	1	36	4	144
Укупно: А	20	720	21	756	21	756	21	756	83	2988
Б. Изборни предмети										
Верска настава/ Грађанско васпитање[1]	1	36	1	36	1	36	1	36	4	144
Матерњи језик/говор са елементима нац.културе[2]	2	72	2	72	2	72	2	72	8	288
УКУПНО: А+Б	23	828	24	864	24	864	24	864	95	3420

Напомена:

1 Ученик бира један од понуђених изборних програма/ изборних наставних предмета

2 Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај програм али није у обавези

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ, ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ И АКТИВНОСТИ ЗА ПРВИ ЦИКЛУС

Облици образовно-васпитног рада	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд
Редовна настава	21	756	22	792	22	792	22	792
Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
Додатни рад	-	-	-	-	1	36	1	36
Настава у природи	7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС

А Обавезни предмети	**Пети разред**		**Шести разред**		**Седми разред**		**Осми разред**		**Укупан фонд часова по предметима**	
	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд
Српски јез.и књижевност	5	180	4	144	4	144	4	136	17	604
Страни јез. – енглески јез.	2	72	2	72	2	72	2	68	8	284
Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34	5	180
Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	34	5	180
Историја	1	36	2	72	2	72	2	68	7	248
Географија	1	36	2	72	2	72	2	68	7	248
Физика	-	-	2	72	2	72	2	68	6	212
Математика	4	144	4	144	4	144	4	136	16	568
Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68	8	284
Информат. и рачунарство	1	36	1	36	1	36	1	34	4	142
Техника и технологија	2	72	2	72	2	72	2	68	8	284
Физичко и здравствено васпитање + ОФА*	2	72+54*	2	72+54*	3	108	3	102	10	354+108*
Хемија	-	-	-	-	2	72	2	68	4	140
УКУПНО А:	24	918	25	954	28	1008	28	952	105	3836
Б Изборни предмети										
Верска настава/ Грађанско васпитање	1	36	1	36	1	36	1	34	4	142
Матерњи језик/говор са ел. националне културе[3]	2	72	2	72	2	72	2	68	8	284
Други страни језик – немачки језик	2	72	2	72	2	72	2	68	8	284
УКУПНО Б:	5	180	5	180	5	180	5	170	20	710
УКУПНО А+Б:	29	1098	30	1134	3	1188	33	1122	125	4546

Напомена: Обавезна физичка активност (ОФА) се реализује са 1,5 час недељно, односно 54 часа годишње у 5. и 6. разреду.

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ, ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ И АКТИВНОСТИ ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС

Облици образовно-васпитног рада	**Пети разред**		**Шести разред**		**Седми разред**		**Осми разред**	
	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд
Редовна настава	27	1026	28	1062	31	1116	31	1054
Слободне наставне активности*	1	36	1	36	1	36	1	34
Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	34
Додатни рад	1	36	1	36	1	36	1	34

* Слободне наставне активности школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученик обавезно бира једну активност од три слободне наставне активности које школа нуди.

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС

Остали облици образовно-васпитног рада	**Пети разред**		**Шести разред**		**Седми разред**		**Осми разред**	
	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд	Недељни фонд	Годишњи фонд
Час одељенског старешине	1	36	1	36	1	36	1	34
Ваннаставне активности: друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне, као и друге активности у складу са просторним и људским ресурсима	1	36	1	36	1	36	1	34
Екскурзије	До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		1-3 дана годишње	

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА, ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА И ПРОГРАМА АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА

ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО ЦИКЛУСИМА И РАЗРЕДИМА

1. ЦИКЛУС

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: СРПСКИ ЈЕЗИК

1. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Почетно читање и писање	90
Књижевност	45
Језик	10
Језичка култура	35

2. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/16/3/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Учење другог писма	45
Књижевност	66
Језик	48
Језичка култура	21

3. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, да развијају читалачке навике и разумевање прочитаног, као и способност тумачења књижевних и других текстова, негујући свест о значају језика, културе и традиције.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/3/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Књижевност	77
Језик	62
Језичка култура	41

4. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Књижевност	80
Језик (граматика и правопис)	50
Језичка култура (усмено и писмено изражавање)	50

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

1. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења страног језика у основном образовању и васпитању је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Поздрављање	4
Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и тражење основних информација о другима	6
Разумевање и давање једноставних упутстава и налога	4
Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	4
Исказивање молбе, захвалности и извињења	4
Честитање	4
Описивање живих бића, предмета, места и појава	10
Исказивање потреба, осета и осећања	6
Исказивање положаја у простору	10
Изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања	10
Изражавање допадања/недопадања	10

2. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ: ученик треба да: препознаваје и изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију при говору и читању; разуме вербалне садржаје уз помоћ облика невербалне и вербалне комуникације; даје основне информације о себи и свом окружењу; репродукује сам или у групи кратке рецитације, бројалице и пева познате песмице; реагује вербално и невербално на упуте и постављена питања; изражава допадање и недопадање, поставља питања и тражи разјашњења за питања која не разуме.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Поздрављање	4
Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и тражење основних информација о другима	6
Разумевање и давање једноставних упутстава и налога	4
Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	4
Исказивање молбе, захвалности и извињења	4
Честитање	4
Описивање живих бића, предмета, места и појава	8
Исказивање потреба, осета и осећања	4
Исказивање положаја у простору	6
Исказивање времена	4
Изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања	6
Изражавање допадања/недопадања	6
Изражавање способности	6
Изражавање количине и бројева	6

3. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ: препознавање слова, написаних речи и реченица који су усмено усвојене и поштовање правописних знакова приликом читања; могућност давања информација о себи, описивање познате радње коришћењем усвојених речи и реченичних модела; у интеракцији размењивање неколико основних исказа у вези са конкретном ситуацијом и учествовање у комуникацији; преписивање, допуњавање и разумевање писаног текста; разумевање и реаговање на одговарајући начин на писане поруке у вези са личним искуством и са активностима (позив на игру, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости и планови за будућност и сл.); разговетно изговара гласове; препричава општи садржај прочитаног или саслушаног текста; у говорним ситуацијама са саговорницима размењује исказе у вези са контекстом учионице, активностима у учионици, свакодневним активностима и договорима, као и догађајима из непосредне прошлости; размењује информације о хронолошком и метеоролошком времену, учествује и поштује норме у комуникацији; допуњава и пише реченице и краће текстове; препричава текст, пише честитку или разгледницу, поруку, позивницу, попуњава формулар или пријаву; препознаје и користи предвиђене граматичке садржаје

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Поздрављање	4
Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и тражење основних информација о другима	6
Разумевање и давање једноставних упутстава и налога	4
Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	4
Исказивање молбе, захвалности и извињења	4
Честитање празника, рођендана и других значајних догађаја	4
Описивање живих бића, предмета, места и појава	8
Исказивање потреба, осета и осећања	4
Исказивање положаја у простору	6
Исказивање времена	4
Изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања	8
Изражавање допадања/недопадања	4
Описивање догађаја и способности у садашњости	6
Изражавање броја и количине	6

4. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ: ученик треба да: разуме општи садржај кратких текстова после неколико слушања; разуме краће дијалоге, приче и песме које чује, издвајајући битне информације на часу; разуме и реагује на одговарајући начин на усмене и писмене поруке у вези са личним искуством и са активностима; разуме краћи текст; описује у неколико реченица познату радњу или ситуацију, препричава општи садржај прочитаног или саслушаног текста; размењује информације о хронолошком и метеоролошком времену; учествује и поштује норме комуникације; допуњава и пише реченице и краће текстове, препричава текст, пише честитку или разгледницу, поруку, позивницу, попуњава формулар или пријаву; препознаје и користи предвиђене граматичке садржаје; користе језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (форме учтивости) и разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Поздрављање	4
Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и тражење основних информација о другима	6
Разумевање и исказивање једноставнијих упутстава, налога и упозорења	4
Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	4
Исказивање молбе, захвалности и извињења	4
Честитање празника и других значајних догађаја	4
Описивање живих бића, предмета, места и појава	8
Исказивање потреба, осета и осећања	4
Исказивање положаја у простору	6
Исказивање времена	4
Изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања	8
Изражавање допадања/недопадања	4
Описивање догађаја и способности у садашњости	6
Изражавање броја, количине и цена	6

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА МАТЕМАТИКУ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МАТЕМАТИКА

1. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења предмета математика је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

ОБЛАСТИ РАДА	БРОЈ ЧАСОВА
ГЕОМЕТРИЈА	27
БРОЈЕВИ	143
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	7
НОВАЦ	3

2. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе математике је да ученици овладају основним операцијама и појмовима у оквиру бројева до 100, множења, дељења, мерења дужине и времена, разломака, геометријских облика и математичких израза, да развијају логичко размишљање, способност решавања проблема и повезивање математике са свакодневним животом, као и да научено примењују у практичним активностима, пројектима и интегрисаним задацима.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/16/3/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

ОБЛАСТИ РАДА	БРОЈ ЧАСОВА
Бројеви до 100	147
Геометрија	25
Мерење и мере	8

3. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/3/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
БРОЈЕВИ	136
ГЕОМЕТРИЈА	32
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	12

4. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима , знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Бројеви	132
Геометрија	12
Мерање и мере	28

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СВЕТ ОКО НАС

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:СВЕТ ОКО НАС

1. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења предмета Свет око нас јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему. У условима мале сеоске школе, овај циљ се остварује кроз повезивање наставе са локалном заједницом, природним окружењем и неговањем традиције.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

ОБЛАСТИ УЧЕЊА	**БРОЈ ЧАСОВА**
Ја и други	9
Породични дом, школа	10
Здравље и безбедност	11
Разноврсност природе	42

2. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења предмета свет око нас јесте да ученици упознају себе, друге људе и окружење у којем живе, развијају свест о припадности заједници, основна знања о природи и друштву, као и одговоран однос према здрављу, окружењу и природним ресурсима.

Ученици се оспособљавају да уочавају појаве и процесе у свом окружењу, повезују знања о природи и друштву са свакодневним животом, развијају логичко мишљење, радозналост, сарадњу и основне истраживачке вештине.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/16/3/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

ОБЛАСТИ РАДА	**БРОЈ ЧАСОВА**
Други и ја	13
Култура живљења	16

Кретање и оријентација у времену и простору	17
Разноврсност природе	19
Човек ствара	7

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ПРИРОДА И ДРУШТВО

3. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе природе и друштва јесте да ученици упознају природно и друштвено окружење, развију свест о повезаности живе и неживе природе, значају заштите животне средине и одговорног понашања у заједници, као и да стекну основна знања и вештине за разумевање појава у свакодневном животу.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/3/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Природа, човек, друштво	29
Оријентација у простору и времену	13
Прошлост	14
Кретање	6
Материјали	10

4. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о програму наставе и учења за четврти разред: https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
МОЈА ДОМОВИНА	29
ЧОВЕК - ПРИРОДНО И ДРУШТВЕНО БИЋЕ	6
ПРОШЛОСТ СРБИЈЕ	24

МАТЕРИЈАЛИ	13

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДИГИТАЛНИ СВЕТ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ДИГИТАЛНИ СВЕТ

1. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет је развијање дигиталне компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg)

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Дигитално друштво	18
Безбедно коришћење дигиталних уређаја	8
Алгоритамски начин размишљања	10

2. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе предмета дигитални свет је да ученици овладају основним вештинама коришћења дигиталних уређаја и ресурса, да развијају безбедне и одговорне навике у дигиталном окружењу, као и да научено примењују у практичним активностима и пројектима. Настава подстиче логичко и алгоритамско размишљање, сарадњу и комуникацију, развој дигиталне компетенције, креативности и самосталности у раду. Ученици се постепено оспособљавају за разумевање и стварање дигиталних садржаја, као и за безбедно и одговорно учешће у дигиталном друштву.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/16/3/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Дигитално друштво	20
Безбедно коришћење дигиталних уређаја	6
Алгоритамски начин размишљања	10

3. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе Дигиталног света јесте да ученици развију основну дигиталну писменост, оспособе се за безбедно и одговорно коришћење дигиталних уређаја и технологија, као и да развијају логичко мишљење, креативност и способност решавања проблема применом дигиталних алата.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/3/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Дигитално друштво	20
Безбедно и одговорно коришћење технологије	5
Алгоритамско размишљање и програмирање	11

4. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/viewdoc?uuid=5fa4f742-e23b-4499-948a-4d0a616d8e70&actid=1000635&doctype=og

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Дигитално друштво	8
Безбедно коришћење дигиталних уређаја	10

Алгоритамско размишљање и програмирање	12
Дигитална комуникација и стваралаштво	6

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ЛИКОВНУ КУЛТУРУ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ЛИКОВНА КУЛТУРА

1. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења предмета Ликовна култура је да ученик, развијајући стваралачко размишљање и естетске критеријуме кроз практични рад, оспособи себе за комуникацију и да изгради позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Напомена: У условима мале сеоске школе, овај циљ се остварује повезивањем наставних садржаја са локалном заједницом, природом и традицијом. Ученици имају прилику да истраже и представе лепоту природног окружења, као и културне и уметничке особености свог краја кроз ликовно стваралаштво. Кроз овакве активности, развијају дубљи осећај припадности и поштовања локалне културе и традиције.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg)

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Односи у видном пољу	15
Обликовање	10
Споразумевање	6
Ликовна култура и окружење	5

2. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе ликовне културе је да ученици развијају осећај за визуелно посматрање и креативно изражавање, да науче да уочавају облике, боје, просторе и супротности у свакодневном окружењу, као и да својим радом истражују и преобликују материјале. Настава подстиче ученике на самостално и групно стварање, изражавање емоција и маште кроз различите технике и материјале, укључујући цртање, сликање, колаж, скулптуру и луткарство. Поред развоја естетске и ликовне компетенције, наставни циљ је и јачање међупредметних способности: повезивање ликовних активности са свакодневним животом, природом, музиком, језиком и математиком, као и подстицање критичког мишљења, решавања проблема, сарадње и комуникације у групи. Ученици се подучавају безбедном и одговорном коришћењу материјала и прибора, развијају свест о култури, уметности и односу према околини, и уче како да своја знања примењују у разноврсним креативним пројектима.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/16/3/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Облици	22
Простор	20
Споразумевање	18
Ликовне игре	12

3. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе ликовне културе јесте да ученици развијају визуелно опажање, креативно изражавање и естетску осетљивост, као и да се оспособе за коришћење различитих ликовних техника и материјала, уз развијање маште, стваралачког мишљења и културе изражавања.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/3/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Материјали	20
Споразумевање	20
Композиција	22
Простор	10

4. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ: учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Комуникација	36
Споразумевање	12
Наслеђе	16
Сцена	8

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА МУЗИЧКУ КУЛТУРУ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МУЗИЧКА КУЛТУРА

1. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења предмета Музичка култура је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg)

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Слушање музике	6
Извођење музике	24
Музичко стваралаштво	6

2. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Настава музичке културе у другом разреду има за циљ развој музичке осетљивости, креативности и способности изражавања кроз звук, ритам, мелодију и покрет. Ученици уче основне музичке елементе, певају, свирају ритмичке инструменте, изводе музичке игре и стварају једноставне музичке пратње. Настава подстиче сарадњу, комуникацију, естетичку компетенцију и тимски рад, уз активно учешће у музичком животу школе.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/16/3/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Извођење музике	31/36
Слушање музике	30/36
Музичко стваралаштво	18/36

3. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе музичке културе јесте да ученици развијају музичке способности, осетљивост за звук и ритам, као и да се оспособе за извођење и слушање музике, уз неговање интересовања за музичко стваралаштво и културну баштину.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/3/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Певање и свирање	20
Слушање музике	10
Музичко стваралаштво	6

4. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о програму наставе и учења за четврти разред: https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Слушање музике	12
Извођење музике	21
Музичко стваралаштво	3

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА :ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

1. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења предмета физичко и здравствено васпитање је да ученик унапреди физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Напомена: У условима мале сеоске школе, циљ се може остварити повезивањем са локалном заједницом, природом и традицијом. На пример, ученици могу учествовати у активностима као што су рекреативне игре на отвореном, спортски догађаји у сарадњи са локалним удружењима или вежбе на природним површинама које промовишу здравље и физичку активност.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg)

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Физичка способност	На свим часовима
Моторичка вештина	108
Физичка и здравствена култура	На свим часовима

2. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе Физичког и здравственог васпитања у другом разреду је развијање основних моторичких способности, правилних покрета и навика, као и свести о здравом начину живота кроз игру, вежбе и спортске активности. Ученици ће усвојити основне облике кретања, вежбе равнотеже, технике бацања и хватања, као и елементе плеса и ритмике, развијајући физичку спремност, координацију и самопоуздање.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/16/3/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Ходање и трчање	14
Скакање и прескакање	15
Бацање и хватање	14
Пузања, вишења, упори и пењања	11
Вежбе на тлу	11
Вежбе равнотеже	12
Вежбе са реквизитима	13
Плес и ритмика	9
Полигони	7
Здравствено васпитање	1
Физичке способности	1

3. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе физичког и здравственог васпитања јесте да ученици развијају моторичке способности, стичу навике редовне физичке активности, усвајају знања о значају здравог начина живота и развијају позитиван однос према физичком вежбању и очувању здравља.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/3/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Физичке способности и моторичке вештине	60
Спортске и елементарне игре	33
Основе здравља и безбедности	15

4. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о програму наставе и учења за четврти разред: https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ - атлетика, спортска гимнастика, основе тимских, спортских и елементарних игара, плес и ритмика, пливање, полигони	55
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА-кутура вежбања и играња, здравствено васпитање	53

ПРОГРАМИ ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА - 1. ЦИКЛУС

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРСКА НАСТАВА)

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРСКА НАСТАВА)

1, 2, 3. и 4. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе је упознавање ученика са основама православне вере, развијање љубави према Богу и ближњима, неговање хришћанских вредности и традиције.

У условима мале сеоске школе циљ се остварује кроз повезивање са локалном заједницом (посете храму, разговори са свештеником, учешће у празничним обичајима).

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за први–четврти разред основног образовања и васпитања:

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Основе вере и молитве	20
Библијске приче	25
Хришћански празници и обичаји	15
Црква и локална заједница	10

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Облици наставе: фронтални, групни, индивидуални рад; пројектна настава (нпр. израда празничних украса).

Методе наставе: причање, разговор, илустрација, посете храму, рад у дворишту школе.

Наставна средства: уџбеник, радне свеске, пројектор (слике и видео о празницима), наставни листићи, природни материјали, локални ресурси (црква, библиотека).

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Усмено одговарање

Кратки писмени задаци (цртање симбола, препознавање празника)

Пројектни радови (плакат о празнику)

Формативно праћење и индивидуални приступ

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА
Српски језик (читање библијских прича)

Ликовна култура (илустровање празника)

Природа и друштво (локална традиција)

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА

Додатни задаци за напредне ученике (препричавање прича)

Поједностављени задаци (препознавање симбола)

Визуелна подршка преко пројектора

Рад у пару

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

1. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења програма грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

Напомена: У условима мале сеоске школе, циљ се остварује кроз свакодневне ситуације у одељењу и школи, заједничке активности ученика, неговање сарадње и узајамног уважавања, као и повезивањем са животом локалне заједнице.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
ЉУДСКА ПРАВА - Ја и други у одељењу	17
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО - Одељење/група као заједница	8
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ - Комуникација и сарадња	6
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ - Акција одељења/групе	5

2. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе је развијање свести о правима и одговорностима, изградња позитивних односа у групи, уважавање различитости, као и развијање компетенција за активно учешће у демократском друштву кроз практичне активности, дијалог и једноставне акције у школи и локалној заједници.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/16/3/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Људска права - Ја и други у различитим групама	13
Демократско друштво - Школа као заједница	6
Процеси у савременом свету - Школа као безбедно место	6
Грађански активизам - Школа као безбедно место за све	11

3. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе грађанског васпитања јесте да ученици развијају свест о себи и другима, усвајају основне вредности као што су поштовање, толеранција, сарадња и одговорност, као и да се оспособе за активно и одговорно учешће у животу заједнице.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/3/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
ЉУДСКА ПРАВА - Сви различити, а сви равноправни	14
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО - Ја и други у локалној заједници	8
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ - Снага узајамне помоћи	4
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ - Акција солидарности у локалној заједници	10

4. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске и локалне заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Људска права	8
Демократско друштво	10
Процеси у грађанском свету	10
Грађански активизам	8

ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА - 2. ЦИКЛУС

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

5. разред

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања:
https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Књижевност	80
Граматика	60
Језичка култура	40

6. разред

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Књижевност	65
Граматика	45
Језичка култура	34

7. разред

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања:
https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/4/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Књижевност	65
Граматика	45
Језичка култура	34

8. разред

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Књижевност	63
Граматика	44
Језичка култура	29

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

5. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања: https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/9ac7f1c3-66bf-46bc-ab88-397902fcad8f?fromLink=true

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Разумевање говорног језика	20
Конверзација	20
Разумевање писаног текста	18
Писмено изражавање	14

6. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања: https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/9ac7f1c3-66bf-46bc-ab88-397902fcad8f?fromLink=true

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Разумевање говорног језика	20
Конверзација	20
Разумевање писаног текста	17
Писмено изражавање	15

7. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања: https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/1cd9f883-ccfe-4a73-8ccd-95bc212169e1?fromLink=true

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Разумевање говорног језика	20
Конверзација	20
Разумевање писаног текста	18
Писмено изражавање	14

8. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања: https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/7f60db16-8760-4e25-bc8a-f69fe1fb2e2c?fromLink=true

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Разумевање говорног језика	20
Конверзација	20
Разумевање писаног текста	18
Писмено изражавање	14

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА МАТЕМАТИКУ

5. РАЗРЕД - математика

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања
https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Природни бројеви и дељивост	35
Основни појмови геометрије	18
Угао	21
Разломци	55
Осна симетрија	15
Укупно	144

6. РАЗРЕД - математика

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања
https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Цели бројеви	36
Троугао	18
Рационални бројеви	56
Четвороугао	20
Површина троуглова и четвороуглова	14
Укупно	144

7. РАЗРЕД - математика

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања
https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Реални бројеви	24
Питагорина теорема	21
Цели алгебарски изрази	50
Многоугао	23
Круг	20
Обрада података	6
Укупно	144

8. РАЗРЕД - математика

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања
https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Сличност	17
Тачка, права, раван	14
Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом	18
Призма	13
Пирамида	18
Линеарна функција	12
Системи линеарних једначина са две непознате	13
Ваљак	12
Купа	11
Лопта	8
Укупно	136

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ИСТОРИЈУ

5. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појапроцесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однпрема себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наследруштву и држави у којој живи.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања.

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Шта је историја	6
Праисторија	3
Стари век	27

6. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културноисторијском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања.

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Основи проучавања прошлости	6
Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку	19
Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку	28
Европа, свет и српске земље у раном новом веку (прединдустријско доба)	19

7. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења Историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања.

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/4/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	3
ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (до средине XIX века)	23
ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА	24
ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА	22

8. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе историје јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и развијање историјске свести и хуманистичко образовање ученика. Настава историје треба да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса, као и развијању националног и европског идентитета и духа толеранције код ученика.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Основи проучавања прошлости	4
Европа, свет и Југословенска држава између два светска рата	20
Други светски рат	20

Европа, свет и Југословенска држава у периоду Хладног рата	12
Европа, свет и Југословенска држава у савременим процесима	12

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ГЕОГРАФИЈУ

5. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географском, друштвено-географским, насеобинским, политичко географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредости мултикултуралности и патриотизма.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Човек и географија	1
Васиона	5
Планета Земља	30
Укупно	**36 часова**

6. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географском, друштвено-географским, насеобинским, политичко географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредости мултикултуралности и патриотизма.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Друштво и географија	3
Географска карта	10
Становништво	10
Насеља	9

Привреда	11
Држава и интеграциони процеси	14
Географија Европе	15
Укупно	**72 часа**

7. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географском, друштвено-географским, насеобинским, политичко географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредости мултикултуралности и патриотизма.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања.

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Регионална географија	1
Географске регије Европе	23
Азија	17
Африка	10
Северна Америка	7
Јужна Америка	6
Аустралија и Океанија	6
Поларне области	2
Укупно	**72 часа**

8. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географском, друштвено-географским, насеобинским, политичко географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредости мултикултуралности и патриотизма.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања.

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	7
ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	26

ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	24
ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ	3
ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА	3
Укупно	**68 часова**

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА БИОЛОГИЈУ

5. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења Биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Порекло и разноврсност живота	34
Јединство грађе и функције као основа живота	11
Наслеђивање и еволуција	7
Живот у екосистему	12
Човек и здравље	8
Посматрање, мерење и експеримент у биологији	Часови су распоређени у претходних пет тема

6. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања.

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Јединство грађе и функције као основа живота	36
Живот у екосистему	16

Наслеђивање и еволуција	6
Порекло и разноврсност живота	6
Човек и здравље	8
Посматрање, мерење и експеримент у биологији	Часови су распоређени у претходних пет тема

7. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, разуме значај биолошке разноврсности и потребу за одрживим развојем и развије одговоран однос према себи и природи.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања.

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/4/20250625

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Наслеђивање и еволуција	12
Јединство грађе и функције као основа живота	35
Порекло и разноврсност живота	10
Живот у екосистему	8
Човек и здравље	7
Посматрање, мерење и експеримент у биологији	Часови су распоређени у претходних пет тема

8. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања.

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/20250526

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Јединство грађе и функције као основа живота Наслеђивање и еволуција	26
Човек и здравље	9
Порекло и разноврсност живота	7

Наслеђивање и еволуција	7
Живот у екосистему	19
Посматрање, мерење и експеримент у биологији	Часови су распоређени у претходних пет тема

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ФИЗИКУ

Предмет: физика

6. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљеви наставе физике усмерени су на развијање разумевања основних физичких појмова и закона, као и оспособљавање ученика да посматрају, описују и објашњавају природне појаве из свакодневног живота. Посебан значај има развијање логичког и критичког мишљења, као и повезивање физике са свакодневним искуством ученика.

Такође, циљ наставе је развијање експерименталних вештина и стицање навике за извођење једноставних огледа и мерења, чиме се подстиче активно учење и практична примена знања. Ови циљеви доприносе томе да ученици у 6. разреду стекну основна знања из физике и развију способност њиховог разумевања и примене у свакодневном животу.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања:
https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Увод	4
Кретање	13
Сила	15
Мерење	13
Маса и густина	14
Притисак	13

7. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљеви наставе физике усмерени су на развијање разумевања основних физичких појмова и закона, као и оспособљавање ученика да посматрају, описују и објашњавају природне појаве из свакодневног живота. Посебан значај има развијање логичког и критичког мишљења, као и повезивање физике са свакодневним искуством ученика.

Такође, циљ наставе је развијање експерименталних вештина и стицање навике за извођење једноставних огледа и мерења, чиме се подстиче активно учење и практична примена знања. Ови циљеви доприносе томе да ученици у 6. разреду стекну основна знања из физике и развију способност њиховог разумевања и примене у свакодневном животу.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/4/20250625

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Сила и кретање	25
Кретање под утицајем Земљине теже	12
Равнотежа тела	11
Механички рад, енергија и снага	14
Топлотне појаве	10

8. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљеви наставе физике усмерени су на развијање разумевања основних физичких појмова и закона, као и оспособљавање ученика да посматрају, описују и објашњавају природне појаве из свакодневног живота. Посебан значај има развијање логичког и критичког мишљења, као и повезивање физике са свакодневним искуством ученика.

Такође, циљ наставе је развијање експерименталних вештина и стицање навике за извођење једноставних огледа и мерења, чиме се подстиче активно учење и практична примена знања. Ови циљеви доприносе томе да ученици у 6. разреду стекну основна знања из физике и развију способност њиховог разумевања и примене у свакодневном животу.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/20250526

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Осцилације и таласи	10
Светлосне појаве	13
Електрично поље	11
Електрична струја	19
Магнетно поље	6
Елементи атомске и нуклеарне физике	7
Физика и савремени свет	2

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ХЕМИЈУ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ХЕМИЈА

7. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе хемије јесте да ученици стекну основна знања о појмовима, законима и процесима у хемији, као и да развију разумевање састава, структуре и промена супстанци и њихове примене у свакодневном животу.

Настава хемије има за циљ и развијање научне писмености, логичког и критичког мишљења, експерименталних вештина, као и одговоран однос према здрављу, животној средини и безбедности у раду са хемијским супстанцама.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/4/20250625

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	6
Хемијска лабораторија	6
Атоми и хемијски елементи	10
Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	9
Хомогене и хетерогене смеше	11
Хемијске реакције и хемијске једначине	7
Израчунавања у хемији	11
Водоник и кисеоник и њихова једињења, соли	12
Укупно	**72**

8. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе хемије у 8. разреду јесте да ученици продубе знања о грађи супстанце, хемијским реакцијама и законима који их описују, као и да разумеју основне принципе неорганске и органске хемије.

Развија се способност повезивања хемијских појава са свакодневним животом, као и свест о значају хемије за здравље људи, заштиту животне средине и технолошки развој. Ученици се оспособљавају за безбедан рад, одговоран однос према супстанцама и развој експерименталних вештина.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/20250526

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

НАСТАВНА ТЕМА	Број часова
Метали, оксиди и хидроксиди метала	10
Неметали, оксиди неметала и хидроксиди	10
Соли – добијање, својства и примена	8
Органска једињења и њихова општа својства	3
Угљоводоници	10
Органска једињења са кисеоником	10
Биолошки важна органска једињења	10
Заштита животне средине и зелена хемија	7
УКУПНО	**68**

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ТЕХНИКУ И ТЕХНОЛОГИЈУ

Предмет: Техника и технологија

5. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

Наставни предмет техника и технологија намењен је развоју основних техничких компетенција ученика ради његовог оспособљавања за живот и рад у свету који се технички и технолошки брзо мења. Један од најважнијих задатака је да код ученика развија свест о томе да примена стечених знања и вештина у реалном окружењу подразумева стално стручно усавршавање и целоживотно учење, као и да је развијање предузимљивости један од важних предуслова личног и професионалног развоја.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања: https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/9ac7f1c3-66bf-46bc-ab88-397902fcad8f?fromLink=true

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Животно и радно окружење	6
Саобраћај	8
Техничка и дигитална писменост	18
Ресурси и производња	20
Конструкторско моделовање	20
Укупно	**72**

Предмет: Техника и технологија

6. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

Наставни предмет техника и технологија намењен је развоју основних техничких компетенција ученика ради његовог оспособљавања за живот и рад у свету који се технички и технолошки брзо мења. Један од најважнијих задатака је да код ученика развија свест о томе да примена стечених знања и вештина у реалном окружењу подразумева стално стручно усавршавање и целоживотно учење, као и да је развијање предузимљивости један од важних предуслова личног и професионалног развоја.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања: https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/39629e1d-f299-4641-896c-22822d565c3a?fromLink=true

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Животно и радно окружење	6
Саобраћај	8
Техничка и дигитална писменост	18
Ресурси и производња	20
Конструкторско моделовање	20
Укупно	**72**

7. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе Технике и технологије је развој техничко-технолошке писмености ученика и одговорног односа према раду, производњи и коришћењу техничких ресурса. Ученици треба да стекну бољи увид у своја професионална интересовања и развију предузимљивост и иницијативу.

Предмет има задатак да оспособи ученике за живот и рад у савременом, брзо променљивом техничко-технолошком окружењу. Посебно се наглашава значај сталног усавршавања, целоживотног учења и развијања компетенција које су важне за лични и професионални развој.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/4/20250625

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Животно и радно окружење	6
Саобраћај	24
Техничка и дигитална писменост	4
Ресурси ипроизводња	20
Конструкторско меделовање	18
Укупно	**72**

8. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе Технике и технологије је развој техничко-технолошке писмености ученика и одговорног односа према раду, производњи и коришћењу техничких ресурса. Ученици треба да стекну бољи увид у своја професионална интересовања и развију предузимљивост и иницијативу.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/20250526

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Животно и радно окружење	6
Саобраћај	6
Техничка и дигитална писменост	18
Ресурси ипроизводња	20
Конструкторско моделовање	18
Укупно	**68**

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ИНФОРМАТИКУ И РАЧУНАРСТВО

Предмет: информатика и рачунарство

5. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је да ученик овладавајући знањима и вештинама које се односе на управљање информацијама, безбедну дигиталну комуникацију, стварање дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма, развија логичко, критичко и креативно мишљење; самопоуздање у коришћењу дигиталних технологија на рационалан, етичан и безбедан начин; позитиван однос према иновацијама и способност примене стечених знања у решавању проблема из свакодневног живота, учењу других предмета и одговорном доношењу одлука.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања: https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/9ac7f1c3-66bf-46bc-ab88-397902fcad8f?fromLink=true

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
ИКТ	9
Дигитална писменост	5
Рачунарство	16
Пројектна настава	6
Укупно	**36**

Наставни садржаји у петом разреду обухватају увод у информатику и рачунарство, где се ученици упознају са основним појмовима и деловима рачунара, као и са улогом информација у савременом друштву. У оквиру дигиталне писмености ученици уче да користе оперативни систем, управљају датотекама и организују свој радни простор. Обрада текста представља значајну област у којој ученици стичу практичне вештине креирања и уређивања докумената. Интернет и дигитална комуникација обрађују се кроз теме које се односе на претрагу информација, електронску комуникацију и безбедност на мрежи. Основе алгоритамског размишљања уводе ученике у свет програмирања кроз једноставне задатке и визуелне алате програма Scratch, при чему се нагласак ставља на разумевање логике, а не на сложеност кода.

Предмет: информатика и рачунарство

6. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је да ученик овладавајући знањима и вештинама које се односе на управљање информацијама, безбедну дигиталну комуникацију, стварање дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма, развија логичко, критичко и креативно мишљење; самопоуздање у коришћењу дигиталних технологија на рационалан, етичан и безбедан начин; позитиван однос према иновацијама и способност примене стечених знања у решавању проблема из свакодневног живота, учењу других предмета и одговорном доношењу одлука.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања: https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/39629e1d-f299-4641-896c-22822d565c3a?fromLink=true

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
ИКТ	9
Дигитална писменост	5
Рачунарство	16
Пројектна настава	6
Укупно	**36**

Наставни садржаји у шестом разреду обухватају обраду текста са нагласком на креирање и уређивање табела у документу, као и развој вештина креирања презентација које укључују различите мултимедијалне елементе. Значајно место заузима рад са звучним и видео записом, где ученици уче основе снимања, уређивања и интеграције ових садржаја у дигиталне пројекте. Област рачунарских мрежа и интернета обухвата основне појмове о повезивању рачунара, функционисању интернета и коришћењу интернет сервиса. Посебан сегмент односи се на безбедност у дигиталном окружењу и препознавање дигиталног насиља. Алгоритамско размишљање и програмирање реализују се кроз увод у програмски језик Python, где ученици усвајају основне концепте и примењују их у једноставним програмским задацима.

Предмет: информатика и рачунарство

7. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је да ученик овладавајући знањима и вештинама које се односе на управљање информацијама, безбедну дигиталну комуникацију, стварање дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма, развија логичко, критичко и креативно мишљење; самопоуздање у коришћењу дигиталних технологија на рационалан, етичан и безбедан начин; позитиван однос према иновацијама и способност примене стечених знања у решавању проблема из свакодневног живота, учењу других предмета и одговорном доношењу одлука.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања: https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/a24406e1-a0df-4c0e-8d37-889324374c16?fromLink=true

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
ИКТ	10
Дигитална писменост	4
Рачунарство	16
Пројектна настава	6
Укупно	**36**

Наставни садржаји у седмом разреду обухватају напреднију обраду текста, са нагласком на уметање и обликовање различитих садржаја у документу. Област дигиталне графике укључује рад са растерском графиком у програму GIMP и векторском графиком у програму Inkscape, где ученици стичу основна знања о креирању и обради слика. Област интернета и дигиталне комуникације обухвата коришћење електронске поште, рад на дељеним документима и разумевање начина функционисања интернет сервиса. Алгоритамско размишљање и програмирање реализују се кроз рад у програмском језику Python, са посебним акцентом на графичко приказивање и примену библиотеке Pygame.

Предмет: информатика и рачунарство

8. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је да ученик овладавајући знањима и вештинама које се односе на управљање информацијама, безбедну дигиталну комуникацију, стварање дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма, развија логичко, критичко и креативно мишљење; самопоуздање у коришћењу дигиталних технологија на рационалан, етичан и безбедан начин; позитиван однос према иновацијама и способност примене стечених знања у решавању проблема из свакодневног живота, учењу других предмета и одговорном доношењу одлука.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања: https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/35c16014-db79-4f8a-bdf3-c2c7d27e27a0?fromLink=true

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
ИКТ	10
Дигитална писменост	4
Рачунарство	14
Пројектна настава	6
Укупно	**34**

Наставни садржаји у осмом разреду обухватају рад у програмима за табеларне прорачуне, где ученици стичу знања о уносу, обради и анализи података, као и њиховом графичком приказу. Област рачунарства у облаку обухвата коришћење дељених докумената и табела, са нагласком на сарадничком раду. Посебан сегмент наставе односи се на упознавање са вештачком интелигенцијом, њеним применама и етичким аспектима. У области програмирања ученици раде у Jupyter окружењу, где се упознају са радом са низовима података и њиховим графичким представљањем, чиме се повезују програмирање и анализа података.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ЛИКОВНУ КУЛТУРУ

Предмет: ликовна култура

5. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Ритам	10
Линија	20
Облик	34
Визуелно споразумевање	8
Укупно	**72**

Предмет: ликовна култура

6.РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме, кроз практични рад оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Боја	16
Комуникација	5
Текстуре	6
Уобразиља	4
Простор	5
Укупно	**36**

Предмет: ликовна култура

7.РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/4/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Простор и композиција	19
Комуникација	11
Уметност око нас	6
Укупно	**36**

Предмет: ликовна култура

8.РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Машта и креативност, свесно и несвесно	2
Порука, тема, идеја	3
Ликовни рецепт	6
Пројекти	23
Укупно	**34**

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА МУЗИЧКУ КУЛТУРУ

5. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења музичке културе је да код ученика развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа, култури свога и других народа.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања.

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Човек и музика	12
Музички инструменти	8
Слушање музике	20
Извођење музике и основе музичке писмености	26
Музичко стваралаштво	6

6. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања. https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/39629e1d-f299-4641-896c-22822d565c3a?fromLink=true

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Човек и музика	7
Музички инструменти	3
Слушање музике	9
Извођење музике и основе музичке писмености	14
Музичко стваралаштво	3

7. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења предмета Музичка култура је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања. https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/a24406e1-a0df-4c0e-8d37-889324374c16?fromLink=true

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Човек и музика	8
Музички инструменти	6
Слушање музике	13
Извођење музике и основе музичке писмености	5
Музичко стваралаштво	4

8. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ учења предмета Музичка култура је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања. https://pravno-informacioni-sistem.rs/slglrsViewPdf/7f60db16-8760-4e25-bc8a-f69fe1fb2e2c?fromLink=true

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Човек и музика	10
Музички инструменти	6
Слушање музике	10
Извођење музике и основе музичке писмености	4
Музичко стваралаштво	4

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊА

5. разред

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања :
https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Атлетика	16
Гимнастика	16
Рукомет	16
Плес и ритмика	6
Стони тенис	12
Антропометрија	6
Обавезне физичке активности	54

6. разред

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања
https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Атлетика	16
Гимнастика	16
Рукомет	16
Плес и ритмика	6

Стони тенис	12
Антропометрија	6
Обавезне физичке активности	54

7. разред

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања:

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Атлетика	16
Гимнастика	16
Одбојка	16
Футсал	12
Рукомет	12
Кошарка	12
Кондиционо вежбање	10
РСГ и плес	4
Полигони	5
Антропометрија	5

8. разред

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у Правилнику о плану наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Атлетика	15
Гимнастика	15
Кошарка	14
Футсал	12
Рукомет	12
Одбојка	12

Кондиционо вежбање	8
РСГ и плес	4
Полигони	5
Антропометрија	5

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРАВОСЛАВНИ КАТАХИЗИС (ВЕРСКА НАСТАВА)

5, 6, 7. и 8. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе православног катихизиса (верске наставе) у другом циклусу је продубљивање знања о основама православне вере, Светом писму, Предању, литургијском животу и историји Цркве, као и развијање способности ученика да разуме хришћански поглед на човека, свет, заједницу, слободу и одговорност и да негује духовне, моралне, културне и етичке вредности у свакодневном животу.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Сви исходи предмета доступни су у наставним програмима верске наставе за други циклус основног образовања и васпитања, односно у правилницима наведеним у Полазним основама рада овог школског програма.

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Свето писмо и историја спасења	36
Црква као литургијска заједница	36
Хришћански живот, слобода и одговорност	36
Вера, култура и савремени живот	34

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

5. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

ИСХОДИ УЧЕЊА

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Људска права	6
Демократско друштво	7
Проседи у савременом свету	10
Грађански активизам	13
Укупно	**36 часова**

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Према важећем Правилнику о програму наставе и учења за грађанско васпитање у основној школи за 5. разред, остваривање наставе заснива се на исходима учења. Програм наставе и учења је тематски конципиран и усмерен на развој знања, вештина, ставова и вредности неопходних за активно учешће ученика у друштву.

Главна карактеристика наставе усмерене на исходе јесте да је ученик у центру наставног процеса, а учење се одвија кроз активности које подстичу: смислено, искуствено, истраживачко, критичко и кооперативно учење. Посебан акценат ставља се на развој социјалних вештина, толеранције, поштовања различитости и одговорног понашања.

Облици наставе:

Настава грађанског васпитања реализује се применом различитих облика рада:

- фронтални (увођење теме, усмеравање дискусије)
- индивидуални (размишљање, лични ставови, радни листићи)
- рад у пару (размена мишљења, развој комуникације)
- групни рад (дебате, доношење заједничких одлука)
- радионице (интерактивне активности, игре улога, симулације)
- пројектна настава (истраживање и решавање проблема из окружења)

Садржаји се реализују кроз различите типове часова: обрада, утврђивање, понављање, радионице, пројекти и презентације.

Методе наставе:

У настави се користе разноврсне методе које подстичу активну улогу ученика:

- дијалошка метода (разговор, дискусија)
- метода дебате (аргументовано изношење ставова)
- метода игре улога (разумевање различитих перспектива)
- истраживачка метода (рад на проблемима из стварног живота)
- рад на тексту (анализа кратких прича, примера)
- илустративна метода (слике, видео материјали)
- НТЦ методе (асоцијације, мапе ума, учење кроз игру)
- Наставна средства и материјали:
- У настави грађанског васпитања користе се различита наставна средства:
- радни материјали
- наставни листићи
- плакати, шеме и мапе ума
- кратки текстови и примери из свакодневног живота
- У настави се редовно користе лаптоп и пројектор.

Кроз примену различитих метода, облика рада и наставних средстава ученицима се омогућава да уче кроз искуство, развијају критичко мишљење, комуникационе вештине, сарадњу и одговорност. Посебно се подстиче активно учешће ученика, изношење мишљења и поштовање различитих ставова.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Праћење и вредновање у настави грађанског васпитања заснива се на континуираном праћењу напредовања ученика у складу са исходима учења.

Вреднује се:

- учешће у активностима
- изражавање мишљења и аргументација
- сарадња са другима
- разумевање појмова
- примена наученог у свакодневним ситуацијама

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Грађанско васпитање је у корелацији са више наставних предмета:

- са српским језиком (развијање комуникације, аргументација)
- са историјом (развој друштва и права)
- са географијом (друштвене појаве у свету)

- са информатиком (дигитална писменост, безбедност на интернету)
- са ликовном културом (израда плаката и визуелних приказа)

Кроз ову повезаност ученици развијају целовито разумевање друштва и своје улоге у њему.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава се прилагођава индивидуалним потребама ученика кроз:

- диференциране задатке
- рад у пару и групи
- визуелну и вербалну подршку
- различите начине изражавања (говор, цртеж, писање)

6. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

ИСХОДИ УЧЕЊА

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Људска права	9
Демократско друштво	9
Проседи у савременом свету	9
Грађански активизам	9
Укупно	**36 часова**

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Према важећем Правилнику о програму наставе и учења за грађанско васпитање у основној школи за 6. разред, остваривање наставе заснива се на исходима учења. Програм наставе и учења је тематски конципиран и усмерен на развој знања, вештина, ставова и вредности неопходних за активно, одговорно и критичко учешће ученика у друштву.

Настава је усмерена на ученика и заснива се на активном учењу, при чему ученици уче кроз искуство, анализу, дискусију и сарадњу. Посебан акценат ставља се на развој критичког мишљења, аргументованог изражавања ставова, разумевања друштвених појава и процеса, као и поштовања људских права, различитости и демократских вредности.

Облици наставе:

Настава грађанског васпитања реализује се применом различитих облика рада:

- фронтални (увођење теме, усмеравање и синтеза закључака)
- индивидуални (размишљање, формирање личних ставова, радни задаци)
- рад у пару (размена мишљења, развој комуникације)
- групни рад (дискусије, дебате, доношење заједничких одлука)
- радионичарски рад (интерактивне активности, анализа ситуација, симулације)
- пројектна настава (истраживање и решавање проблема из окружења)

Садржаји се реализују кроз различите типове часова: обрада, утврђивање, понављање, радионице, пројекти и презентације.

Методе наставе:

У настави се примењују методе које подстичу активну улогу ученика и развој виших когнитивних способности:

- дијалошка метода (разговор, вођена и аргументована дискусија)
- метода дебате (развијање способности аргументовања и критичког мишљења)
- метода игре улога (сагледавање различитих перспектива)
- истраживачка метода (анализа проблема и ситуација из свакодневног живота)
- рад на тексту (анализа примера, случајева и кратких садржаја)
- илустративна метода (слике, видео-материјали, презентације)
- НТЦ методе (асоцијативно учење, мапе ума, учење кроз повезивање појмова)

Наставна средства и материјали:

У настави се користе:

- радни материјали
- наставни листићи
- плакати, шеме, мапе ума
- текстови и примери из свакодневног живота
- У настави се редовно користе лаптоп и пројектор.

Кроз примену различитих метода и средстава ученици развијају критичко мишљење, способност аргументованог изражавања ставова, сарадњу, одговорност и активан однос према друштвеним питањима.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Праћење и вредновање заснива се на континуираном праћењу напредовања ученика у складу са исходима.

Вреднује се:

- учешће у дискусијама
- аргументовано изношење ставова
- разумевање друштвених појава
- сарадња и одговорност
- примена знања у свакодневним ситуацијама

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Грађанско васпитање је у корелацији са:

- српским језиком (комуникација, аргументација)
- историјом (развој друштва и демократије)
- географијом (друштвене појаве и процеси)
- информатиком (дигитална писменост, безбедност)

- ликовном културом (визуелно изражавање)

Кроз међупредметно повезивање ученици развијају целовито разумевање друштва и своје улоге у њему.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава се прилагођава индивидуалним потребама ученика кроз диференциране задатке, различите облике рада и темпо учења.

Ученицима којима је потребна додатна подршка обезбеђују се:

- поједностављени задаци
- визуелна и вербална подршка
- додатна објашњења и време за рад
- Ученицима са изузетним способностима нуде се:
- сложенији задаци
- истраживачке активности
- активнија улога у дискусијама и пројектима

7. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

ИСХОДИ УЧЕЊА

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Увод	2
Грађанин	19
Држава и власт	7
Ђачки парламент и иницијатива	5
Завршни део	3
Укупно	**36 часова**

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Према важећем Правилнику о програму наставе и учења за грађанско васпитање у основној школи за 7. разред, остваривање наставе заснива се на исходима учења. Програм наставе и учења је тематски конципиран и усмерен на развој знања, вештина, ставова и вредности неопходних за активно, одговорно и критичко учешће ученика у друштвеном животу.

Настава је усмерена на ученика и заснива се на активном, истраживачком и кооперативном учењу. Посебан акценат ставља се на развој критичког и аналитичког мишљења, аргументованог изражавања ставова, самосталног доношења закључака, као и разумевања сложенијих друштвених појава, процеса и односа у савременом друштву.

Облици наставе:

Настава грађанског васпитања реализује се применом различитих облика рада:

- фронтални (увођење теме, усмеравање и синтеза закључака)
- индивидуални (самостално размишљање, формирање ставова, аналитички задаци)
- рад у пару (размена мишљења, развој комуникације и сарадње)
- групни рад (дискусије, дебате, доношење заједничких одлука)
- радионичарски рад (анализа ситуација, симулације, решавање проблема)
- пројектна настава (истраживање друштвених појава и активан рад у заједници)

Садржаји се реализују кроз различите типове часова: обрада, утврђивање, понављање, радионице, пројекти и презентације.

Методе наставе:

У настави се примењују методе које подстичу развој виших когнитивних способности и активну улогу ученика:

- дијалошка метода (вођена и аргументована дискусија)
- метода дебате (развијање способности аргументовања и критичког мишљења)
- метода игре улога (сагледавање различитих перспектива и друштвених улога)
- истраживачка метода (анализа друштвених проблема и појава)
- рад на тексту (анализа извора, примера и студија случаја)
- илустративна метода (визуелни материјали, видео-садржаји, презентације)
- НТЦ методе (повезивање појмова, мапе ума, асоцијативно учење)

Наставна средства и материјали:

У настави се користе:

- радни материјали
- наставни листићи
- шеме, мапе ума, графички прикази
- текстови и примери из свакодневног живота и савременог друштва
- У настави се редовно користе лаптоп и пројектор.

Кроз примену различитих метода и наставних средстава ученици развијају критичко и аналитичко мишљење, способност аргументованог изражавања ставова, одговорност, сарадњу и активан однос према друштвеним питањима.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Праћење и вредновање заснива се на континуираном праћењу напредовања ученика у складу са исходима учења.

Вреднује се:

- активно учешће у дискусијама и дебатама
- аргументовано изношење и одбрана ставова
- разумевање и анализа друштвених појава
- сарадња, одговорност и иницијатива
- примена знања у реалним и свакодневним ситуацијама
- Напредовање ученика прати се кроз:
- посматрање (активност, ангажовање, сарадња)
- учешће у радионицама, дебатама и анализама
- израду радова, плаката, мапа ума и презентација
- пројектне активности

Вредновање је:

- формативно (континуирано праћење и повратна информација)
- описно

Подстиче се самовредновање и вршњачко вредновање, при чему ученици развијају способност критичког осврта, аргументовања и унапређивања сопственог рада.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Грађанско васпитање је у корелацији са:

- српским језиком (комуникација, аргументација, јавни наступ)
- историјом (развој друштва, демократије и људских права)
- географијом (глобални процеси и друштвене појаве)
- информатиком (дигитална писменост, медији, безбедност)
- ликовном културом (визуелна комуникација)

Кроз међупредметно повезивање ученици развијају целовито разумевање друштва и своје улоге у њему.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава се прилагођава индивидуалним потребама ученика кроз диференциране задатке, различите методе рада и темпо учења.

Ученицима којима је потребна додатна подршка обезбеђују се:

- поједностављени и структурисани задаци
- визуелна и вербална подршка
- додатна објашњења и више времена за рад
- Ученицима са изузетним способностима нуде се:
- сложенији и аналитички задаци
- истраживачке активности
- активнија улога у дискусијама, дебатама и пројектима

8. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

ИСХОДИ УЧЕЊА

https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Људска права	6
Демократско друштво	10
Проседи у савременом свету	9
Грађански активизам	7
Укупно	34 часова

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Према важећем Правилнику о програму наставе и учења за грађанско васпитање у основној школи за 8. разред, остваривање наставе заснива се на исходима учења. Програм је тематски конципиран и усмерен на развој знања, вештина, ставова и вредности неопходних за активно, одговорно и критичко учешће ученика у демократском друштву.

Настава је усмерена на ученика и заснива се на активном, истраживачком и проблемском учењу. Посебан акценат ставља се на развој критичког и аналитичког мишљења, аргументованог изражавања ставова, самосталног доношења одлука, као и разумевања сложених друштвених процеса и савремених изазова. Ученици се подстичу да препознају друштвене проблеме, анализирају их и активно учествују у њиховом решавању у оквиру својих могућности.

Облици наставе:

Настава грађанског васпитања реализује се кроз различите облике рада:

- фронтални (увођење теме, усмеравање и синтеза)
- индивидуални (самосталан рад, анализа и доношење закључака)
- рад у пару (размена мишљења и развој комуникације)
- групни рад (дебате, решавање проблема, доношење одлука)
- радионичарски рад (анализа ситуација, симулације, студије случаја)
- пројектна настава (истраживање друштвених проблема и грађанске иницијативе)

Садржаји се реализују кроз различите типове часова: обрада, утврђивање, понављање, систематизација, радионице, пројекти и презентације.

Методе наставе:

У настави се примењују методе које подстичу развој виших когнитивних способности и активну улогу ученика:

- дијалошка метода (аргументована дискусија и размена мишљења)
- метода дебате (критичко разматрање различитих ставова)
- метода игре улога (разумевање друштвених улога и односа)
- истраживачка метода (анализа друштвених проблема и појава)
- рад на тексту (анализа извора, медијских садржаја и студија случаја)
- проблемска настава (идентификовање и решавање друштвених проблема)
- илустративна метода (видео-садржаји, презентације, визуелни материјали)
- НТЦ методе (повезивање појмова, мапе ума, асоцијативно учење)

Наставна средства и материјали:

У настави се користе:

- уџбеник и радни материјали
- наставни листићи
- шеме, мапе ума, графички прикази
- текстови, примери и студије случаја из савременог друштва
- У циљу унапређивања наставног процеса користе се и дигитални ресурси:
- мултимедијалне презентације (PowerPoint)
- едукативни видео-садржаји (YouTube)
- интерактивни квизови (Kahoot и слични алати)
- дигитални образовни садржаји
- У настави се редовно користе лаптоп и пројектор.

Кроз примену различитих метода и средстава ученици развијају критичко и аналитичко мишљење, способност аргументованог изражавања ставова, доношења одлука, одговорност, сарадњу и активан однос према друштвеним питањима.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Праћење и вредновање заснива се на континуираном праћењу напредовања ученика у складу са исходима учења.

Вреднује се:

- активно учешће у дискусијама и дебатама
- аргументовано изношење и одбрана ставова
- анализа и разумевање друштвених појава и проблема
- иницијатива, одговорност и сарадња

- примена знања у реалним ситуацијама

Напредовање ученика прати се кроз:

- посматрање (ангажовање, активност, сарадња)
- учешће у радионицама, дебатама и анализама
- израду радова, презентација, мапа ума и пројеката
- учешће у грађанским иницијативама и школским активностима

Вредновање је:

- формативно (континуирано праћење и повратна информација)
- описно

Подстиче се самовредновање и вршњачко вредновање, при чему ученици развијају способност критичког преиспитивања, аргументовања и унапређивања сопственог рада.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Грађанско васпитање је у корелацији са:

- српским језиком (комуникација, аргументација, критичко читање)
- историјом (развој друштва, демократије и људских права)
- географијом (глобални процеси и друштвене појаве)
- информатиком (дигитална писменост, медији, безбедност)
- ликовном културом (визуелно изражавање и комуникација)

Кроз међупредметно повезивање ученици развијају целовито разумевање друштва и своје улоге у њему.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава се прилагођава индивидуалним потребама ученика кроз диференциране задатке, различите методе рада и темпо учења.

Ученицима којима је потребна додатна подршка обезбеђују се:

- поједностављени и јасно структурисани задаци
- визуелна и вербална подршка
- додатна објашњења и више времена за рад
- Ученицима са изузетним способностима нуде се:
- сложенији и аналитички задаци
- истраживачки и пројектни рад
- активна улога у дебатама и доношењу закључака

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК – НЕМАЧКИ ЈЕЗИК
5. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе немачког језика као другог страног језика у 5. разреду јесте да ученици стекну основна знања о језику и развију елементарне комуникативне способности. Ученици се оспособљавају за разумевање и употребу једноставних речи и израза у свакодневним ситуацијама, као и за основно усмено и писано изражавање. Развија се интересовање за учење страног језика и упознавање културе немачког говорног подручја.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Исходи учења у настави немачког језика као 2. страног језика у 5. разреду дефинисани су у складу са Програмом наставе и учења за страни језик, који прописује Завод за унапређивање образовања и васпитања, и усклађени су са нивоом А1. Ученик развија основну комуникативну компетенцију и оспособљава се да разуме и користи једноставне изразе у свакодневним ситуацијама. Разуме кратке исказе и текстове, учествује у једноставној усменој комуникацији и пише кратке поруке о себи и свом окружењу. Користи основни фонд речи и једноставне граматичке структуре, развија свест о култури немачког говорног подручја и примењује основне облике учтиве комуникације.

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	**Број часова**
Neu hier	9
Meine Klasse	11
Tiere	9
Mein Tag	12
Hobbys	9
Meine Familie	12
Was kostet das?	10

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Настава немачког језика као 2. страног језика остварује се применом комуникативног приступа, који је усмерен на развијање способности ученика да језик користе у животним ситуацијама. У наставном процесу примењују се различити облици рада (фронтални, индивидуални, рад у пару и групи), као и разноврсне наставне методе које подстичу активну улогу ученика:

- дијалог и монолог
- игра улога (Rollenspiele)
- рад на тексту (слушање и читање са разумевањем)
- писане вежбе и кратки писани задаци
- пројектна настава и истраживачки задаци

Посебна пажња посвећује се:

- постепеном развоју све четири језичке вештине (слушање, говор, читање, писање)
- усвајању основних граматичких структура у функцији комуникације

- развоју речника кроз контекст и употребу
- подстицању самосталности и сарадње међу ученицима

У настави се користе и савремена наставна средства:

- Аудио и видео материјали
- Дигитални садржаји и платформа
- Илустрације, картице и постери

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Вредновање постигнућа ученика врши се континуирано кроз формативно и сумативно оцењивање, праћењем напредовања у свим језичким вештинама. Формативно вредновање је усмерено на праћење напредовања ученика и давање повратне информације у циљу унапређивања учења. Обухвата: усмено испитивање, праћење активности на часу, рад у пару или групи, домаће задатке, кратке провере знања, ученичке презентације и пројекте. Повратна информација је описна и усмерена на језичку тачност, разумевање, комуникативност и ангажовање ученика. Сумативно вредновање се врши кроз писмене задатке, усмено одговарање и тестове који обухватају све језичке вештине. Вредновање се остварује и кроз различите облике ученичког рада: израду мапа ума, плаката, једноставних пројектних задатака, као и кроз учешће у разговору, квизовима и језичким играма.

Ученици се подстичу да процењују сопствени напредак, учествују у вршњачком вредновању и развијају одговорност за сопствено учење.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Настава немачког језика као 2. страног језика повезује се са другим наставним предметима у циљу развијања функционалних знања , међупредметних компетенција и целовитог разумевања садржаја. Кроз тематске целине остварује се корелација са следећим предметима:

- Српски језик – развој језичких вештина (читање, разумевање текста, писмено и усмено изражавање), граматичке категорије
- Географија – упознавање земаља немачког говорног подручја, градова, културе и обичаја
- Историја – основне културно-историјске чињенице и значајни догађаји
- Музичка култура – немачке песме, ритам и изговор
- Ликовна култура – визуелни прикази, постери, пројекти
- Грађанско васпитање / Верска настава – развијање толеранције, поштовање различитости
- Физичко и здравствено васпитање – теме здравља, спортова и здравих стилова живота

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава немачког језика као 2. страног језика се прилагођава индивидуалним потребама ученика кроз диференцијацију задатака и начина рада уз уважавање индивидуалних разлика међу ученицима у погледу предзнања, способности, интересовања, мотивације и темпа напредовања. Прилагођавање наставе остварује се кроз диференцирање задатака по нивоу сложености, прилагођавање темпа рада, коришћење различитих наставних средстава, избор различитих метода и облика рада и подстицање напреднијих ученика кроз додатне и проширене задатке. За ученике којима је потребна додатна образовна подршка (ИОП), настава се прилагођава у складу са

индивидуалним образовним планом (ИОП1 или ИОП2) у сарадњи са стручним сарадницима и родитељима.

6. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Исходи учења у настави немачког језика као 2. страног језика у 6. разреду дефинисани су у складу са Програмом наставе и учења за страни језик, који прописује Завод за унапређивање образовања и васпитања, и усклађени су са нивоом А1.2. Ученик унапређује основну комуникативну компетенцију и користи једноставне изразе у свакодневним ситуацијама. Разуме краће усмене и писане текстове, учествује у једноставној комуникацији и пише кратке, повезане реченице и једноставне текстове. Проширује фонд речи и примењује основне граматичке структуре (презент, увод у перфекат, предлози са дативом…), развија свест о култури немачког говорног подручја и примењује основне облике учтиве комуникације.

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Mein Zimmer	10
Das schmeckt gut	11
Meine Freizeit	8
Das sieht gut aus	11
Partys	12
Meine Stadt	8
Ferien	12

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Настава немачког језика као 2. страног језика остварује се применом комуникативног приступа, који је усмерен на развијање способности ученика да језик користе у животним ситуацијама. У наставном процесу примењују се различити облици рада (фронтални, индивидуални, рад у пару и групи), као и разноврсне наставне методе које подстичу активну улогу ученика:

- дијалог и монолог
- игра улога (Rollenspiele)
- рад на тексту (слушање и читање са разумевањем)
- писане вежбе и кратки писани задаци
- пројектна настава и истраживачки задаци

Посебна пажња посвећује се:

- постепеном развоју све четири језичке вештине (слушање, говор, читање, писање)
- усвајању основних граматичких структура у функцији комуникације
- развоју речника кроз контекст и употребу
- подстицању самосталности и сарадње међу ученицима

У настави се користе и савремена наставна средства:

- Аудио и видео материјали
- Дигитални садржаји и платформа
- Илустрације, картице и постери

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Вредновање постигнућа ученика врши се континуирано кроз формативно и сумативно оцењивање, праћењем напредовања у свим језичким вештинама. Формативно вредновање је усмерено на праћење напредовања ученика и давање повратне информације у циљу унапређивања учења. Обухвата: усмено испитивање, праћење активности на часу, рад у пару или групи, домаће задатке, кратке провере знања, ученичке презентације и пројекте. Повратна информација је описна и усмерена на језичку тачност, разумевање, комуникативност и ангажовање ученика. Сумативно вредновање се врши кроз писмене задатке, усмено одговарање и тестове који обухватају све језичке вештине. Вредновање се остварује и кроз различите облике ученичког рада: израду мапа ума, плаката, једноставних пројектних задатака, као и кроз учешће у разговору, квизовима и језичким играма.

Ученици се подстичу да процењују сопствени напредак, учествују у вршњачком вредновању и развијају одговорност за сопствено учење.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Настава немачког језика као 2. страног језика повезује се са другим наставним предметима у циљу развијања функционалних знања , међупредметних компетенција и целовитог разумевања садржаја. Кроз тематске целине остварује се корелација са следећим предметима:

- Српски језик – развој језичких вештина (читање, разумевање текста, писмено и усмено изражавање), граматичке категорије
- Географија – упознавање земаља немачког говорног подручја, градова, културе и обичаја
- Историја – основне културно-историјске чињенице и значајни догађаји
- Музичка култура – немачке песме, ритам и изговор
- Ликовна култура – визуелни прикази, постери, пројекти
- Грађанско васпитање / Верска настава – развијање толеранције, поштовање различитости
- Физичко и здравствено васпитање – теме здравља, спортова и здравих стилова живота

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава немачког језика као 2. страног језика се прилагођава индивидуалним потребама ученика кроз диференцијацију задатака и начина рада уз уважавање индивидуалних разлика међу ученицима у погледу предзнања, способности, интересовања, мотивације и темпа напредовања. Прилагођавање наставе остварује се кроз диференцирање задатака по нивоу сложености,

прилагођавање темпа рада, коришћење различитих наставних средстава, избор различитих метода и облика рада и подстицање напреднијих ученика кроз додатне и проширене задатке. За ученике којима је потребна додатна образовна подршка (ИОП), настава се прилагођава у складу са индивидуалним образовним планом (ИОП1 или ИОП2) у сарадњи са стручним сарадницима и родитељима.

7. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Исходи учења у настави немачког језика као 2. страног језика у 7. разреду дефинисани су у складу са Програмом наставе и учења за страни језик, који прописује Завод за унапређивање образовања и васпитања, и усклађени су са нивоом А2.1. Ученик развија и проширује комуникативну компетенцију и користи језик у свакодневним ситуацијама и једноставнијим комуникативним контекстима. Разуме краће усмене и писане текстове о познатим темама, издваја битне информације и учествује у једноставној, али смисленој комуникацији. Проширује фонд речи и примењује основне и проширене граматичке структуре (перфекат, модални глаголи, предлози, зависне реченице), развија свест о култури немачког говорног подручја и примењује основне облике учтиве комуникације уз делимичну самосталност у учењу.

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Wie war's in den Ferien?	9
Meine Pläne	13
Freundschaft	11
Bilder und Töne	8
Zusammenleben	12
Das gefällt mir	10
Mehr über mich	9

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Настава немачког језика као 2. страног језика остварује се применом комуникативног приступа, који је усмерен на развијање способности ученика да језик користе у животним ситуацијама. У наставном процесу примењују се различити облици рада (фронтални, индивидуални, рад у пару и групи), као и разноврсне наставне методе које подстичу активну улогу ученика:

- дијалог и монолог
- игра улога (Rollenspiele)

- рад на тексту (слушање и читање са разумевањем)
- писане вежбе и кратки писани задаци
- пројектна настава и истраживачки задаци

Посебна пажња посвећује се:

- постепеном развоју све четири језичке вештине (слушање, говор, читање, писање)
- усвајању основних граматичких структура у функцији комуникације
- развоју речника кроз контекст и употребу
- подстицању самосталности и сарадње међу ученицима

У настави се користе и савремена наставна средства:

- Аудио и видео материјали
- Дигитални садржаји и платформа
- Илустрације, картице и постери

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Вредновање постигнућа ученика врши се континуирано кроз формативно и сумативно оцењивање, праћењем напредовања у свим језичким вештинама. Формативно вредновање је усмерено на праћење напредовања ученика и давање повратне информације у циљу унапређивања учења. Обухвата: усмено испитивање, праћење активности на часу, рад у пару или групи, домаће задатке, кратке провере знања, ученичке презентације и пројекте. Повратна информација је описна и усмерена на језичку тачност, разумевање, комуникативност и ангажовање ученика. Сумативно вредновање се врши кроз писмене задатке, усмено одговарање и тестове који обухватају све језичке вештине. Вредновање се остварује и кроз различите облике ученичког рада: израду мапа ума, плаката, једноставних пројектних задатака, као и кроз учешће у разговору, квизовима и језичким играма.

Ученици се подстичу да процењују сопствени напредак, учествују у вршњачком вредновању и развијају одговорност за сопствено учење.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Настава немачког језика као 2. страног језика повезује се са другим наставним предметима у циљу развијања функционалних знања , међупредметних компетенција и целовитог разумевања садржаја. Кроз тематске целине остварује се корелација са следећим предметима:

- Српски језик – развој језичких вештина (читање, разумевање текста, писмено и усмено изражавање), граматичке категорије
- Географија – упознавање земаља немачког говорног подручја, градова, културе и обичаја
- Историја – основне културно-историјске чињенице и значајни догађаји
- Музичка култура – немачке песме, ритам и изговор
- Ликовна култура – визуелни прикази, постери, пројекти
- Грађанско васпитање / Верска настава – развијање толеранције, поштовање различитости
- Физичко и здравствено васпитање – теме здравља, спортова и здравих стилова живота

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава немачког језика као 2. страног језика се прилагођава индивидуалним потребама ученика кроз диференцијацију задатака и начина рада уз уважавање индивидуалних разлика међу

ученицима у погледу предзнања, способности, интересовања, мотивације и темпа напредовања. Прилагођавање наставе остварује се кроз диференцирање задатака по нивоу сложености, прилагођавање темпа рада, коришћење различитих наставних средстава, избор различитих метода и облика рада и подстицање напреднијих ученика кроз додатне и проширене задатке. За ученике којима је потребна додатна образовна подршка (ИОП), настава се прилагођава у складу са индивидуалним образовним планом (ИОП1 или ИОП2) у сарадњи са стручним сарадницима и родитељима.

8. РАЗРЕД

ЦИЉ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Исходи учења у настави немачког језика као 2. страног језика у 8. разреду дефинисани су у складу са Програмом наставе и учења за страни језик, који прописује Завод за унапређивање образовања и васпитања, и усклађени су са нивоом А2.2. Ученик даље развија комуникативну компетенцију и користи немачки језик у свакодневним ситуацијама и ширем друштвеном контексту. Разуме усмене и писане текстове средње дужине о познатим темама, издваја кључне и појединачне информације. У усменом и писаном изражавању ученик описује догађаје, искуства и планове, износи мишљење и образлаже га на једноставан начин, као и пише краће повезане текстове. Ученик проширује фонд речи и граматичку структуру (перфекат, футур, претерит, модални глаголи, предлози, зависне реченице), развија интеркултуралну компетенцију и примењује одговарајуће облике језичког понашања уз већу самосталност у учењу.

ОБЛАСТИ УЧЕЊА

Област	Број часова
Fitness und Sport	8
Unsere Feste	11
Austausch	11
Berliner Luft	8
Welt und Umwelt	12
Reisen am Rhein	10
Ein Abschied	8

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Настава немачког језика као 2. страног језика остварује се применом комуникативног приступа, који је усмерен на развијање способности ученика да језик користе у животним ситуацијама. У наставном процесу примењују се различити облици рада (фронтални, индивидуални, рад у пару и групи), као и разноврсне наставне методе које подстичу активну улогу ученика:

- дијалог и монолог
- игра улога (Rollenspiele)
- рад на тексту (слушање и читање са разумевањем)
- писане вежбе и кратки писани задаци
- пројектна настава и истраживачки задаци

Посебна пажња посвећује се:

- постепеном развоју све четири језичке вештине (слушање, говор, читање, писање)
- усвајању основних граматичких структура у функцији комуникације
- развоју речника кроз контекст и употребу
- подстицању самосталности и сарадње међу ученицима

У настави се користе и савремена наставна средства:

- Аудио и видео материјали
- Дигитални садржаји и платформа
- Илустрације, картице и постери

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Вредновање постигнућа ученика врши се континуирано кроз формативно и сумативно оцењивање, праћењем напредовања у свим језичким вештинама. Формативно вредновање је усмерено на праћење напредовања ученика и давање повратне информације у циљу унапређивања учења. Обухвата: усмено испитивање, праћење активности на часу, рад у пару или групи, домаће задатке, кратке провере знања, ученичке презентације и пројекте. Повратна информација је описна и усмерена на језичку тачност, разумевање, комуникативност и ангажовање ученика. Сумативно вредновање се врши кроз писмене задатке, усмено одговарање и тестове који обухватају све језичке вештине. Вредновање се остварује и кроз различите облике ученичког рада: израду мапа ума, плаката, једноставних пројектних задатака, као и кроз учешће у разговору, квизовима и језичким играма.

Ученици се подстичу да процењују сопствени напредак, учествују у вршњачком вредновању и развијају одговорност за сопствено учење.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Настава немачког језика као 2. страног језика повезује се са другим наставним предметима у циљу развијања функционалних знања , међупредметних компетенција и целовитог разумевања садржаја. Кроз тематске целине остварује се корелација са следећим предметима:

- Српски језик – развој језичких вештина (читање, разумевање текста, писмено и усмено изражавање), граматичке категорије
- Географија – упознавање земаља немачког говорног подручја, градова, културе и обичаја
- Историја – основне културно-историјске чињенице и значајни догађаји
- Музичка култура – немачке песме, ритам и изговор
- Ликовна култура – визуелни прикази, постери, пројекти
- Грађанско васпитање / Верска настава – развијање толеранције, поштовање различитости
- Физичко и здравствено васпитање – теме здравља, спортова и здравих стилова живота

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ИНДИВИДУАЛНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА

Настава немачког језика као 2. страног језика се прилагођава индивидуалним потребама ученика кроз диференцијацију задатака и начина рада уз уважавање индивидуалних разлика међу ученицима у погледу предзнања, способности, интересовања, мотивације и темпа напредовања. Прилагођавање наставе остварује се кроз диференцирање задатака по нивоу сложености, прилагођавање темпа рада, коришћење различитих наставних средстава, избор различитих метода и облика рада и подстицање напреднијих ученика кроз додатне и проширене задатке. За ученике којима је потребна додатна образовна подршка (ИОП), настава се прилагођава у складу са индивидуалним образовним планом (ИОП1 или ИОП2) у сарадњи са стручним сарадницима и родитељима.

ПРОГРАМИ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

Опште смернице, концепт и значај слободних наставних активности

Слободне наставне активности (СНА) представљају важан сегмент образовно-васпитног рада са ученицима од петог до осмог разреда, чија је основна улога подстицање целовитог развоја ученика и развој компетенција неопходних за живот у савременом друштву. Иако се за поједине СНА може уочити природна повезаност са обавезним предметима (на пример, Медијска писменост са Српским језиком или Вежбањем до здравља са Физичким и здравственим васпитањем), њихова сврха није проширивање или продубљивање наставних садржаја тих предмета, нити надокнађивање пропуштеног градива.

СНА се заснивају на широј и флексибилнијој повезаности знања, што омогућава успостављање корелација са различитим наставним областима. Посебна вредност овог концепта огледа се у двосмерном трансферу знања – ученици у активности уносе своја школска и ваншколска искуства, док се знања и вештине стечене у оквиру СНА примењују у другим наставним ситуацијама и свакодневном животу. На тај начин учење добија функционални карактер и постаје ближе реалним животним контекстима.

Као и настава свих предмета, СНА доприносе остваривању општих циљева образовања и васпитања и развоју међупредметних компетенција. Ове компетенције подразумевају способност примене знања, вештина, ставова и вредности у конкретним животним ситуацијама. СНА имају посебан потенцијал за њихов развој јер се реализују кроз различите садржаје, облике рада и области, подстичући пре свега: целоживотно учење, сарадњу, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, дигиталну писменост и комуникацију.

У оквиру СНА посебно се инсистира на трансформацији знања у функционалне вештине. То се постиже кроз захтеве који подстичу ученике да знања користе у новим ситуацијама, анализирају, упоређују, вреднују и критички преиспитују различите појаве и ставове, као и да креирају нова решења, планирају активности и реализују пројекте. На тај начин се развијају више когнитивне способности као што су критичко и стваралачко мишљење.

Посебна вредност слободних наставних активности огледа се у њиховом свеобухватном утицају на развој ученика. Оне доприносе развоју когнитивних, социјалних, емоционалних, моралних, естетских и физичких аспеката личности, подстичу правилан однос према раду, развијају навике и вештине значајне за свакодневни живот и јачају мотивацију за учење. Такође, позитивно утичу на однос ученика према школи, наставницима и вршњацима.

Посебан значај СНА огледа се у подршци професионалном развоју ученика. Кроз различите активности ученицима се омогућава да без притиска оцењивања истражују своја интересовања, упознају различите области рада и развијају свест о сопственим способностима.

На крају, слободне наставне активности имају значајну улогу и у јачању социјалне укључености ученика. Оне пружају простор да се ученици, укључујући и оне који су мање прихваћени у вршњачкој групи, афирмишу кроз успех у активностима које одговарају њиховим интересовањима. Кроз рад без притиска формалног оцењивања, ученици стичу самопоуздање, осећај припадности и подршке, што позитивно утиче на њихов школски успех, понашање и укупни развој.

ИЗАБРАНИ ПРОГРАМИ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

Назив слободне наставне кативности (СНА)	Циљ слободне наставне кативности (СНА)	Разред	Годишњи фонд часова
ЧУВАРИ ПРИРОДЕ	**Циљ** учења слободне наставне активности је да ученици стекну знања, понашање, ставове и вредности који су потребни за очување и унапређење животне средине, биодиверзитета, природе и одрживог развоја.	Пети	36
		шести	36
ВЕЖБАЊЕМ ДО ЗДРАВЉА	**Циљ** учења слободне наставне активности Вежбањем до здравља је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама.	Пети	36
		Шести	36
САЧУВАЈМО НАШУ ПЛАНЕТУ	**Циљ** учења слободне наставне активности Сачувајмо нашу планету јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, разумевање односа човек – природа са циљем бољег схватања света који га окружује, лакше сналажење у природном и социјалном окружењу и формирање одговорног и активног појединца у циљу разумевања и примене концепта одрживог развоја.	Пети	36
		Шести	36
МОЈА ЖИВОТНА СРЕДИНА	Циљ учења слободне наставне активности је да допринесе развоју компетенција потребних за одговорну улогу у друштву у погледу очувања животне средине, биодиверзитета и одрживог развоја.	Седми	36
		Осми	34
ФИЛОЗОФИЈА СА ДЕЦОМ	**Циљ** учења слободне наставне активности *Филозофија са децом* је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће подстаћи и убрзати његов интелектуални развој и унапредити вештинеразмишљања, закључивања, самосталног, критичког и креативног мишљења.	Седми	36
		Осми	34
ДОМАЋИНСТВО	**Циљ** учења слободне наставне активности Домаћинство је да ученици интегришу и функционализују знања стечена у оквиру различитих предмета у контексту свакодневног живота, да унапреде вештине и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области становања, одевања, исхране и	Седми	36
		Осми	34

	употребе различитих материјала.		

Начин остваривања програма и улога наставника

Програми СНА су тако конципирани да фаворизују активност ученика, повезивање њиховог школског и ваншколског искуства, учење путем решавања проблема, сарадњу и тимски рад, као и употребу савремених технологија у образовне сврхе.

Програми СНА реализују се комбиновањем различитих техника рада са ученицима, као што су: презентације, демонстрације, студије случаја, симулације, играње улога, дебате, рад у малим групама, рад на пројектима, гледање и анализа видео прилога, креативне радионице, рад у групи на платформама за учење, повезивање са вршњацима из других школа или држава, гостовања стручњака, учење у другим установама, посете разним дешавањима, укључивање у акције... Потенцира се самосталност ученика у активном начину учења, а улога наставника је превасходно у томе да уведу ученике у тему, представе им кључне појмове садржаја и подстакну их на активност коју затим усмеравају, прате и вреднују. Уколико је потребно може се користити модификовано кратко предавање које држи наставник или ученик.

Због природе програма и чињенице да се у сваком разреду похађају другачије СНА увођење ученика у тему је изузетно важно. Наставник треба кратко да представи сваку тему користећи разноврсне материјале које је унапред припремио/ла (филмови, слике, приче, новински текстови...), а који имају функцију мотивисања ученика. Избор подстицаја треба да одговара не само теми већ и узрасту ученика. Добар уводни материјал се препознаје по томе што је код ученика изазвао радозналост, потребу да о томе разговарају, постављају питања, истражују, предлажу...

Концепт СНА не базира се на коришћењу уџбеника који су посебно за њих припремљени. Напротив, ученици се подстичу да користе што различитије изворе информација и да према њима имају критички однос. Циљ је јачати ученике да се ослањају на сопствене снаге, да развијају компетенције за рад са подацима. Иако се очекује да ће се ученици у великој мери ослањати на интернет као брз и лако доступан извор информација, треба их охрабривати да користе и друге изворе као што су књиге, старе фотографије, интервју и др.

Праћење, вредновање и оцењивање

У складу са чланом 61. *Закона о основном образовању и васпитању* и *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању* (члан 7), СНА се описно оцењују (истиче се, добар и задовољава), а оцена не улази у општи успех ученика. То подразумева да наставник континуирано прати активности ученика и њихов напредак у достизању исхода и развоју компетенција.

Имајући у виду концепт програма СНА, исходе и компетенције које треба остварити, односно развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа остварује се на различите начине. Ученици треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати.

Наставници могу да припреме материјале које ће користити за процењивање знања, вештина, ставова, пре и након обраде неке тематске целине ради објективности утврђивања ученичког напретка. Могу се користити и презентације ученика, продукти њиховог рада, писање есеја или резултати на тематским квизовима.

Током школске године наставник пратити и вреднује и друге показатеље напретка као што су нпр. начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како брани своје ставове. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.

ИСХОДИ, **ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма**

5. и 6. разред: https://pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/viewdoc?uuid=4bb956bf-8bcd-4f6b-934a-10d44017f91a&actid=979122&doctype=og

7. разред: https://pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/viewdoc?uuid=5d9b256c-edfa-4f7e-9398-c50e74cce091&actid=979123&doctype=og

8. разред: https://pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/viewdoc?uuid=1c6fd9b3-b030-4bf1-8fb9-af51db533ea8&actid=979124&doctype=og

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

Допунска настава

Допунски образовно-васпитни рад је организован за ученике који имају тешкоће у раду, учењу и овладавању наставним програмом наставних предмета. Школа организује допунски рад и за ученике повратнике из иностранства који су дуже изостајалиса наставе. Благовремено се изврши идентификација ученика који имају потешкоћа у овладавању наставним градивом, обавештавају се родитељи о потреби за допунским радом, сачини се план и програм рада водећи о индивидуалним потребама ученика. Предметни наставник прати напредовање ученика који су укључени у допунски образовно-васпитни рад, води евиденцију о реализацији предвиђених активности и анализирати квалитет рада у допунској настави.

Табела бр.5: Планиране активности у оквиру допунске наставе

Активности	Носиоци реализације	Време	Начин реализације	Докази
За ученике од 1–8. разреда организовати допунску наставу	Наставници разредне и предметне наставе; одељењске старешине	септембар – јун, према распореду активности	Реализација допунске наставе у складу са планом и програмом	Евиденција у дневницима рада
Утврдити тешкоће и проблеме ученика у учењу	Наставници, педагог, директор	Током школске године	Седнице одељењских већа, разговори са ученицима	Записници са састанака
Израдити годишњи и оперативни план реализације	Наставници разредне и предметне наставе	Септембар и по потреби током године	Глобално и оперативно планирање	Индивидуални планови наставника
Израдити распоред реализације	Одељењска већа	Септембар и по потреби током године	Планирање на нивоу стручних органа школе	Распоред допунске наставе
Спровођење мера прилагођавања у складу са потребама утврђеним у педагошком профилу ученика	Наставници разредне и предметне наставе; одељењске старешине; педагог	Током школске године	Планирање и примена индивидуализованих мера	Обрасци индивидуализације
Обавештавање родитеља о потреби за допунском наставом	Одељењске старешине, предметни наставници	По уоченој потреби	Усмена и писмена комуникација са родитељима	Евиденција о обавештавању и разговорима

Додатна настава

Додатна настава намењена је ученицима који изузетно напредују у појединим предметима – областима. Циљ реализације додатног рада је препознавање и откривање талентованих и даровитих ученика и усмеравање њиховог даљег образовања и професионалног развоја. Додатна настава се организује за ученике од трећег до осмог разреда.

Табела бр.6: Планиране активности у оквиру додатне наставе

Активности	Носиоци реализације	Време	Начин реализације	Докази
Идентификовање ученика од 3–8. разреда на основу процене наставника разредне и предметне наставе и интересовања ученика	Наставници разредне, предметне наставе и педагог	септембар – октобар	Рад на нивоу одељењских већа	Записници, педагошка документација
Размена информација између предметних наставника и одељењских старешина	Наставници разредне и предметне наставе	септембар – октобар	Разговори и стручни састанци	Педагошка документација наставника
Обавештавање родитеља и прикупљање мишљења	Одељењске старешине, предметни наставници	септембар – октобар	Усмена и писмена комуникација	Евиденција сарадње са родитељима
Предлагање ученика на седницама одељењског већа	Одељењске старешине, наставници	Током школске године	Усмена образложења на седницама	Записници одељењских већа
Повећавање захтева у редовној настави кроз давање сложенијих задатака	Наставници разредне и предметне наставе	Током школске године	Унапред припремљени задаци и материјали	Припремљен материјал за рад са ученицима
Развијање вештина анализе, синтезе и примене знања код ученика	Наставници	Током школске године	Индивидуализован и продубљен рад са ученицима	Продукти и резултати рада ученика
Укључивање ученика у такмичења	Наставници разредне и предметне наставе	Током школске године	Учествовање на такмичењима од школског до виших нивоа	Евиденција о учешћу и постигнућима ученика
Предлагање за доделу диплома и избор ученика генерације	Одељењска већа, Ученички парламент, Наставничко веће	мај – јун	Седнице стручних органа школе	Записници са седница
Похваљивање и награђивање ученика	Наставничко веће, локална самоуправа	мај – јун	Додела диплома, награда и признања	Евиденција, фотографије

ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Културне активности обухватају: прославу дана школе, почетка и краја школске године и завршетка основношколског образовања и васпитања, прославе школских и државних празника, приредбе, представе, изложбе, концерте, такмичења и смотре, посете установама културе, заједничке активности школе и јединице локалне самоуправе и друге активности које доприносе проширењу утицаја школе на васпитање ученика и културном развоју окружења школе.

Прославе школских и државних празника, почетка и краја школске године и завршетка основношколског образовања и васпитања за ученике организују се у школи или у договору са јединицом локалне самоуправе у установама из области културе и спорта.

Реализатори и координатори културних активности су чланови тима за културу у сарадњи са осталим запосленима.

Културне активности које се реализују током школске године:

1. Активно учешће на литерарним и ликовним конкурсима, и смотри рецитатора
2. Обележавање Дечје недеље - прва недеља октобра месеца,
3. Учешће на манифестацији "Дани лудаје" - октобра месеца,
4. Учешће на манифестацији "Змајеве дечије игре",
5. Посете установама културе: Народно позориште Кикинда, Народни музеј, Народна библиотека „Јован Поповић“, сеоска библиотека, Културни центар Кикинда,
6. Тематски дан на крају првог полугодишта,
7. Светосавска приредба - 27. јануар
8. Прослава Дана школе - 30. марта,
9. Културне активности поводом обележавања Ускрса,
10. Свечаност поводом завршетка школске године.

Поједине наведене активности реализују се у сарадњи са Месном заједницом и КУД-ом Мокрин, који обезбеђују техничку подршку.

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Циљ програма је развој и практиковање здравог начина живота, развијање свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенција насиља, наркоманије, малолетничке деликвенције. Школа у оквиру школског програма, реализује и програм школског спорта, којим су обухваћени сви ученици.

Школа, у оквиру школског спорта, заједно са јединицом локалне самоуправе, организује недељу школског спорта најмање једном у току полугодишта.

Недеља школског спорта обухвата спортско-рекреативне активности свих ученика, као и културно-уметничке манифестације на тему из области физичког и здравственог васпитања, у складу са планом и програмом наставе и учења.

Школски спорт свим ученицима, без обзира на узраст, пол, способности и друге разлике, треба да омогући учествовање и уживање у развојно прикладним спортским активностима у безбедном окружењу, и тако допринесе физичком и менталном здрављу, развоју и образовном постигнућу ученика, подстакне бављење спортом у школи и заједници, и допринесе формирању активног животног стила.

Кључне вредности и принципи на којима се заснива школски спорт односе се на:

- Једнакост и исте шансе свих ученика када је реч о праву на бављење школским спортом,
- Важност редовног бављења спортом за физичко и ментално здравље и развој деце и младих, као и њихово школско постигнуће,
- Важност омасовљавања спорта и јачања веза између школског спорта и других видова спорта,
- Важност школског спорта за повезивање школе, родитеља и локалне заједнице, са циљем унапређења образовно-васпитне ефективности школе.

Бављење школским спортом треба да буде забавно искуство, које укључује игру, дружење, узајамно помагање и учење, и напредовање у складу са могућностима. Такође, важан циљ тиче се формирања трајног интересовања за бављење спортом, што може допринети бављењем спортским или рекреативним активностима током целог живота.

Школске 2016/2017. године Министарство просвете, науке и технолошког развоја и Aqya Вива покренули су програм "Покренимо нашу децу" на основу забрињавајућих података и резултата везаних за физичку активност и здравствено стање деце до којих су дошли истраживачи, како у свету тако и код нас.

Значај програма се огледа у томе што је препознао нарастајуће проблеме деце млађег школског узраста, а који се тичу неправилног држања тела, гојазности и хипокинезије.

Програмом је предвиђено да ученици свакодневно изводе превентивне вежбе у трајању од 15 минута. Превенција на глобално друштвено-економском нивоу може да допринесе смањењу трошкова које друштво одваја на лечење последица, а не узрока настанка телесних деформитета, гојазности, кардиоваскупарних и других незаразних болести које настају као последица недовољне физичке активности.

Програм се реализује са ученицима од 1. до 4. разреда и организован је кроз три различита модела од којих учитељ бира један који највише одговара ситуацији. Вежбе се могу одвијати: у сали, напољу, у учионици или другим просторијама које испуњавају здравствено хигијенске услове.

Модели програма су:

1) *Весела столица, Причам ти причу, Здрава столица, Разиграна столица*;

2) *Музичка гимнастика, Плеши и заледи се*;

3) *Јесење играрије, Зимске играрије, Пролећне играрије*.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Програм заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања саставни је део Школског програма и остварују се у складу са Законом.

Циљеви програма:

Обезбеђивање сигурног и подстицајног окружења у којем ће се сваки ученик осећати безбедно, а сваки запослени оснажен да пружи подршку у превладавању кризних догађаја.

1. Општи циљ Програма је да унапреди квалитет живота ученика у установи применом мера превенције, обезбеђивањем услова за сигурно и подстицајно одрастање сваког ученика, стварањем позитивне климе, као и заштиту од свих ризика ,примену мера интервенције у ситуацијама када се дискриминација, насиље, злостављање и занемаривање или кризни догађај деси, а да су запослени оснажени да пруже подршку у превладавању кризних догађаја јачајући своје професионалне компетенције.

2. Специфични циљеви Програма дефинисани су Посебним протоколом за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, анализом стања, проценом ризика и препорукама поступања у кризним догађајима.

Специфични циљеви деле се у две групе:

- специфични циљеви у превенцији и
- специфични циљеви у интервенцији

Превенција

Превентивне активности имају за циљ стварање сигурног и подстицајног окружења, подстицање и развијање климе прихватања, толеранције и међусобног уважавања. неговање атмосфере сарадње, уважавања и конструктивне комуникације. Обезбеђивање услова за сигурно и подстицајно одрастање и развој ученика, заштиту од свих облика дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и ефикасно поступање у одговору на кризни догађај. У свим поступцима који се тичу ученика приоритетни принцип поступања је најбољи интерес ученика.

Здраво и подстицајно окружење је саставни део професионалне и личне одговорности свих запослених у школској установи. Важно је активно укључивање ученика, родитеља и представника локалне заједнице. Забрана дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања у установи односи се на сваког – ученика, запослене, родитеље, односно друге законске заступнике и трећа лица.

Превентивне активности обухватају:

- Упознавање са правном регулативом Општим и Посебним протоколом
- Израда Програма за заштиту ученика од насиља
- Дефинисање улога и одговорности у примени процедура и поступака
- Организовање дежурства наставника
- Развијање и поштовање богатства различитости и културе поашања у оквиру васпитно-образовних активности
- Реализација спортских и културних догађаја
- Стално стручно усавршавање запослених
- Активно укључивање родитеља у наставним и ванаставним активностима
- Организовање разговора, трибина, представа, изложби о безбедности и заштити ученика од насиља

- Дефиинисање правила понашања и последица кршења правила
- Развијање вештина ефикасног реаговања у ситуацијама насиља
- Стварање подстицајне васпитне средине пратећи индивидуалне и узрасне карактеристике деце
- Информисање родитеља и локалне средине о планираним активносима превенције
- Умрежавање свих кључних носилаца превенције насиља (Савет родитеља,Школски одбор,Ученички парламент,Наставничко веће).

Превентивне активности имају за циљ да се злостављање, занемаривање и насиље спрече, да се развијају социоемоционалне компетенције ученика, родитеља и запослених да се обезбеди упознавање са видовима и стратегијама пружања одговарајуће подршке и разумевања различитих облика комуникација и понашања ученика који раде по индивидуалном образовном плану (ИОП1 и ИОП2) и да се установа што боље припреми за евентуалне кризне догађаје.

Ученици, родитељи и запослени заједнички планирају, осмишљавају и спроводе превентивне активности, начине информисања о садржајима, мерама и активностима за спречавање и заштиту од насиља, злостављања и занемаривања.

Ради превенције насиља, злостављања и занемаривања установа је дужна да упозна све запослене, ученике, и родитеље са њиховим правима, обавезама и одговорностима, прописаним законом, Правилником о протоколу и другим подзаконским и општим актима.

Интервенција

Интервентне активности подразумевају интервенцију када се злостављање, занемаривање, насиље дешава или се десило међу ученицима. У мере интервенције спадају и сви поступци психолошке подршке деци и одраслима у току и након суочавања са кризним догађајима предвиђени Правилником и препорукама Министарства.

ЦИЉ интервенције је да се , пре свега, заустави насиље и злостављање, да

се обезбеди сигурност, смањи ризик од понављања и да се ублаже и отклоне последице.

Задаци у области интервенције:

- Усклађена и доследна примена утврђених поступака и процедура у ситуацијама насиља
- Сарадња са релевантним службама
- Континуирано евидентирање случајева насиља
- Праћење и вредновање врста и учесталости насиља путем истраживања, запажања и провере
- Подршка ученицима која трпе насиље
- Рад са ученицима која врше насиље
- Оснаживање ученика која су посматрачи насиља за конструктивно реаговање
- Појачан васпитни рад са ученицима
- Друштвено – користан рад ученика
- Обавезно укључивање родитеља у изради плана заштите и појачаног васпитног рада и прецизирање активности које родитељ предузима у васпитном раду са учеником, као и активности које спроводи установа у пружању подршке оснаживању родитељских компетенција
- Пријављивање догађаја Националној платформи „Чувам те“ (за трећи ниво насиља и злостављања)

Школа обавезно предузима интервентне активности према редоследу поступања прописаном Правилником о протоколу.

Кораци у интервенцији

1) Проверавање сумње или откривање дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања обавља се прикупљањем информација – директно или индиректно.

Прикупљање информација има за циљ утврђивање релевантних чињеница на основу којих се потврђује или одбацује сумња на дискриминацију, насиље, злостављање и занемаривање.

Прикупљање информација о дискриминацији, насиљу, злостављању и занемаривању обавља, по правилу, одељењски старешна, стручни сарадник, односно друго задужено лице у установи наставник, васпитач или члан тима за заштиту, од свих учесника, непосредно по сазнању или сумњи о

догађају. Начин прикупљања информација одређује се у складу са специфичностима ситуације и догађаја

Установа проверава сваку информацију о могућем насиљу, злостављању и занемаривању и врши преглед видео надзора.

Изјава од ученика која се узима у току васпитно-дисциплинског поступка, узима се у присуству родитеља, а у складу са одредбама закона који уређује основе система образовања и васпитања, а којима је прописан васпитно-дисциплински поступак у установи.

У случају сумње појачава се васпитни рад и прати понашање учесника. Када се потврди сумња, директор и тим за заштиту предузимају мере и активности за извршено насиље, злостављање и занемаривање.

2) Заустављање насиља и злостављања и смиривање учесника је обавеза свих запослених у установи, а нарочито најближег присутног запосленог и дежурног наставника, да одлучно прекине све активности, раздвоји и смири учеснике у акту насиља. У случају да запослени процени да је сукоб високо ризичан и да не може сам да га заустави, одмах ће тражити помоћ.

3) Обавештавање родитеља и предузимање хитних акција по потреби (пружање прве помоћи, обезбеђивање лекарске помоћи, обавештавање полиције и центра за социјални рад) обавља се одмах након заустављања насиља и злостављања. Уколико родитељ није доступан или његово обавештавање није у најбољем интересу детета и ученика, установа одмах обавештава центар за социјални рад.

4) Консултације у установи се врше ради: разјашњавања околности, анализирања чињеница на што објективнији начин, процене нивоа насиља и злостављања, нивоа ризика и предузимања одговарајућих мера и активности, избегавања конфузије и спречавања некоординисане акције, односно ради успостављања и развијања усклађеног, уједначеног и ефикасног поступања. У консултације у установи укључују се: одељењски старешина, дежурни наставник, психолог, тим за заштиту, директор, ученички парламент.

Уколико у току консултација у установи директор и тим за заштиту, услед сложених околности не могу са сигурношћу да процене ниво насиља, злостављања и занемаривања, као и да одреде мере и активности, у консултације укључују надлежне органе и друге организације и службе: министарство надлежно за послове образовања и васпитања (у даљем тексту: Министарство) – надлежну школску управу, центар за социјални рад, полицију, правосудне органе, здравствену службу, а по потреби одељење надлежно за послове ученичког и студентског стандарда.

5) Мере и активности предузимају се за све облике и нивое насиља и злостављања

План заштите од насиља за ученика се сачињава за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа за ученике који су претрпели насиље или били сведоци насиља и злостављања.

План појачаног васпитног рада за ученика се сачињава за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа насиља за ученике који су извршили насиље, подстрекивали на насиље или пасивно подржавали насилну ситуацију.

План заштите од насиља и план појачаног васпитног рада може да се сачине и за цело одељење.

Активности у оквиру плана заштите од насиља ученика, као и плана појачаног васпитног рада, треба да буду конкретне и специфичне и да се кроз активности препознаје какву промену желимо да постигнемо кроз њихову реализацију.

План заштите од насиља, односно план појачаног васпитног рада зависе од: врсте и тежине насилног понашања, последица насиља по појединца и колектив, броја учесника и сл. Мере и активности се планирају на основу сагледавања карактеристика ученика, потреба за подршком и уз учешће ученика и родитеља, осим када се ради о насиљу у породици, када је нужно укључити надлежни центар за социјални рад.

План заштите од насиља за ученика, односно план појачаног васпитног рада за ученика садржи: активности којима се даје подршка учесницима насилне ситуације, активности усмерене на промену понашања – појачан васпитни рад, рад са родитељем, рад са одељењском заједницом, укључивање ученичког парламента и савета родитеља, а по потреби и органа управљања; носиоце тих активности, временску динамику; начине којима ће се обезбедити поновно укључивање свих учесника насиља, злостављања и занемаривања у ширу друштвену заједницу. Мере и активности треба да буду предузете уз учешће детета и ученика и да буду у складу са његовим развојним могућностима. Када тим за заштиту процени да постоји потреба да се, осим појачаног васпитног рада или васпитног рада који у интензитету одговара потребама ученика, прилагоди и образовни рад, предложиће тиму за пружање додатне подршке ученицима израду индивидуалног образовног плана.

План заштите од насиља, као и план појачаног васпитног рада за ученика сачињава тим за заштиту заједно са одељењским старешином, односно педагогом, секретаром, директором и родитељем, а по потреби и са другим надлежним организацијама и службама. За ученика који се образује у складу са чланом 76. став 6. тач. 1) и 2) Закона о основама система образовања и

васпитања у израду плана заштите се укључује Тим за инклузивно образовање. У припрему плана заштите од насиља, односно плана појачаног васпитног рада и реализације, када год је могуће, установа ће укључити представнике одељенске заједнице, односно групе, ученичког парламента, као ученике – учеснике у насиљу и злостављању.

План заштите од насиља, као и план појачаног васпитног рада за ученика садрже и информације о мерама и активностима које установа предузима самостално, у сарадњи са другим надлежним организацијама и службама и када друге надлежне организације и службе спроводе активности самостално. Када су у мере и активности укључене друге организације и службе из спољашње мреже заштите, одређују се задаци, одговорна лица, динамика и начини међусобног извештавања.

Установа је у обавези да у изради плана заштите од насиља ученика, као и плана појчаног васпитног рада укључи родитеља и да прецизира активности које родитељ предузима у васпитном раду са учеником, као и активности које спроводи установа у пружању подршке оснаживању родитељских компетенција. Уколико родитељ одбија да учествује у планирању и реализацији активности из плана заштите од насиља ученика, односно плана појачаног васпитног рада установа обавештава надлежни Центар за социјални рад, а установа наставља да реализује предвиђене активности.

План заштите од насиља, односно план појачаног васпитног рада за ученика треба да садржи и евалуацију тог плана.

За трећи ниво насиља и злостављања директор установе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство, односно надлежну Школску управу, у року од 24 сата од момента сазнања, путем дигиталне националне платформе „Чувам те” са првим информацијама о догађају и предузетим активностима, а у року од 48 сати од момента сазнања са допуном информацијама и закључцима са састанка тима за заштиту. Такође, установа путем Националне платформе ажурира информације о поступању до затварања предмета, односно предузимања свих потребних мера и њихове евалуације.

Путем Националне платформе, установа обавештава друге надлежне институције из спољашње мреже заштите (систем социјалне и здравствене заштите, полиција и јавно тужилаштво), у складу са прописаним процедурама.

Поред наведеног, установа је у обавези да поступа по добијању пријава насиља које су јој упућене путем националне платформе, а у складу са прописаним процедурама поступања у ситуацијама сумње или сазнања о ситуацијама насиља.

6) Ефекте предузетих мера и активности прати установа (одељењски старешина, тим за заштиту, педагог) ради провере успешности, даљег планирања заштите и других активности установе. Установа прати понашање детета и ученика које је трпело и које је извршило насиље и злостављање, али и деце и ученика који су индиректно били укључени (сведоци).

Установа прати и укљученост родитеља и других надлежних органа, организација и служби. Ефекте предузетих мера прате и надлежне службе Министарства.

Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Установа има посебан Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања (у даљем тексту: Тим за заштиту).

Чланове и руководиоца Тима за заштиту одређује директор установе из реда запослених. То су: стручни сарадник – педагог, секретар школе, представник из редова професора разредне и предметне наставе, педагошки асистент, као и предсатвник из редова ученика. Директор одређује, педагога или, изузетно, другог запосленог – члана Тима за заштиту, као одговорног за вођење и чување документације о свим ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања у којима тим за заштиту учествује. Установа може да укључи у Тим за заштиту представнике родитеља и локалне заједнице, ученичког парламента и по потреби одговарајуће представнике спољашње мреже заштите (представнике из социјалног и здравственог система, представника полиције и др.). Када тим разматра конкретне ситуације насиља у обавези је да поступа у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Када Тим за заштиту разматра конкретне ситуације насиља заседа искључиво у саставу који чине запослени (директор, стручни сарадници, секретар, наставници). По позиву могу да присуствују родитељи ученика учесника ситуације као и професионалци из спољашње заштитне мреже.

Када је у питању насиље које ученик изврши према запосленом, запослени према ученику у присуству ученика/деце улога тима је да изради план заштите, односно план појачаног васпитног рада за ученика.

Задаци тима за заштиту су да:

1) припрема програма и плана заштите од насиља у складу са специфичностима установе и утврђеним мерама за унапређивање на основу анализе стања;

2) процењује други и трећи ниво вршњачког насиља, учествује у изради плана заштите за ученике/ плана појачаног васпитног рада за ученике;

3) информише децу и ученике, запослене и родитеље о планираним активностима и могућности тражења подршке и помоћи од тима за заштиту;

4) учествује у обукама и пројектима за развијање компетенција запослених потребних за превенцију и интервенцију у ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања;

5) предлаже мере за превенцију и заштиту, организује консултације и учествује у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања;

6) укључује родитеље у превентивне и интервентне мере и активности;

7) прати и процењује ефекте предузетих мера за заштиту деце и ученика и даје одговарајуће предлоге директору;

8) сарађује са стручњацима из других надлежних органа, организација, служби и медија ради свеобухватне заштите деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања;

9) води и чува документацију;

10) извештава стручна тела и орган управљања.

ПРОГРАМ ПРОТИВ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА

Циљ програма је спречавање дискриминације и дискриминаторног понашања међу ученицима.

Под дискриминацијом, односно дискриминаторним понашањем подразумева се понашање којим се на непосредан или посредан , отворен или прикривен начин неоправдано прави разлика или неједнако поступа, односно врши пропуштање чињења (искључивање, ограничавање или давање првенства) у односу на ученика или групе ученика , као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, статусу мигранта, расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету , сексуалној орјентацији , имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, брачном и породичном статусу, односно претпостављеним личним својствима којим се неоправдано прави разлика или даје првенство, нарочито она којом се :

1.ограничава или ускраћује право ученика на васпитање и образовање по једнаким условима,

2. отежава или ограничава упис ученика или групе ученика у установу , услед њиховог личног својства,

3. искључује ученика или групе ученика из образовног система услед њиховог личног својства

4. ускраћују или не предузимају мере подршке које су законом прописане, а по основу личног својства,

5. ускраћује или отежава могућност учешћа у васпитним активностима,

6.ученици разврставају по њиховом личном својству

Програмом заштите ученика су дефинисане превентивне активности, као и кораци и процедуре и поступања у ситуацијама агресивног понашања и поступци у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства.

Превенција

Свака врста и облик дискриминације се може спречити у атмосфери која:

◊ развија и негује културу понашања

◊ не толерише дискриминативно понашање и не ћути о њему

◊ развија одговорност свих

◊ обавезује на поступање све који имају сазнање о дискриминацији

Задаци и активности у области превенције:

- Упознавање са правном регулативом Општим и Посебним протоколом
- Израда Програма против дискриминације и дискриминаторног понашања
- Дефинисање улога и одговорности у примени процедура и поступака
- Организовање дежурства наставника

- Развијање и поштовање богатства различитости и културе поашања у оквиру васпитно-образовних активности
- Реализација спортских и културних догађаја
- Стално стручно усавршавање запослених
- Развијање и неговање емпатије, међуљудских односа и толеранције
- Поштовање и уважавање различитости међу ученицима
- Упознавање ученика са различитим културама и верским обичајима
- Активно учешће родитеља у активностима везаних за дискриминацију
- Организовање разговора, трибина, представа, радионица о дискриминацији
- Реализација активности које ће неговати родну равноправност
- Дефиинисање правила понашања и последица кршења правила
- Развијање вештина ефикасног реаговања у ситуацијама дискриминације
- Стварање подстицајне васпитне средине пратећи индивидуалне и узрасне карактеристике деце
- Умрежавање свих кључних носилаца превенције насиља (Савет родитеља, Школски одбор, Ученички парламент, Наставничко веће).

Интервенција

ЦИЉ интервенције је да се, пре свега, спречи и заустави дискриминисање и дискриминаторног понашања међу ученицима, смањи ризик од понављања и да се ублаже и отклоне последице.

Задаци у области интервенције:

- Усклађена и доследна примена утврђених поступака и процедура у ситуацијама дискриминације
- Сарадња са релевантним службама
- Континуирано евидентирање случајева дискриминације и дискриминативног понашања
- Праћење и вредновање врста и учесталости путем истраживања, запажања и провере
- Подршка ученицима која трпе дискриминацију

- Рад са ученицима која врше дискриминацију
- Оснаживање ученика која су посматрачи дискриминације за конструктивно реаговање
- Појачан васпитни рад са ученицима
- Друштвено – користан рад ученика
- Обавезно укључивање родитеља у изради плана заштите и појачаног васпитног рада и прецизирање активности које родитељ предузима у васпитном раду са учеником, као и активности које спроводи установа у пружању подршке оснаживању родитељских компетенција
- Пријављивање догађаја Националној платформи „Чувам те“ (за трећи ниво насиља и злостављања)

Кораци у интервенцији

Кораци у интервенцији су истоветни као у Програму против насиља, злостављања и занемаривања.

Тим за заштиту не процењује ниво насиља већ након анализе ситуације доноси план активности у раду са дететом и породицом узимајући у обзир социјални контекст, учесталост понашања, трајање, интензитет, последице, степен ризика по учеснике ситуације, карактеристике развојног периода и индивидуалне карактеристике ученика.

У реализацију плана активности укључује се родитељ ученика. Уколико укључивање породице није у најбољем интересу ученика, установа на основу стручног мишљења Тима за заштиту укључује надлежни центар за социјални рад. У складу са проценом ризика и потребама детета укључују се и други системи из спољашње мреже заштите у складу са својом надлежностима (систем социјалне заштите, систем здравствене заштите).

Планом се дефинишу и васпитне активности родитеља са дететом, динамика и начин сарадње родитеља са установом као и активности установе усмерене на јачање родитељских вештина.

ПРОГРАМ ПОСТУПАЊА УСТАНОВЕ У КРИЗНИМ ДОГАЂАЈИМА

Кризни догађај је у већини случајева непредвидив догађај са потенцијално негативним последицама. Тај догађај и његове последице могу проузроковати значајну штету особама које су му непосредно или посредно изложене. Кризни догађај карактерише број жртава (повређених или настрадалих), материјална штета, психолошке реакције појединца и/или заједнице у целини, као и солидарност у сврху отклањања последица.

Кризни догађаји су:

- Природна смрт ученика;
- Покушај убиства и убиство ученика (у установи или ван ње);
- Покушај самоубиства ученика и самоубиство (у установи или ван ње);
- Природна смрт, самоубиство или убиство запосленог у установи;
- Саобраћајна незгода у којој је повређено или настрада ученик и/или запослени у установи;
- Нестанак ученика;
- Масовно тровање у простору установе;
- Дојава о подметнутој експлозивној направи у установи или терористичком нападу и слично;
- Талачка криза;
- Насиље већих размера (масовне туче, вишеструка убиства, терористички напади);
- Техничко-технолошке опасности (експлозија, изливање, испаравање отровних материја и пожар);
- Природне катастрофе (поплаве, земљотреси, пожари...);
- Епидемија која је обухватила територију/општину на којој се налази установа;
- Други кризни догађаји, у смислу Правилника о протоколу.

У случају проглашења ванредне ситуације, односно ванредног стања, установа поступа у складу са прописима који то уређују. Министар прописује посебан програм образовања и васпитања, упутство о организацији и раду установе и одређује установе које настављају са радом.

Јачање отпорности установа за ефикасно реаговање на кризне догађаје

Установа је у обавези да континуирано унапређује процедуре поступања ради ефикасног деловања у сврху отклањања или свођења на минимум последица које је кризни догађај изазвао по организацију рада и функционисање установе, као и по физичко и ментално здравље појединца.

Јачање отпорности установе заснива се на следећим принципима:

1) Континуитет - Подстицање приправности и обезбеђивање континуираног пружања квалитетног образовања и васпитања, подизање свести, планирање и припрема за реаговање у кризним догађајима;

2) Сарадња - Интерсекторска повезаност и заједничко деловање у ванредним ситуацијама, с обзиром на врсту кризе;

3) Доступност - Омогућавање брзог приступа доступним ресурсима како би установа обезбедила континуитет и право на квалитетно образовање и васпитање у време кризног догађаја;

4) Ефикасност - Обезбеђивање да установа активно предузима правовремене и адекватне кораке у реаговању на кризни догађај.

Тим за кризне догађаје

У циљу ефикасног поступања установе у кризним догађајима, у школи се формира тим за кризне догађаје. Директор установе руководи тимом за кризне догађаје у складу са општим актом и годишњим планом рада. Обавезни чланови тима за кризне догађаје су: координатор тима за заштиту, представник родитеља, стручни сарадник и одговарајући наставници и други запослени из установе, а који могу бити и чланови тима за заштиту. Број чланова и састав тима за кризне догађаје одређује директор, а у складу са специфичностима установе. Директор доноси решење којим се дефинише улога чланова тима за кризне догађаје. Чланови Тима ће обављати послове и активности које се односе на:

1. координацију (обухвата активности планирања, организације, координације и сарадње са спољном заштитном мрежом, праћења и евалуације),

2. пружање психосоцијалне подршке (обухвата активности праћења реаговања, процена потреба за психосоцијалном подршком, пружање индивидуалне и групне подршке, процена потребе за укључивањем мобилног тима и уколико до тога дође, сарадња са мобилним тимом),

3. информисање (обухвата активности прикупљања, проверавања, селекције, дистрибуције информација, као и припреме саопштења).

План поступања установе у кризној ситуацији

Када установа има сазнање да се догодио кризни догађај, одмах, а најкасније у року од 24 сата, активира се Тим, који има следеће задатке:

Активност	**Носиоци активности**	**Динамика спровођења**	**Праћење реализације/докази остварености**
Прикупљање података, процена потреба и обавештавање надлежних органа	Чланови кризног тима	Одмах по сазнању о догађају, најкасније у року од 24 сата	Тим прикупља информације о догађају (опис, место и време када се десио), ко је погођен њиме и каква му је помоћ потребна, где се налази, у каквом стању и о томе шта је већ урађено тим поводом. У зависности од врсте догађаја, хитно се обавештава полиција, хитна помоћ, ватрогасна служба, и други евентуално потребни органи/службе. Запослени у установи поступају у складу са планом поступања у ситуацијама кризе, у зависности од врсте догађаја и планом евакуације. Тим за кризне догађаје информише надлежну школску управу о догађају и предузетим активностима.
Успостављање сарадње са спољашњом мрежом заштите (социјална и здравствена заштита, МУП, јавно тужилаштво, јединица лок. самоуп., моб. тим)	Директор установе, задужена особа	Одмах по сазнавању о кризном догађају, најкасније у року од 24 сата	На основу прикупљених података, уз обавезу хитног обавештавања спољашње мреже заштите, установа врши процену да ли може да поступа самостално или јој је потребна помоћ и подршка представника спољашње мреже заштите, са којом израђује јединствен план деловања, начин рада и извештавања. У зависности од облика/врсте и степена интензитета кризног догађаја установа процењује кога укључује од спољашње мреже заштите.
Сарадња и заједничко деловање са мобилним тимом за кризне интервенције	Тим за кризне ситуације, мобилни тим	Одмах по сазнавању о кризном догађају, најкасније у року од 24 сата	Уколико кризни догађај за последицу има троје или више повређених/настрадалих лица, директор одмах по сазнању обавештава Мин. просвете како би се ангажовао интерсекторски моб. тим за кризне ситуације, формиран у складу са Протоколом о поступању приликом суочавања друштва са кризним ситуацијама у оквиру Радне групе Владе Републике Србије ради пружања неопходне подршке. У ситуацијама када поступа мобилни тим, тим за кризне догађаје установе постаје његов саставни део, пружа му потребне информације, учествује у заједничком планирању, организацији и реализацији психосоцијалне подршке. У сарадњи са мобилним тимомом, тим установе врши праћење и идентификовање ученика и запослених којима је потребна помоћ, пружа прву психолошку помоћ, и друге видове подршке.
Благовремено информисање ученика, родитеља, запослених и медија о	Директор, особа задужена за информисање	Одмах по сазнавању о кризном догађају,	Директор установе именује особе задужене за припрему званичних информација за родитеље, ученике, запослене и медије, у сврху континуираног информисања запослених, родитеља, ученика и медија о најновијим, провереним и тачним информацијама до којих је установа дошла, ради планирања одговарајуће подршке и предузимања потребних мера (сузбијање гласина и ширења

догађају		најкасније у року од 24 сата	панике); упознавање са могућим тешкоћама, ризицима, изазовима и начинима за њихово превазилажење; упознавање са начинима подршке. Саопштење за медије сачињава се у сарадњи са надлежним службама Министарства.
Психосоцијална подршка деци, ученицима и запосленима	педагог, представници из система здравствене заштите, психолог	У периоду после непосредног кризног догађаја	Тим за кризне догађаје прати реаговања ученика, родитеља и запослених, идентификује коме је помоћ потребна и у складу са тим организује пружање психосоцијалне подршке. Приликом пружања психосоцијалне подршке као основна интервенција користиће се психолошка прва помоћ. У зависности од врсте, интензитета и последица кризног догађаја, Тим процењује потребу за укључивањем представника из система здравствене заштите у циљу пружања психосоцијалне подршке и/или укључивање интерсекторског мобилног тима за кризне ситуације
Израда и реализација плана рада установе у измењеним условима и стабилизација рада у установи	Тим за кризне догађаје, педагошки колегијум	У периоду после непосредног кризног догађаја	Тим за кризне догађаје у сарадњи са тимовима установе израђује план рада по прилагођеном плану, да начин рада установе буде прилагођен последицама догађаја, могућностима и потребама ученика и запослених у погледу реализације свих школских активности непосредно након кризног догађаја. План рада садржи конкретне активности/мере које установа планира да предузме, носиоце (извршиоце) активности, временску динамику, начин извршења, начини праћења и извештавања. Приликом прављења плана важно је узети у обзир врсту догађаја, број погођених особа, процену даљих ризика, реакцију локалне заједнице и одговарајуће правне аспекте. Након догађаја, непходно је да установа предузима активности које ће водити стабилизацији стања у установи - постепени повратак на редован начин рада који је био успостављен пре кризног догађаја уз континуирано праћење понашања ученика и запослених у циљу процене ефеката подршке и предузимања даљих мера. Установа прати реализацију плана и у зависности од тока смиривања кризног догађаја, ревидира план, надопуњује га и коригује.
Организација евентуалних комеморативних активности	Тим за кризне ситуације	У периоду после кризног догађаја	У случају кризних догађаја са смртним исходом, тим учествује у организацији и планирању адекватних комеморативних активности.
Праћење реализације плана и евалуација	Тим за кризне ситуације	У периоду после кризног догађаја	Неопходно је праћење реализације плана рада (у оквиру плана рада тима за заштиту) у измењеним условима, евентуалне корекције и допуне плана у зависности од процене степена, броја и последица изазваних кризним догађајем и предузетим корацима.
Израда индивидуалних планова	Тим за кризне ситуације, Тим за инклузивно образовање,	У периоду после непосредног кризног	Када су жртве кризног догађаја деца са хроничним болестима, деца са сметњама у развоју и инвалидитетом, тим за кризне догађаје након идентификације израђује индивидуализоване планове у сарадњи са родитељима и представницима спољашње мреже заштите.

	родитељ, представници спољашње мреже заштите	догађаја	
Други послови који могу бити од значаја у ситуацијама када се деси кризни догађај.	Тим за кризне ситуације, задужени запослени, институције из спољашње мреже заштите	У периоду после кризног догађаја	После кризног догађаја (самоубиство, убиство, рањавање, отмица итд.) идентификација особа које су најугроженије/најрањивије: сестру или брата уколико похађају исту школу, најбоље другове или другарице, особу са којом је повређени/настрадали био у емотивној вези итд. Уколико се кризни догађај завршио смрћу ученика или запосленог, проследити информацију о времену и организацији одласка на сахрану; предаја ствари преминулог ученика, организовање комеморације; Организовање низ активности које могу да помогну у процесу туговања и допринесу бржем опоравку заједнице: стављање порука, цвећа, свећа, играчака и других предмета на за то одређено место; прављење заједничког цртежа, паноа, песме или приче ученика из одељења преминулог; постављање табле са текстом "Сећање на...", на коју ученици/запослени могу стављати поруке и цртеже; отварање "Књиге жалости" и слично.
Вођење документације и извештавање	Тим за кризне ситуације	Током школске године, у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада у устано	Тим је дужан и да води документацију о спроведеним активностима у вези поступањем у кризној ситуацијом. Извештај о поступању установе доставља се надлежној школској управи, а када су у питању домови ученика, извештај о поступању се доставља и сектору Министарства надлежном за ученички и студентски стандард, у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада у устано

Програм рада

Програм поступања установе у кризним ситуацијама сачињава се на основу специфичности установе и садржи процену снага, капацитета и специфичности установе да се суочи са различитим потенцијалним кризним догађајима; плана поступања у ситацијама кризе; стручног усавршавања запослених; унапређивању безбедносне културе ученика и запослених; кораке у поступању установе када се догоди кризни догађај; начине укључивања и сарадње са породицом и начине праћења, евалуацију и извештавања о реализацији програма.

Процена снага, капацитета и специфичности школе у одговору на кризне догађаје

СНАГЕ	**СЛАБОСТИ**
- Општина Кикинда је већином безбедна средина, са ниском стопом криминала,суицида и саобраћајних незгода. - Позитиван етос и сарадничка атмосфера међу свим актерима школског живота. - Спољашњу мрежу одликује интерсекторска сарадња. - Школа одлично сарађује са локалном заједницом. - Наставно особље и стручна служба континуирано се стручно усавршавају. - Постојање правилника и планова којима се регулише безбедност ученика и запослених. - Постојање видео надзора, плана евакуације, редовна провера ПП апарата и паник расвете. -Редовна контрола санитарног инспектора - присуство школског полицајца током реализације наставе у обе смене - Развијен систем ефикасног информисања запослених, ученика и родитеља - школски сајт, маил, вибер група итд - Близина медицинске амбуланте Мокрин	- Непостојање службе за пружање психолошке помоћи и подршке деци имладима у ДЗ и у локалној заједници; - Слаб континуитет безбедносне културе (вежбе евакуације) - Непостојања једнообразне процедуре реаговања у кризним ситуацијама ученика, запослених и родитеља сачињене од стране релевантних државних институција (МУП, МЗ итд.)
МОГУЋНОСТИ	**ПРЕТЊЕ**
- Стручно усавршавање свих запослених из овог домена - Реализација превентивних активности и показних вежби. - Јасна подела улога, обавеза и одговорности у установи приликомодговора на кризне догађаје - Додатно развити систем дежурстава наставника - Додатно проширење мреже спољних сарадника из оближњих места	- Гласине и дезинформације које се шире усмено и путем друштвених мрежа у кризним ситуацијама. - Евентуална недовољна координисаност свих активности и актера унутар установе и спољашње мреже. -Непрофесионално понашање појединаца, паника.

План поступања установе у кризним ситуацијама

У складу са евакуационим планом школе безбедно место унутар и изван установе је школско двориште. Алармирање се обавља у зависности од кризне ситуације и то:

- Звучним сигналом звоњења школским звоном у различитом трајању у случају:
  - Дојаве о подметнутој експлозивној направи у школи;
  - Талачка криза;
  - Терористичког напада;
  - Техничко-технолошких опасности (експлозија, изливање и пожар);
  - Природних катастрофа (поплаве, земљотреси, пожари...)

- Оглашавање односно информисање у установи се врши путем вибер групе, телефонским путем, усменим путем, наставничким већем директора према свим запосленим у школи. У случају:

- Природна смрт детета/ученика;
- Покушај убиства и убиство детета/ученика (у установи или ван ње);
- Покушај самоубиства ученика и самоубиство (у установи или ван ње);
- Природна смрт, самоубиство или убиство запосленог у установи;
- Саобраћајна незгода у којој је повређено или настрадало дете, односно ученик и/или запослени у установи;
- Нестанак детета/ученика;
- Масовно тровање у простору установе;
- Насиље већих размера (масовне туче, вишеструка убиства, терористички напади);
- Епидемија која је обухватила територију/општину на којој се налази установа;

План распореда просторија и начин означавања свих просторија у установама (ходника, учионица, кабинета и других просторија, са унутрашње и спољашње стране) видним местима у установи/ ходницима и посебно је регулисано Планом заштите од пожара и Планом евакуације (у Прилогу).

Стручно усавршавање запослених ради:

- јачања компетенције за пружање психосоцијалне подршке
- за реализацију плана евакуације
- друге обуке које могу допринети ефикасном реаговању установа у различитим кризним ситацијама
- Унапређивање безбедносне културе ученика и запослених

Начин реаговања - Кораци у поступању установе када се догоди кризни догађај

Поступање установе ће зависити од врсте кризног догађаја, односно да ли се десио у установи или ван ње, затим од броја директно и индиректно погођених и процене даљих ризика.

Поступак поступања у случају - Природна смрт ученика

- Директор/наставник/други запослени позива хитну помоћ 194 и полицију 192 и обавештава школског полицајца;
- Присутни ученици из одељења се удаљавају из просторије, уколико се смртни случај догодио на месту где се изводи настава;
- Педагог школе умирује ученике заједно с одељењским старешином/присутним предметним наставником;
- Одељењски старешина/педагог/ директор позива родитеља;
- Уколико се по распореду часова у том простору одржавају даље часови са другим одељењима из школе, директор преусмерава одржавање образовно-васпитног рада у друге просторије школе;
- Уколико је потребно ослободити све ученике у тој смени од наставе
- Сазива се хитан састанак Тима за кризне догађаје како би се утврдило даље поступање и обавештава се Наставничко веће о догађају (*Viber* група)
- Одељењски старешина обавештава родитеље путем заједничке *Viber* групе - разлог због ког се ученици ослобађају наставе тог дана;
- Тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима израђује и реализује План рада установе у измењеним условима рада у установи; прате реализацију плана; воде документацију и извештавају о спроведеним активностима и достављају извештај Школској управи у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада установе;
- Директор даје изјаву за медије уз консултације са Школском управом и Министарством просвете;
- Поделити запосленима припремљен текст „Препоруке за запослене у установи“
- Тим сачињава текст за информисање свих ученика и родитеља у школи;
- Психосоцијлна помоћ ученицима, родитељима, запосленима којима је таква помоћ потребна;
- Активности након кризног догађаја

Поступак поступања у случају - Покушај убиства и убиство ученика (у установи или ван ње)

- Директор/наставник/други запослени позива Хитну помоћ 194 и полицију 192, обавештава школског полицајца, док помоћ не дође, запослени покушавају да помогну ученику (Мариана Ракин, Марија Бајић, Јелена Недељков, Владимир Митрески, Ковица Ристић, Јелена Матић)
- Одељењски старешина/педагог/директор позива родитеља;
- Присутни ученици из одељења се удаљавају из просторије, уколико се кризни догађај догодио на месту где се изводи настава;
- Педагог Школе умирује ученике заједно с одељењским старешином/присутним предметним настсавником;
- Уколико је потребно ослободити све ученике у тој смени од наставе
- Ученици безбедно (по Плану евакуације) напуштају школску зграду и одлазе кући;
- Уколико се по распореду часова у том простору одржавају даље часови са другим одељењима из школе, директор преусмерава одржавање образовно-васпитног рада у друге просторије школе;
- Сазива се хитан састанак Тима за кризне догађаје како би се утврдио даље поступање и обавештава се Наставничко веће о догађају (*Viber* група)
- Одељењски старешина обавештава родитеље путем *Viber* групе - разлог због ког се ученици ослобађају наставе тог дана;
- Директор даје изјаву за медије уз консултације са Школском управом и Министарством просвете;
- Поделити запосленима припремљен текст „Препоруке за запослене у установи“
- Тим сачињава текст за информисање свих ученика и родитеља у школи;
- Уколико кризни догађај као последицу има најмање троје или више повређених или настрадалих лица, директор је у обавези да одмах по сазнању обавести Министарство просвете како би се ангажовао мобилни тим;
- Психосоцијална помоћ ученицима, родитељима, запосленима којима је таква помоћ потребна;
- Активности након кризног догађаја
- Тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима израђује и реализује План рада установе у измењеним условима и стабилизацији рада у установи; прате реализацију плана; воде документацију и извештавају о спроведеним активностима и достављају извештај Школској управи у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада установе

Поступак у случају - Покушај самоубиства ученика и самоубиство (у установи или ван ње)

- Директор/наставник/други запослени позива Хитну помоћ 194 и обавештава школског полицајца; док помоћ не дође, запослени покушавају да помогну ученику;
- Одељењски старешина/педагог/директор позива родитеља;
- Присутни ученици из одељења се удаљавају из просторије, уколико се кризни догађај догодио на месту где се изводи настава;
- Педагог Школе умирује ученике заједно с одељењским старешином/присутним предметним наставником;
- Ученици безбедно напуштају школску зграду и одлазе кући;
- Сазива се хитан састанак Тима за кризне догађаје како би се утврдио даље поступање и обавештава се Наставничко веће о догађају (*Viber* група)
- Одељењски старешина обавештава родитеље путем заједничке *Viber* групе - разлог због ког се ученици ослобађају наставе тог дана;
- Директор даје изјаву за медије уз консултације са Школском управом и Министарством просвете;
- Поделити запосленима припремљен текст „Препоруке за заспослене у установи“
- Тим сачињава текст за информисање свих ученика и родитеља у школи;
- Уколико кризни догађај као последицу има најмање троје или више повређених или настрадалих лица, директор је у обавези да одмах по сазнању обавести Министарство просвете како би се ангажовао мобилни тим;
- Психосоцијална помоћ ученицима, родитељима, запосленима којима је таква помоћ потребна;
- Тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима израђује и реализује План рада установе у измењеним условима и стабилизацији рада у установи; прате реализацију плана; воде документацију и извештавају о спроведеним активностима и достављају извештај Школској управи у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада установе;
- Активности након кризног догађаја

Поступак у случају - Природна смрт, самоубиство или убиство запосленог у установи

- Директор/наставник/други запослени позива Хитну помоћ 194 и полицију 192 и обавештава школског полицајца, док помоћ не дође, запослени покушавају да помогну запосленом;
- Директор обавештава породицу запосленог;
- Присутни ученици из одељења се удаљавају из просторије уколико се кризни догађај догодио на месту где се изводи настава;
- Педагог Школе умирује ученике заједно с одељењским старешином/присутним предметним наставником;
- Ученици безбедно напуштају школску зграду и одлазе кући;
- Одељењски старешина обавештава родитеље путем заједничке *Viber* групе - разлог због ког се ученици ослобађају наставе тог дана;
- Директор обавештава све запослене у школи о кризном догађају;
- Сазива се хитан састанак Тима за кризне догађаје како би се утврдио даље поступање;
- Уколико је потребно директор даје изјаву за медије уз консултације са Школском управом и Министарством просвете;
- Поделити запосленима припремљен текст „Препоруке за заспослене у установи“
- Тим сачињава текст за информисање свих ученика и родитеља у школи;
- Уколико кризни догађај као последицу има најмање троје или више повређених или настрадалих лица, директор је у обавези да одмах по сазнању обавести Министарство просвете како би се ангажовао мобилни тим;
- Психосоцијална помоћ ученицима, родитељима, запосленима којима је таква помоћ потребна;
- Активности након кризног догађаја

Поступак у случају - Саобраћајна незгода у којој је повређен или настрадао ученик и/или запослени у установи

- Одељењски старешина/предметни наставник обавештава директора о кризном догађају који се догодио;
- Тим за кризне догађаје заједно са одељењским старешином саставља обавештење за одељење, родитеље и Одељењско веће;
- Уколико је ученик повређен, одељењски старешина заједно са одељењем одлазе у посету настрадалом ученику или му шаљу поруку подршке;
- Уколико је ученик у стању да прати наставу, организује се настава *online* и/или се договара са ученицима да повређеном ученику шаљу белешке из школе, а он се упућује на *РТС – Моја ūланеūа*; по повратку ученика у школу, направити План оцењивања са којим ће бити упознати и он и родитељи;
- Уколико је ученик несрећно настрадао, организује се одлазак на сахрану;
- Уколико је потребно, тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима израђује и реализује План рада установе у измењеним условима рада у установи; прате реализацију плана; воде документацију и извештавају о спроведеним активностима и достављају извештај Школској управи у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада установе;
- Психосоцијална помоћ ученицима, родитељима, запосленима којима је таква помоћ потребна;
- Активности након кризног догађаја

Поступак у случају - Нестанак детета/ученика

- Директор/наставник/други запослени позива полицију 192 и обавештава школског полицајца,
- Одељењски старешина/педагог/директор позива родитеља;
- Одељењски старешина обавештава директора који информише Наставничко веће о кризном догађају који се догодио (*Viber* група);
- Поступамо по инструкцијама надлежних органа;
- Тим за кризне догађаје заједно са одељењским старешином саставља обавештење за све ученике и запослене у школи, да уколико имају било какву информацију везано за нестанак ученика, одмах обавесте полицију на број 192;
- Константна сарадња са Полицијском управом Кикинда и родитељима ради размене информација;
- Тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима израђује и реализује План рада установе у измењеним условима рада у установи; прате реализацију плана; воде документацију и извештавају о спроведеним активностима и достављају извештај Школској управи у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада установе;
- Психосоцијална помоћ ученицима и родитељима којима је таква помоћ потребна
- Активности након кризног догађаја

Поступак у случају - Масовно тровање у простору установе

- Директор/наставник/други запослени позива Хитну помоћ (194); док помоћ не дође, запослени покушавају да пруже прву помоћ угроженима;
- Директор обавештава Завод за јавно здравље;
- Тим за кризне догађаје на основу прикупљених података обавештава родитеље – једнообразно саопштење за све;
- Поступамо по инструкцијама Завода за јавно здравље;
- Тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима израђује и реализује План рада установе у измењеним условима рада у установи; прате реализацију плана; воде документацију и извештавају о спроведеним активностима и достављају извештај Школској управи у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада установе.
- Активности након кризног догађаја

Поступак у случају - Дојава о подметнутој експлозивној направи у школи

- Директор обавештава полицију на 192, *mail* прослеђује Школској управи, обавештава запослене преко *Viber* група;
- Секретар обавештава спремачице и домара;
- Једна спремачица звони на школском звону 3 минута непрекидно;
- Остале спремачице и домар широм отварају сва излазна врата и капије да би се ученици и запослени што брже евакуисали из зграде; док траје евакуација откључавају просторије од којих имају кључеве и остављају их отворене;
- Наставник смиреним гласом обавештава ученике да узму своје ствари и мирно, према увежбаном плану евакуације изађу из школе, окупе се на унапред договореном безбедном месту (школско двориште, најудаљенија тачка од зграде) и сачекају даља упутства;
- Ученици удаљавају од школе, иду кући и чекају даља упутства;
- Одељењске стрешине обавештавају родитеље о дојави о постављеној бомби, да су ученици безбедно напустили објекте школе и да их не шаљу у школу док не добију друго упутство;
- Тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима израђује и реализује План рада установе у измењеним условима рада у установи; прате реализацију плана; воде документацију и извештавају о спроведеним активностима и достављају извештај Школској управи у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада установе.
- У случају анонимних пријава и дојава о постављању експлозивних направа у школи и око ње директор о томе обавештава специјалне јединице за те намене и врши евакуацију ученика према прописаном Плану евакуације.
- Директор је дужан да Планом евакуације обухвати случајеве у којима се евакуација врши, правце евакуације, као и распоред одељења при евакуацији. Планом је обавезно предвидети да прво школу напуштају ученици, лица старија од 60 година, жене, а да задњи напуштају школу директор, секретар и домар школе

Поступак у случају - Талачка криза/Терористички напад

- Директор/наставник/други запослени позива полицију (192) и Хитну помоћ (194);
- Једна спремачица звони на школском звону 10 пута испрекидано
- Наставник смиреним гласом обавештава ученике да спакују своје ствари, закључава учионицу са унутрашње стране и остаје у њој са ученицима док се поново не огласи звоно у трајању од 1 минута да огласи престанак опасности
- Након другог звона, наставник са ученицима мирно, према увежбаном плану евакуације излази из школе, окупљају се на унапред договореном безбедном месту (школско двориште) и чекају даља упутства;
- Ученици удаљавају од школе, иду кући и чекају даља упутства;
- Поступамо по инструкцијама надлежних органа;
- Тим за кризне догађаје на основу прикупљених података обавештава запослене и родитеље (*Viber* групе)
- Директор даје изјаву за медије уз консултације са Школском управом;
- Тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима израђује и реализује План рада установе у измењеним условима рада у установи; прате реализацију плана; воде документацију и извештавају о спроведеним активностима и достављају извештај Школској управи у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада установе;

Поступак у случају - Насиље већих размера (масовне туче, вишеструка убиства)

- Директор/наставник/стручни сарадник позива полицију 192 и хитну помоћ 194 и обавештава школског полицајца;
- док помоћ не дође, запослени покушавају да помогну ученику;

Уколико је кризни догађај масовна туча:

- обавеза запосленог који је присуствовао кризном догађају је да прекине активности и смири учеснике у акту насиља;
- у случају да запослени процени да је сукоб високоризичан и да не може сам да га заустави, одмах ће потражити помоћ.
- Преузимање хитних акција (пружање прве помоћи, обавештавање полиције);
- Одељењски старешина обавештава родитеље или уколико родитељи нису доступни Центар за социјални рад;
- Уколико кризни догађај као последицу има најмање троје или више повређених или настрадалих лица, директор је у обавези да одмах по сазнању обавести Министарство просвете како би се ангажовао мобилни тим;
- Школа поступа у складу са Протоколом о поступању у случаји насиља;
- Сазива се хитан састанак Тима за кризне догађаје како би се утврдио даље поступање и обавештава се Наставничко веће о догађају (*Viber* група)
- Директор даје изјаву за медије уз консултације са Школском управом;
- Поделити запосленима припремљен текст „Препоруке за заспослене у установи“
- Тим сачињава текст за информисање свих ученика и родитеља у школи;
- Психосоцијална помоћ ученицима, родитељима, запосленима којима је таква помоћ потребна;
- Тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима израђује и реализује План рада установе у измењеним условима рада у установи; прате реализацију плана; воде документацију и извештавају о спроведеним активностима и достављају извештај Школској управи у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада установе;
- Активности након кризног догађаја

Уколико је кризни догађај вишеструко убиство

- Директор/дежурни наставник позива Хитну помоћ 194 и полицију 192, обавештава школског полицајца,
- док помоћ не дође, запослени покушавају да помогну ученику;
- Одељењски старешина/педагог /директор позива родитеља;

- Присутни ученици из одељења у ком се догађај десио се удаљавају из просторије, уколико се кризни догађај догодио на месту где се у датом моменту изводи настава и има ученика;
- Послужитељи звоне 10 пута испрекидано, са циљем информисања целе школе о потенцијалном догађају и о томе да до момента двоминутног звона, остају са предметним наставницима у учионицама, закључаним са унутрашње стране
- Педагог Школе умирује ученике заједно с одељењским старешином;
- Уколико је потребно ослободити све ученике у тој смени од наставе
- Ученици безбедно (по Плану евакуације) напуштају школску зграду и одлазе кући;
- Уколико се по распореду часова у том простору одржавају даље часови са другим одељењима из школе, директор преусмерава одржавање образовно-васпитног рада у друге просторије школе;
- Уколико кризни догађај као последицу има најмање троје или више повређених или настрадалих лица, директор је у обавези да одмах по сазнању обавести Министарство просвете како би се ангажовао мобилни тим;
- Сазива се хитан састанак Тима за кризне догађаје како би се утврдио даље поступање и обавештава се Наставничко веће о догађају
- Одељењски старешина обавештава родитеље путем Вибер групе - разлог због ког се ученици ослобађају наставе тог дана;
- Директор даје изјаву за медије уз консултације са Школском управоми Министарством просвете;
- Поделити запосленима припремљен текст „Препоруке за запослене у установи“
- Тим сачињава текст за информисање свих ученика и родитеља у школи;
- Психосоцијална помоћ ученицима, родитељима, запосленима којима је таква помоћ потребна;
- Активности након кризног догађаја
- Тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима израђује и реализује План рада установе у измењеним условима рада у установи; прате реализацију плана; воде документацију и извештавају о спроведеним активностима и достављају извештај Школској управи у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада установе

Поступак у случају - Техничко-технолошке опасности (експлозија, изливање и пожар); -

- Директор/наставник/други запослени позива Хитну помоћ (194) и полицију (192) и ватограсце (193);
- Једна спремачица звони на школском звону 3 минута непрекидно
- Наставник смиреним гласом обавештава ученике да узму своје ствари и мирно, према увежбаном плану евакуације изађу из школе, окупе се на унапред договореном безбедном месту (школско двориште, најудаљенија тачка од критичног места) и сачекају даља упутства;
- ученици удаљавају од школе, иду кући и чекају даља упутства;
- Поступамо по инструкцијама надлежних органа;
- Тим за кризне догађаје на основу прикупљених података обавештава запослене и родитеље (*Viber* групе)
- Тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима израђује и реализује Плана рада установе у измењеним условима рада у установи; прате реализацију плана; воде документацију и извештавају о спроведеним активностима и достављају извештај Школској управи у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада установе;
- Директор даје изјаву за медије уз консултације са Школском управом;

Поступак у случају - Природне катастрофе (земљотреси, пожари...)

- Директор/наставник/други запослени позива Хитну помоћ (194) и полицију (192) и ватограсце (193);
- Једна спремачица звони на школском звону 10 пута испрекидано
- Наставник смиреним гласом обавештава ученике да спакују ствари, закључава учионицу са унутрашње стране
- Након оглашавања звона у трајању од једног минута, наставник обавештава ученике да мирно, према увежбаном плану евакуације изађу из школе, окупе се на унапред договореном безбедном месту и сачекају даља упутства;
- ученици удаљавају од школе, иду кући и чекају даља упутства;
- Поступамо по инструкцијама надлежних органа;
- Тим за кризне догађаје на основу прикупљених података обавештава запослене и родитеље
- Тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима израђује и реализује Плана рада установе у измењеним условима рада у установи; прате реализацију плана; воде документацију

и извештавају о спроведеним активностима и достављају извештај Школској управи у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада установе;

- Директор даје изјаву за медије уз консултације са Школском управом;

Поступак поступања у случају - Епидемија која је обухватила територију/општину на којој се налази установа

- Директор/наставник/други запослени позива Хитну помоћ (194);
- Директор обавештава Завод за јавно здравље;
- Директор обавештава Школску управу;
- Тим за кризне догађаје на основу прикупљених података обавештава родитеље, запослене и ученике у складу с упутствима Завода за јавно здравље;
- Директор даје изјаву за медије уз консултације са Школском управом;
- Тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима израђује и реализује Плана рада установе у измењеним условима рада у установи; прате реализацију плана; воде документацију и извештавају о спроведеним активностима и достављају извештај Школској управи у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада установе.

Начини праћења, евалуацију и извештавања о реализацији програма

Након реализације плана поступања у кризним догађајима, и успостављања стабилног стања у установи, тим за кризне догађаје врши евалуацију спроведених активности и сачињава извештај.

Евалуација обухвата:

- анализу ефеката спроведених мера и активности односно реализацију измењеног плана рада,

- пружање прве психолошке помоћи, са посебним осврtом на снаге, изазове и препоруке у реаговању на кризни догађај.

На основу евалуације плана реаговања у конкретним ситуацијама, установа даље унапређује план поступања установе у кризним ситуацијама. Тим за кризне догађаје континуирано прати реаговања ученика и запослених и процењује потребу за психосоцијалном подршком у наредном периоду и у сарадњи са спољашњом мрежом заштите израђује план о њеној реализацији.

Извештај о реализацији посебног плана део је годишњег извештаја о реализацији плана заштите од насиља, злостављања и занемаривања.

Тим за кризне догађаје прати реализацију планова, у сарадњи са спољашњом мрежом заштите процењује степен смиривања ситуације и покреће процес договарања са породицама жртава и повређених о начинима обележавања сећања на догађај (обезбеђивање простора, активности сећања, обележавање годишњица и слично).

Кључне активности директора и тима за кризне догађаје:

- Ако постоји сазнање за догађај који се десио ван установе, врши се провера тачности ове информације преко поузданих извора: породице, полиције, хитне помоћи и сл.
- Ако се у установи десио кризни догађај, позива се хитна помоћ, полиција и евентуално друге службе (нпр: ватрогасци).
- Приликом поступања установе у одређеним ситуацијама кризног догађаја, неопходно је поступање у складу са планом евакуације. Пре почетка евакуације, визуелним прегледом проверити да ли је пут за евакуацију безбедан.
- Након доласка припадника полиције, потребно је утврдити да ли су деца и запослени у установи безбедни на месту које је планом дефинисано као безбедно место или место поновног окупљања. Након доласка полиције, хитне помоћи и ватрогасаца-спасилаца, даље се поступа по инструкцијама ових органа.
- Сазива се хитан састанак Тима за кризне догађаје.
- Информисање надлежне Школске управе.

- Уколико је последица кризног догађаја троје или више повређених/настрадалих лица, обавештава се Министарство просвете како би се ангажовао интерсекторски мобилни тим за кризне ситуације.
- Размотрити све добијене информације и позвати породицу/е погођених кризним догађајем и договорити са њима које информације се могу проследити запосленима у установи, ученицима, родитељима и евентуално медијима.
- Обавестити све запослене о кризном догађају (*Viber* група) и заказати хитан састанак свих запослених уколико услови дозвољавају.
- Уколико није могуће састанак одржати у установи, пронаћи друге начине комуникације (видео конференција, *Viber* комуникација...). На састанку поделити са запосленима проверене информације у вези са кризним догађајем, подсетити их да установа има Програм поступања установе у кризним догађајима, указати на могуће изазове у наредном периоду.
- Нагласити да је директор једина овлашћена особа у установи за комуникацију са медијима (директор може да задужи особу у установи за коминикацију са медијима)
- Упутити запослене да помоћ могу да потраже од стручних сарадника.
- Поделити већ припремљен текст "Препоруке за запослене у установи".
- Одредити на који начин ће информације бити прослеђене ученицима и родитељима (у писаној или усменој форми).
- Припремити саопштење за ученике.
- Припремити саопштење које ћете упутити родитељима других ученика.
- Подсетити се правила за контакт са медијима и припремите писано саопштење које садржи кључне информације о догађају, безбедносним поступцима и плановима за опоравак.
- Изразити саосећање према жртвама и њиховим породицама, наглашавајући емпатију и подршку установе.
- Пратити извештавање медија и, ако је потребно, брзо реаговати на евентуалне нетачности.

У данима након кризног догађаја:

- Уколико је због кризног догађаја дошло до прекида извођења наставе у измењеним условима, тим за кризне догађаје у сарадњи са педагошким колегијумом израђује посебан план даље реализације образовно-васпитног рада. Израђени план реализације усваја наставничко веће, школски одбор доноси одлуку, а сагласност на план даје надлежна школска управа;
- Разматрамо да ли ћемо неке школске активности отказати или променити датум одржавања (екскурзије, настава у природи, спортски и културни догађаји, тестирање, писмени задаци...);

- Одржати кратак састанак са запосленима, обавестити их о новим информацијама, корацима које је тим за кризне догађаје предузео и планираним активностима, јер на тај начин запосленима упућујете поруку да нису сами, да имају подршку, а њихово активно укључивање допринеће смањењу/спречавању беспомоћности, обнављању самоконтроле/контроле, што најчешће бива пољуљано након кризног догађаја. Састанак поновити и са другом сменом; Чак и ако немамо нових информације, одржавамо састанак јер на тај начин запосленима упућујемо поруку да нису сами, да имају подршку, а њихово активно укључивање допринеће смањењу/спречавању беспомоћности, обнављању самоконтроле/контроле, што најчешће бива пољуљано након кризног догађаја;
- Неопходно је да запослени све време буду благовремено информисани;
- Поделити материјал из Приручника који се односи на психолошке реакције након кризног догађаја и препоруке за запослене. Важно је оснажити запослене да потраже стручну помоћ, уколико за тим постоји потреба;
- Заједно са наставницима идентификовати и у наредном периоду посебну пажњу обратити на особе које су најугроженије/најрањивије: сестру или брата уколико похађају исту школу, најбоље другове или другарице, особу са којом је повређени/настрадали био у емотивној вези итд.;
- Уколико се кризни догађај завршио смрћу ученика или запосленог, проследити информацију о времену и организацији одласка на сахрану;
- Када је у питању смрт ученика, важно је предвидети ко ће од запослених да личне ствари преминулог ученика преда породици у одговарајућем тренутку;
- Уколико се организује комеморацију у установи, важно је да се са породицом настрадалог договари о томе. Важно је припремити децу која желе да присуствују комеморацији и објаснити им шта ће се дешавати током комеморације. Може се омогућити онима који то желе да активно учествују у одавању поште преминулом. Тога дана, настава може да се откаже или да се распоред часова прилагоди поменутом догађају. Након комеморације треба омогућити да деца могу да буду са својим родитељима и/или да буду заједно и разговарају уз подршку одрасле особе која им је блиска, у коју имају поверења (одељењски старешина, стручни сарадник, неко од наставника). Установа самостално одлучује да ли ће организовати комеморацију;
- Поред организовања комеморације, постоји низ активности које могу да помогну у процесу туговања и допринесу бржем опоравку заједнице. То су: остављање порука, цвећа, свећа, играчака и других предмета на за то одређено место; прављење заједничког цртежа, паноа, песме или приче ученика из одељења преминулог; постављање табле са текстом "Сећање на...",

на коју ученици/запослени могу стављати поруке и цртеже; отварање "Књиге жалости" и слично.

- У свим кризним догађајима, користити се Прилозима (1-7) из приручника „Поступање установа образовања и васпитања у кризним догађајима“

ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

У Основној школи „Васа Стајић“ у Мокрину, ваннаставне активности се планирају и реализују у складу са Школским програмом и Годишњим планом рада, уз уважавање интересовања ученика, као и расположивих ресурса школе и просторних могућности.

Поред излета, екскурзија, посета изложбама и сарадње са локалном заједницом, ученицима се нуди разноврстан избор друштвених, техничких, хуманитарних, спортских и културних активности. Кроз свакодневни рад наставници, одељењске старешине и стручни сарадници упознају ученике са овим активностима, њиховим садржајем и циљевима, како би ученици могли да изаберу оно што највише одговара њиховим интересовањима. Важна је и сарадња са родитељима, који се благовремено информишу и подстичу да подрже избор својој деци.

План ваннаставних активности школа израђује самостално, у складу са интересовањима ученика и условима рада. Посебна пажња посвећује се активном учешћу ученика, њиховој самосталности и креативности. Поједине активности реализују се тимски, уз заједнички рад више наставника (нпр. драма, покрет, музика).

Учешће ученика у овим активностима доприноси њиховом свеукупном развоју и обухвата:

- задовољење различитих образовних потреба и интересовања ученика;
- препознавање професионалних способности и интересовања, упознавање са светом рада;
- надоградња исхода који се остварују у оквиру редовне наставе и допринос развоју међупредметних исхода;
- унапређивање различитих способности (интелектуалне, физичке, креативне, радне...);
- јачање капацитета ученика за разликовање безбедног од небезбедног понашања и заштиту од ризичног понашања;
- подстицање хуманог и одговорног односа према себи, другима и окружењу, јачање осетљивости за оне којима је потребна помоћ (нпр. стари иболесни);
- унапређивање различитих врста писмености (језичке, медијске, културне,научне...);
- култивисање коришћења слободног времена;

- подстицање интеркултуралног дијалога;
- разумевање концепта инклузије и јачање осетљивости за различитост;
- јачање генерацијских веза између ученика различитих одељења;
- релаксација, растерећење напетости ученика, самоисказивање;
- јачање везе са локалном заједницом;
- развој осећања припадности својој школској заједници;
- подстицање самосталности, проактивности и предузимљивости;
- припрема за решавање различитих животних ситуација;
- промоција школе и њеног идентитета.

Наставници израђују годишњи и оперативни план рада ваннаставних активности и воде евиденцију о реализацији. Током школске године рад се представља кроз различите облике јавног приказа, као што су изложбе, учешће на конкурсима, објављивање на фејсбук страници и сајту школе, кроз смотре стваралаштва, спортске сусрете и друго.

ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Циљ професионалне оријентације (у даљем тексту ПО) у основној школи је праћење индивидуалних склоности ученика и пружање помоћи ученицима и њиховим родитељима, односно другим законским заступницима у избору средње школе и занимања. Како би остварила овај циљ Школа, у сарадњи са установама за професионалну оријентацију – Националном службом за запошљавање, Филијала Кикинда, средњим школама, фирмама и предузећима и др., прати развој ученика и информише их о карактеру и условима рада појединих занимања и истовремено развија спремност ученика да стичу знања и искуства о себи, свету рада, да доносе реалне одлуке у погледу свог даљег образовања и опредељивања свесних шта она значе за касније образовна и професионална опредељења, као и за успех у раду.

Програм ПО обухвата ученике од првог до осмог разреда и представља интегрални део процеса образовања и васпитања који се остварује у свим облицима образовно васпитног рада (наставне и ваннаставне активности), кроз различите активности: предавања, разговори, изложбе, праћење емисија о разним занимањима, израда литерарних и ликовних радова на тему ПО. Сви учесници у наставном процесу (учитељи, наставници, педагог) учествују у реализацији програма ПО.

Професионална оријентација по разредима

У првом цикулусу активности су интегрисане у наставу и усмерене на упознавање света занимања и развијање односа према раду.

Ученици кроз разговоре, цртеже, писмене радове и игру упознају занимања из свог окружења, посебно занимања родитеља. Кроз наставне предмете развија се свест о значају рада и повезаности различитих занимања.

У другом циклусу ученици се подстичу на самопроцену кроз теме о личним особинама, интересовањима и будућим циљевима. Активности се реализују кроз **разговоре, писмене и ликовне радове, као и драмске игре**.

У седмом разреду програм се реализује кроз радионице усмерене на самоспознају и упознавање света рада.

Ученици се упознају са појмом професионалне оријентације, разликују вештине и способности и повезују их са занимањима. Кроз активности попут „Ја за 10 година“ развијају способност планирања и повезивања личних очекивања са избором школе.

Рад се одвија кроз **радионице, групни рад, дискусије и асоцијативне игре**.

У осмом разреду акценат је на доношењу одлуке и информисању о средњим школама.

Ученици кроз радионице формулишу интересовања и развијају самоспознају, а кроз психолошка тестирања добијају увид у своје способности. На основу тога реализује се **индивидуално и групно саветовање**.

Организују се **средњим школама**, као и презентације образовних профила. Родитељи се укључују кроз информативне састанке.

Ученици добијају и информације о завршном испиту и упису.

ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА У ШКОЛИ

Циљеви програма усмерени су на стицање знања, формирање ставова и усвајање одговорних облика понашања ученика у вези са здрављем и здравим начином живота, уз истовремени развој хуманих односа међу људима. Посебан значај придаје се унапређењу хигијенских услова у школи, као и елиминисању свих фактора који могу штетно утицати на здравље ученика.

Програм тежи и остваривању активне сарадње између школе, породице и шире заједнице у циљу заједничког деловања на развоју, заштити и унапређењу здравља ученика. Један од важних циљева је и развијање позитивног и активног односа према здравом начину живота, као и формирање свести о значају очувања и унапређивања како менталног, тако и физичког здравља.

Такође, програм има за циљ формирање јасне свести код ученика о штетном дејству психоактивних супстанци, односно дрога, на њихово ментално и физичко здравље, чиме се доприноси развијању одговорног и безбедног понашања.

Школа сарађује са здравственим установама у спровођењу здравствене заштите ученика, посебно кроз реализацију редовних систематских општих здравствених прегледа, вакцинација и стоматолошких прегледа, у складу са законом.

Програмом су обухваћени ученици од првог до осмог разреда основне школе, а његов садржај усмерен је на развијање здравих животних навика и одговорног односа према сопственом здрављу и здрављу окружења. Садржаји програма обухватају личну хигијену и хигијену средине, упознавање са променама у пубертету код дечака и девојчица, значај здраве исхране и принципе правилне исхране, као и препознавање поремећаја исхране. Посебна пажња посвећује се физичкој активности као важном фактору очувања здравља, као и стицању знања о здравственој заштити и правилном коришћењу здравствених служби.

Поједине теме реализују се кроз часове одељењске заједнице (ЧОС), али и кроз различите облике образовно-васпитног рада у школи, укључујући ваннаставне активности. Садржаји који се односе на физичку активност и здравље реализују се кроз часове физичког васпитања, изабрани спорт, организацију међуодељењских спортских дружења, јесење и пролећне кросеве ученика, спортске сусрете ван школе, као и часове пливања за ученике првог и другог разреда.

Здравствена заштита ученика остварује се у сарадњи са патронажном службом, школским диспанзером, медицинским центром – болницом, стоматолошким службама и другим релевантним институцијама. Током школске године организују се систематски прегледи, вакцинација, мере превенције зубних обољења, као и предавања и едукације које реализује медицинско особље. Посебна пажња посвећује се и очувању менталног здравља ученика, кроз обезбеђивање адекватних услова у школи и праћење психофизичког развоја, у чему учествују школски педагог, наставник физичког и здравственог васпитања, одељењске старешине и остали наставници.

За ученике од петог до осмог разреда програм је додатно обогаћен садржајима који одговарају њиховом узрасту и развојним изазовима. Ове теме обухватају превенцију малолетничке деликвенције, едукацију о болестима зависности (алкохолизам, пушење и наркоманија), као и информисање о полно преносивим болестима. Посебан сегмент посвећен је темама ХИВ-а и СИДЕ, са циљем подизања свести, развијања одговорног понашања и стицања знања неопходних за очување здравља и безбедности.

Овако конципиран програм омогућава систематичан, свеобухватан и континуиран приступ здравственом васпитању ученика, уз постепено увођење сложенијих тема у складу са њиховим узрастом, потребама и развојним карактеристикама.

ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА У ШКОЛИ

Школа, у складу са законском обавезом и у сарадњи са надлежним установама, континуирано спроводи активности усмерене на социјалну заштиту ученика, са посебним освртом на ученике из осетљивих друштвених група. Циљ Програма социјалне заштите ученика је да се сваком детету обезбеде једнаки услови за образовање, развој и активно учешће у школском животу.

Основу програма чини систематско праћење социјалног статуса ученика и њихових породица. У ту сврху прикупљају се подаци о условима становања ученика (тип стамбеног простора, услови живота, да ли ученик има сопствену собу и слично), удаљености домаћинства од школе, као и подаци о породичној структури (број чланова домаћинства, брачни статус родитеља или старатеља, запосленост, образовни ниво, као и чињеница да ли један или оба родитеља живе у иностранству). Посебна пажња посвећује се и подацима о материјалном статусу породице, укључујући остваривање права на новчану социјалну помоћ и могућност обезбеђивања основних потреба ученика као што су ужина, уџбеници и школски прибор.

Прикупљање података о социјалном статусу ученика организовано је на систематичан начин. При упису ученика у први разред, податке прикупља секретар школе. Током даљег школовања, од другог до осмог разреда, одељењске старешине прате и ажурирају промене у социјалном статусу ученика на почетку сваке четврте школске године, на првом родитељском састанку. Прикупљени подаци се приказују у оквиру Развојног плана установе, у делу који се односи на социјално-економски статус ученика и служе за даље планирање подршке.

У циљу обезбеђивања адекватне социјалне подршке, школа остварује сарадњу са релевантним институцијама и организацијама. Сарадња обухвата Црвени крст, који обезбеђује одећу, школски прибор и средства за личну хигијену; Центар за социјални рад; локалну самоуправу Града Кикинда, која обезбеђује бесплатне ужине; Министарство просвете, које учествује у обезбеђивању бесплатних уџбеника, као и друге надлежне установе и организације у складу са потребама ученика.

У ситуацијама када постоји потреба за додатним средствима, школа организује различите хуманитарне и добротворне активности. Прикупљање средстава спроводи се кроз школске спортске манифестације, организацију игранки, маскенбала и других догађаја хуманитарног карактера. У реализацију ових активности активно су укључени наставници, ученици и Ученички парламент, који има значајну улогу у планирању и спровођењу акција.

На овај начин школа обезбеђује свеобухватан и континуиран систем подршке ученицима, усмерен на смањење социјалних разлика и стварање подстицајног и инклузивног образовног окружења.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Циљ програма је подстицање развоја еколошких, естетских и хигијенских навика код ученика, као и формирање одговорног односа према природном и друштвеном окружењу. Програм тежи развијању љубави према природи, осећаја личне одговорности за њено очување и унапређење, као и стицању знања и вештина које омогућавају активно учешће у заштити животне средине. Посебан нагласак ставља се на разумевање принципа одрживог развоја и права будућих генерација на здраву и очувану животну средину.

Задаци програма усмерени су на развијање критеријума код ученика за вредновање естетских, еколошких и хигијенских вредности, као и на јачање свести о њиховом значају у свакодневном животу. Кроз реализацију садржаја подстиче се одговорност ученика према очувању природне и културне баштине, као и развијање еколошке културе и усвајање еколошки пожељних облика понашања.

Посебан акценат ставља се на развијање потребе за личним ангажовањем ученика у заштити животне средине, као и на усмеравање ка промени животних навика у складу са принципима одрживог развоја. Програм доприноси и усвајању етичких вредности, као и развијању осећаја одговорности према будућим генерацијама у погледу очувања животне средине.

Задаци обухватају и подстицање иницијативе, креативности и тимског рада ученика у еколошким активностима, чиме се јача њихово активно учешће у школском и ваншколском животу. Истовремено се стварају услови да ученици задовољавају своје естетске, еколошке, хигијенске и културне потребе у школи и широј заједници, кроз различите активности и пројекте.

Програм доприноси и развијању сензибилитета ученика за традицију, обичаје и етноестетске вредности сопствене средине, чиме се подстиче очување културног идентитета и повезивање са локалном заједницом.

Заштита животне средине у школи реализује се кроз разноврсне активности које подстичу ученике да активно учествују у очувању природе и унапређењу квалитета живота у својој средини. Ове активности обухватају развијање еколошке свести, упознавање са значајем природних ресурса и начинима њиховог рационалног коришћења, посебно у области енергетике, као и неговање одговорног односа према окружењу.

Школа остварује значајну улогу у заштити животне средине кроз организацију локалних еколошких акција и сарадњу са родитељима, као и са јединицом локалне самоуправе. Кроз заједничке активности анализира се стање животне средине, покрећу иницијативе и реализују конкретне мере у циљу њеног очувања и унапређења.

Реализација програма одвија се кроз часове у оквиру обогаћеног једносменског рада, васпитни рад са ученицима, тематске разговоре и радионице посвећене значају заштите животне средине, као и кроз практичне активности уређења школског простора. Ученици активно учествују у уређењу и одржавању биокутка, изради и презентацији едукативних материјала, чиме развијају одговорност, креативност и осећај припадности заједници.

Посебан значај има обележавање важних еколошких датума, као што су Светски дан очувања енергије, Светски дан вода, Дан планете Земље и Дан заштите животне средине. Ове активности не само да доприносе проширивању знања ученика, већ их мотивишу на активно деловање, сарадњу и развијање трајних навика усмерених ка очувању природе и здравог животног окружења.

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Сарадња са **локалном самоуправом** - локалном влашћу у месној заједници– финансирање школских програма, адаптације школских објеката, набавке опреме и наставних средстава, учешће ученика и наставника на манифестацијама у организацији локалне самоуправе *Носиоци послова: Школски одбор,* директор, Савет родитеља, учитељи и наставници.

Облици активности	Начин реализације	Носиоци реализације
Приредбе, смотре, акције..	Међусобна помоћ школе и локалне средине у реализацији наведених активности	Наставници, ученици, родитељи, представници локалне средине (КУД, Дом здравља, МУП)
Сарадња са представницима локалне самоуправе у циљу реализације Развојног плана школе	Остваривање контакта са надлежнима за поправку спортских терена, помоћ у опремању про-стора за извођење ваннаставних активности, помоћ у набаци савремених наставних средстава	Директор, актив за Развојно планирање, локална самоуправа

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Циљ програма сарадње школе са породицом ученика је подизање нивоа партнерства родитељ-школа у остваривању образовно-васпитне функције школе и пружање помоћи и подршке родитељима при обављању васпитне улоге. Овај циљ ће бити реализован организовањем различитих облика активности, усмерених на обезбеђивање трајне и квалитетне сарадње родитеља и школе и на правовремено информисање родитеља о свим аспектима школског живота, рада и понашања, релевантних за развој, образовање и васпитање ученика.

Облик сарадње-активности	Садржај	Реализатори
Индивидуални разговори (отворена врата)	Размена информација о успеху, напредовању, интересовањима и понашању ученика у породици и школи	Разредни старешина или предметни наставник, педагог, директор

Родитељски састанци	Упознавање са наставним планом и програмом, организацијом рада школе, уџбеницима, правилима понашања, интерним актима, успехом и проблемима одељења.	Разредни старешина, педагог, директор
Саветодавни рад са родитељима	Различити облици саветодавног рада којима су обухваћени: проблеми адаптације, образовни и васпитни проблеми, развојни проблеми и тешкоће..	педагог, разредни старешина, директор
Учешће родитеља у Савету родитеља, Школском одбору, Тимовима за развојно планирање, самовредновање, превенцију насиља	Активности дефинисане законом и правилницима о раду ових стручних и руководећих органа	Директор, координатори и чланови тимова
Свет занимања	Реални сусрети са занимањима на радном месту родитеља добровољаца	педагог, одељењске старешине, родитељи.
Кутија добрих жеља	Родитељи у холу школе убацују у наменску кутију своје предлоге за унапређење квалитета и услова рада (афирмише се позитиван, сарадднички и конструктиван однос према школи)	педагог
Информисање	Постављање свих релевантих информација на улаз, пано, сајт школе и фејсбук школе. Израда штампаних обавештења.	Сви запослени

ПРОГРАМ НАСТАВЕ У ПРИРОДИ И УЧЕНИЧКИХ ЕКСКУРЗИЈА

1.Појам наставе у природи и екскурзије

Настава у природи је облик васпитно-образовног рада којим се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми, пројектна настава и ваннаставне активности из плана и програма наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања – у климатски погодном месту из здравствено-рекреативних и образовно-васпитних разлога. Екскурзија/ излет/ је облик васпитног рада који се остварује ван школе.

2. Циљ наставе у природи и екскурзије

- очување, подстицање и унапређивање укупног здравственог стања
- ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја;
- стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и организовања и коришћења слободног времена; - проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о
- непосредном природном и друштвеном окружењу;
- развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе;
- социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу, уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу;
- развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима.

Циљ екскурзије, као облика образовно-васпитног рада, јесте да допринесе остваривању циљева и задатака образовања и васпитања, циљева и задатака наставних предмета, као и непосредно упознавање с појавама и односима у природној и друштвеној средини, с културним, историјским и духовним наслеђем и привредним достигнућима.

Задаци наставе у природи и екскурзија

Задаци наставе у природи остварују се на основу плана и програма наставе и учења, образовно-васпитног рада и школског програма и саставни су део годишњег плана рада школе

3. Задаци који се остварују реализацијом програма наставе у природи су:

- побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика;
- задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и игром;
- очување природне дечије радозналости за појаве у природи и подстицање интересовања и способности за њихово упознавање кроз одговарајуће активности;
- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности у конкретним природним и друштвеним условима;
- подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке;

- развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређивања природне и животне средине и изграђивање еколошких навика;
- упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине;
- упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева;
- упознавање разноврсности биљног и животињског света појединих крајева, уочавање њихове повезаности и променљивости;
- упознавање са карактеристикама годишњих доба у природи и смењивање временских прилика;
- разијање способности сналажења тј. оријентисања у простору и времену;
- оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи;
- развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи;
- подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи;
- формирање навика редовне и правилне исхране;
- навикавање на правилно смењивање рада, одмора и сна;
- разумевање и уважавање различитости међу појединцима; - подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима кроз одговарајуће активности.

Задаци екскурзије су:

- продубљивање, проширивање и обогаћивање знања и искустава ученика,
- повезивање и примењивање знања и умења,
- развијање љубави према отаџбини, њеној историји, култури и природним лепотама, неговање позитивног односа према свим њеним грађанима и њиховим националним, културним, етичким и естетским вредностима,
- неговање солидарности, хуманизма, другарства и осећаја заједништва,
- успостављање непосреднијих односа између наставника и ученика и ученика међусобно,
- проучавање објеката и феномена у природи,
- уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима,

- упознавање с начином живота и рада људи појединих крајева,
- развој и практиковање здравих стилова живота,
- развијање свести о значају одрживог развоја и изграђивање еколошких навика и навика заштите животиња,
- развијање способности проналажења, анализирања и саопштавања информација из различитих извора,
- оснаживање ученика у професионалном развоју,
- подстицање самосталности ученика и одговорности за сопствено понашање, - развијање способности оријентације у простору.
-

4. Садржај наставе у природи и екскурзија

Садржај наставе у природи остварује се на основу плана и програма наставе и учења из којег се издвајају они садржаји који су погодни за остваривање циљева и задатака наставе у природи, а одговарају условима у којима се оне реализују

У складу с наставним програмом, на екскурзијама-излетима се могу реализовати следећи програмски садржаји:

- уочавање облика рељефа и површинских вода у околини и природно-географских одлика Србије.
- посматрање карактеристичних биљака и животиња (обилазак станишта биљака и животиња у околини и Србији).
- посете заштићеним природним подручјима (национални паркови, резервати, споменици природе...).
- упознавање с прошлошћу и културном баштином завичаја и отаџбине (обилазак музеја, културно-историјских споменика, етносела, спомен-кућа знаменитих људи – научника, књижевника, уметника, војсковођа, државника...).
- развијање способности оријентације у простору и времену.
- обилазак разних типова пољопривредних површина и сточарских фарми (упознавање с производњом здраве хране).

- обилазак привредних друштава и јавних предузећа (прерада природних сировина, упознавање с различитим делатностима људи, заштита животне средине...).

Други циклус основног образовања и васпитања

У складу с наставним програмом, на екскурзијама се могу реализовати следећи програмски садржаји:

- посете које омогућавају упознавање са природним лепотама, природно-географским и друштвено-географским одликама Србије (планине, реке, језера, бање, биљни и животињски свет, заштићени природни објекти и национални паркови, становништво, народи и етничке заједнице у Србији...).
- обилазак праисторијских, античких, средњовековних, нововековних и локалитета савременог доба.
- обилазак Београда и других градова Србије.
- обилазак установа културе у Србији.
- обилазак привредних друштава и јавних предузећа (предузећа у областима прехрамбене, хемијске, машинске и електроиндустрије, индустрије грађевинског материјала, енергетике...).

5. Програм и реализација наставе у природи и екскурзија

Стручно веће за разредну наставу предлаже програм наставе у природи, који доставља наставничком већу, ради разатрања и усвајања.

Одељењска већа и стручно веће школе предлаже програм екскурзије, који доставља наставничком већу, ради разматрања и и усвајања .

Настава у природи и екскурзије могу да се реализују ако је Савет родитеља дао сагласност на програм наставе у природи , односно екскурзије.

Програм наставе у природи и екскурзије садржи: образовно-васпитне циљеве и задатке; садржаје којима се постављени циљеви остварују; планирани обухват ученика; носиоце предвиђених садржаја и активности; трајање, путне правце, техничку организацију, начин финансирања и друга питања од значаја за реализацију програма наставе у природи и екскурзија.

6. Носиоци припреме, реализације, организације и извођење наставе у природи и екскурзија

Носиоци припреме, организације и извођења наставе у природи су:

- директор школе;
- наставник разредне наставе или други наставник кога је директор одредио, а који је добио сагласност већа за разредну наставу
- одељењски старешина или други наставник кога одреди директор и који је добио сагласност одељењског већа

7. Извештаји о извођењу наставе у природи, односно екскурзије

Наставник разредне наставе, односно одељењски старешина или руководилац разредног већа пише извештај о реализацији који се доставља Савету родитеља, Наставничком већу, Школском одбору и родитељима на родитељском састанку.

ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Циљ:

Развијање културе читања код ученика и њихово оспособљавање за самостално коришћење и проналажење потребне књижне и некњижне грађе.

Задаци:

- развијање потреба, навика и интересовања за коришћење библиотечке грађе,
- подстицање стваралачких потенцијала ученика коришћењем одговарајуће информацијске грађе,
- учествовање у остваривању прогарма образовно-васпитног рада Школе,
- набављање библиотечке грађе и њихова физичка обрада, инвентарисање, класификација, сигнирање и каталогизација,
- вођење прописане евиденције и документације о раду школске библиотеке, - заштита библиотечке грађе и њихова периодична ревизија.

ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ РАДА

- израђивање годишњег, месечног и оперативних планова рада,
- планирање и програмирање рада ученицима у библиотеци,
- орипремање програма рада библиотечке секције,
- планирање набавке литературе и периодичних публикација за ученике, наставнике и сараднике.

ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНА ДЕЛАТНОСТ

рад с ученицима:

- упознавање са радом школске библиотеке, њеним фондом и мрежом библиотека,
- упознавање с врстама библиотечке грађе и оспособљавање за њено самостално коришћење,
- упознавање с пословима библиотекара,
- пружање помоћи при избору литературе и друге грађе,
- остваривање програма образовно-васпитног рада ученицима у школској библиотеци,
- формирање навика за самостално налажење потребних информација и развијање читалачких способности,
- развијање навика за чување, заштиту и руковање књижнином и некњижном грађом,
- развијање метода самосталног рада за коришћење књижног и некњижног материјала,
- укључивање у рад библиотечке секције и пружање помоћи у остваривању њеног програма рада,

- остваривање сусрета с познатим личностима, писцимаа и другим јавним и културним радницима.

САРАДЊА СА НАСТАВНИЦИМА И СТРУЧНИМ САРАДНИЦИМА

- припремање годишњег плана за обраду лектире,
- коришћење књижно-библиотечке грађе за наставнике и стручне сараднике,
- планирање набавке књижне и некњижне грађе,
- сарадња са наставницима разредне наставе и предметне наставе о оспособљавању ученика за самостално коришћење књижне и некњижне грађе у одељењу и школској библиотеци,
- припремање књижне и некњижне грађе и других материјала за потребе редовне, додатне и допунске наставе, слободнох активности и других облика образовно-васпитног рада.

БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНА ДЕЛАТНОСТ

- систематско информисање корисника о новим књигама, листовима и часописима,
- припремање библиографије за поједине предмете из области образовно-васпитног рада,
- евидентирање учесталости коришћења ученичког и наставно-сарадничког фонда,
- вођење библиотечких послова:инвентарисање, класификација, сигнирање, каталогизације и др.

КУЛТУРНА И ЈАВНА ДЕЛАТНОСТ

- припремање и организовање културних, такмичарских и сабирних акција (књижевне трибине, сусрети, разговори, акција “Месец дана књиге”, прикупљање књига, завичајне грађе, такмичења, конкурси, читалачка значка и др.),
- остваривање сардње са организацијама и установама у области културе, које се организовано баве саа радом деце и омладине (културно-уметничка друштва, центри за културу, народне библиотеке и друго),
- сарађивање с новинско-издавачким кућама, радио.телевизијским центрима, позоришним и филмским кућама и сл.,

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ

- праћење педагошке литературе, периодике, стручних рецензија и приказа,
- праћење стручне литературе и периодике и периодике из области библиотекарства,
- учествовање на седницама стручних и других органа Школе,
- учествовање на седницама и стручним саветовањима за школске библиотекаре-медијатекаре,
- сарађивање са народним и другим библиотекама и савезима библиотечких радника региона и република.

ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Циљ програма: реализација заједничких активности школе, родитеља/старатеља и јединице локалне самоуправе усмерена на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

АКТИВНОСТ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	РЕАЛИЗАТОРИ
Осигурање ученика и запослених од последица несрећног случаја, незгоде или повреде на раду	Током године	Директор школе; Савет родитеља; Школски одбор; осигуравајуће куће и локална самоуправа
Дежурство у школи/маркирање ризичних места у затвореном простору школе и школском дворишту, као и дежурство од стране наставника када имају најмањи број часова	Свакодневно- током године	На нивоу Наставничког већа
Хигијенско уређење школског простора	Свакодневно	Радници на одржавању чистоће - помоћно особље
Едукација ученика везана за области безбедности и заштите здравља	Током године	Одељењске старешине; предметни наставници и стручна лица ван школе
Обука запослених - тест безбедности и заштите здравља на раду и противпожарне заштите	Сваке треће године	ПИН Безбедност и “Панонија регулус” доо
Организација и реализација показне ватрогасне вежбе за ученике и запослене	Једном годишње	Директор; ДВД Мокрин; Ватрогасна јединица Кикинда
Провера исправности канализационих и водоводних инсталација	Свакодневно	Котлар
Провера исправности ПП апарата, громобранских и електричних инсталација у складу са прописима	Два пута годишње, сваке две године и на сваке три године	Локална самоуправа у сарадњи са фирмама задуженим за наведене области-Ватрогасни савез Кикинде
Дератизација, дезинфекција и дезинсекција	Током године	Завод за заштиту јавног здравља
Рад Тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања-рад вршњачког тима	Током године	Вршњачки тим у сарадњи са наставницима

САРАДЊА СА ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Сарадња са градском управом

Школа води уредну евиденцију о редовном похађању наставе свих уписаних ученика, као и евиденцију о деци доспелој за упис у први разред, по списковима које добија од надлежног органа.

Уколико ученик дуже од 15 дана не похађа наставу, а Школа не може да успостави контакт с родитељима или старатељима ученика, са насталом ситуацијом упознаће се Центар за

социјални рад, у циљу предузимања законских мера и спречавања ситуације у којој би се ученик налазио без заштите и надзора.

Школа ажурира спискове деце доспеле за упис у први разред и доставља их градској управи чиме се остварује увид у број уписане деце сваке школске године.

Школа ће од надлежних органа градске уптаве тражити боље осветљавање школског дворишта и околних улица у циљу веће безбедности ученика с обзиром на касно окончавање наставе у поподневној смени.

Школа ће захтевати од ресорних служби градске управе (комуналне, грађевинске, санитарне...) благовремено деловање: размештање контејнера, уклањање смећа и разног отпада, асфалтирање и обезбеђење тротоара дуж школског дворишта.

Сарадња с Министарством просвете

У сарадњи с Министарством просвете, Школа се стара да сви облици васпитно-образовног рада теку без застоја и проблема, да свеукупни односи учесника наставног процеса буду такви да ученици Школе буду заштићени од свих облика дискриминације и насиља.

Сарадња с Министарством саобраћаја и телекомуникација

Уз помоћ надлежних служби Министарства саобраћаја и телекомуникација, Школа се стара да саобраћајна сигнализација у околини Школе буде постављена на начин на који ће се обезбедити максимална безбедност ученика приликом доласка и одласка из Школе.

Сарадња с Министарством унутрашњих послова

Овај вид сарадње одвија се првенствено путем сарадње са школским полицајцем као и редовним обиласком Школе и околине патрола ПС Кикинда, ради контролисања услова за несметан рад Школе и спречавања настанка потенцијалних проблема.

Школа, такође, остварује и сарадњу са надлежним инспекторима службе за малолетничку делинквенцију, којима се пријављује свака ситуација у Школи или у понашању ученика која може довести до делинквентног понашања, како би се спречила на време и тиме остварила безбедност других ученика Школе.

У време ваннаставних активности везаних за Школу (екскурзије, излети, рекреативна настава и сл.), Школа је у обавези да благовремено пријави свако путовање ученика, како би радници МУП-а обавили преглед ангажованих аутобуса и старали се о безбедности ученика за време трајања путовања.

Од надлежних органа Управе саобраћајне полиције Школа ће тражити да се обезбеди појачана контрола саобраћајница у околини Школе, а у сарадњи с њима Школа ће серијом

предавања и приказивања филмова о понашању деце у саобраћају и познавању саобраћајних прописа подизати ниво образовања ученика у овом смислу.

Сарадња с Центром за социјални рад

Педагошко-психолошка служба Школе, у сарадњи са одељењским старешином, остварује увид у породичне прилике, кад уочи промене у понашању и учењу ученика и у случају констатације да постоји недовољна брига и надзор у породици, обраћа се Центру за социјални рад у циљу предузимања мера ради пружања помоћи ученику.

ПРАВИЛА ПОНАШАЊА У УСТАНОВИ И ШКОЛИ

У установи се негују односи међусобног разумевања и уважавања личности деце, ученика, запослених и родитеља.

Запослени имају обавезу да својим радом и укупним понашањем доприносе развијању позитивне атмосфере у установи.

Понашање у установи и односи деце, ученика, запослених и родитеља уређују се правилима понашања у установи.

У установи су забрањене активности којима се угрожавају, омаловажавају, дискриминишу или издвајају лица, односно групе лица, по основу: расне, националне, етничке, језичке, верске или полне припадности, физичких и психичких својстава, сметњи у развоју и инвалидитета, здравственог стања, узраста, социјалног и културног порекла, имовног стања, односно политичког опредељења и подстицање или неспречавање таквих активности, као и по другим основима утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.У установи је забрањено: физичко, психичко и социјално насиље; злостављање и занемаривање деце и ученика; физичко кажњавање и вређање личности, односно сексуална злоупотреба деце и ученика или запослених.

ДЕЖУРСТВО У ШКОЛИ

Дежурство у Школи изводе дежурни наставници и главни дежурни наставник.

Дежурство почиње 20 минута пре почетка наставе, а завршава се 15 минута након завршетка последњег часа.

Школа ради у две смене и у свакој смени има најмање један дежурни наставник. Наставник дежура у дворишту, холу, и на сваком спрату.

Дежурни наставник обавезан је да на дежурство дође 20 минута пре почетка наставе и води рачуна о благовременом почетку наставе. У случају недоласка неког наставника у школу, обавештава Директора Школе, како би се предузеле мере за обезбеђивање замене.

Координира рад осталих наставника, решава евентуалне конфликте међу ученицима и брине о њиховој општој безбедности у Школи. Све промене уписује у књигу дежурства и о томе обавештава директора Школе.

Дежурни наставник обавезан је да на дежурство дођу 20 минута пре почетка наставе, да се јави директору, обавља дежурство у Школи предвиђеном распоредом, о свим уоченим променама обавештава директора, извршавају његове налоге и омогућују безбедан улазак и излазак ученика из Школе.

Сви наставници на крају сваког часа, односно наставе, напуштају учионицу (кабинет) тек пошто из ње испрате све ученике.

Наставник који организује допунски час или неке друге активности, дужан је да брине о боравку ученика од почетка до краја ових активности.

Директор школе одговоран је за израду распореда дежурства и контролу његовог извршавања.

Помоћно-техничко особље у сарадњи с дежурним наставницима проверава разлоге доласка страних лица у Школу и прати њихово кретање у школској згради.

Помоћно-техничко особље дужно је да се стара о томе да за време трајања часа улазна врата Школе буду под сталним надзором, да дозволи улазак лицима чији је долазак у Школу најављен, а улазак осталима тек по одобрењу директора.

НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ

Основно образовање одраслих је конципирано и остварује се по моделу функционалног основног образовања одраслих (у даљем тексту: ФООО). Оно омогућава доступност и сврсисходност основног образовања популацији одраслих. ФООО је организациона и програмска целина у систему формалног образовања у којој одрасли стичу основно образовање примерено њиховим потребама, могућностима учења и потребама тржишта рада. Уз основно образовање, одраслима је омогућено да стекну и одговарајућу оспособљеност путем обуке. На овај начин се обезбеђује да основно образовање буде у функцији унапређивања остваривања исхода основног образовања потребних одраслима за унапређивање квалитета личног и породичног живота, већу социјалну укљученост и запошљивост. Међуресорном подршком на националном и локалном нивоу, путем одговарајуће расподеле одговорности, обезбеђује се највећи могући обухват одраслих основним образовањем.

Наставни план и програм основног образовања одраслих остварује се у посебно оспособљеним и припремљеним основним школама и школама за основно образовање одраслих. Ове школе имају, на основу посебних програма, оспособљене школске тимове за рад са одраслима и за остваривање ФООО. Школски тим чине наставници, стручни сарадник, директор и андрагошки асистент.

Основно образовање одраслих, по моделу ФООО, траје три године и остварује се у три циклуса у трајању од по годину дана. У првом циклусу стичу се основе функционалне писмености, у другом и трећем – основе општег образовања и стручне компетенције. Стручне компетенције стичу се путем обуке као једног од облика оспособљавања заснованог на стандардима рада и потребама тржишта рада.

Наставни план и програм основног образовања одраслих, по моделу ФООО, усмерен је ка остваривању утврђених општих исхода, односно кључних компетенција. Општи исходи јесу знања, вештине и вредносни ставови неопходни за квалитетан и одговоран живот и рад у савременом друштву и постижу се остваривањем предметних исхода.

Оствареност општих исхода, односно кључних компетенција као и предметних исхода програма ФООО проверава се на основу Општих стандарда постигнућа за основно образовање одраслих.

Наставни план и програм основног образовања одраслих по моделу ФООО је целовит и интегрисан путем: међусобно повезаних циклуса, међусобно повезаног општег образовања и обука, дефинисаних општих исхода који се остварују у свим предметима и модулима, узајамно повезаних и функционално рационализованих садржаја различитих предмета, функционално повезаних теоријских и практичних садржаја, хоризонтално и вертикално повезаних предмета и модула. Подршка наставницима у остваривању Наставног плана и програма основног образовања одраслих обезбеђена је андрагошким дидактичко-методичким упутствима садржаним у делу програма који се односи на начин остваривања програма сваког предмета, модула и обуке и у посебним водичима за сваки предмет, модул и обуку.

Организациони облик рада у остваривању Наставног плана и програма основног образовања одраслих је редовна настава која је прилагођена потребама и могућностима одраслих (настава у блоку, за време викенда, вечерња настава, сезонско и дневно прилагођавање њиховим потребама). Прилагођавање се односи и на дужину трајања часа од 30 минута. Уважавање специфичности потреба различитих циљних група остварује се: приликом уписивања у школу, организовањем одељења одраслих, тако да је 15 оптималан број за похађање редовне наставе, индивидуализацијом у начину остваривања процеса учења и наставе.

У зависности од својства (запослен, незапослен), категорије (млађи и старији узраст, пол, друштвено осетљива група и сл.) и индивидуалних потреба, одрасли има могућност да изабере обуку у оквиру ФООО или да након ФООО настави са стицањем других облика стручног образовања, односно средњег образовања.

ДОДАТНА ПОДРШКА У ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ

Школа остварује додатну подршку ученицима кроз системску и континуирану сарадњу наставника, стручног сарадника, родитеља и релевантних спољних институција, у циљу задовољавања образовних и развојних потреба сваког ученика. Циљ додатне подршке у образовању и васпитању јесте обезбеђивање оптималног укључивања ученика у редован образовно-васпитни процес, подстицање његовог напредовања и осамостаљивања у вршњачком колективу.

Додатна подршка се реализује кроз индивидуални и групни рад, допунску и додатну наставу, као и кроз примену мера индивидуализације и израду и спровођење индивидуалног образовног плана (ИОП). У процес су укључени Тим за инклузивно образовање и стручни тимови школе, који прате напредовање ученика и предлажу мере подршке. По потреби, школа сарађује са здравственим, социјалним и образовним установама, укључујући интерресорну комисију и ресурсне центре, ради обезбеђивања свеобухватне и континуиране подршке ученицима у њиховом образовно-васпитном развоју.

Школа **прилагођава начин рада** и услове у којима се изводи образовно-васпитни рад у складу са индивидуалним потребама ученика, са циљем обезбеђивања равноправног учешћа у настави и оптималних услова за учење и напредовање. Прилагођавање обухвата организацију наставе кроз различите облике рада (индивидуални, групни и рад у одељењу), прилагођавање темпа и обима рада, као и примену флексибилних наставних метода и поступака. Наставници користе јасна и структуирана упутства, визуелну, аудитивну и практичну подршку, као и индивидуализован приступ у складу са способностима ученика. У настави се примењују савремена наставна средства и асистивне технологије, као и прилагођени материјали који олакшавају усвајање садржаја. Школа обезбеђује и одговарајуће просторне и физичке услове, који подразумевају приступачно и подстицајно окружење без архитектонских и комуникацијских баријера, као и прилагођену организацију простора у учионици. Образовно-васпитни рад се реализује у атмосфери подршке, сарадње и уважавања различитости, уз подстицање социјалне укључености и активног учешћа свих ученика.

Школа **прилагођава циљеве, исходе и садржаје** образовно-васпитног рада у складу са индивидуалним образовним потребама ученика, тако што врши њихово конкретизовање, поједностављивање, редукцију или проширивање, зависно од могућности и нивоа постигнућа ученика. Циљеви се дефинишу тако да буду реално остварив и усмерени на развој основних знања, вештина и функционалних компетенција, док се исходи прилагођавају тако да омогућавају постепено и мерљиво напредовање. Наставни садржаји се по потреби поједностављују, делимично обрађују или допуњују додатним садржајима за ученике са изузетним способностима. Ово прилагођавање се реализује кроз индивидуализацију наставе и примену индивидуалног образовног плана, у оквиру којег се прецизно дефинишу циљеви, садржаји и очекивани исходи за сваког ученика, у складу са његовим развојним потенцијалима и могућностима.

Ради остваривања додатне подршке, школа остварује сарадњу са органима јединице локалне самоуправе, Ресурсним центром „6. октобар“ из Кикинде, школом за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом, као и другим установама, организацијама и институцијама на локалном и ширем нивоу.

Школа обезбеђује континуирану сарадњу са школом у којој ученик наставља образовање, у циљу обезбеђивања континуитета и унапређивања додатне подршке.

Образовање и васпитање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом

Школа у оквиру свог програма обезбеђује услове за образовање и васпитање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом, са циљем њиховог равноправног укључивања у образовно-васпитни процес, развоја потенцијала и осамостаљивања.

Ученицима којима је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу, ризика од раног напуштања школовања или других разлога потребна додатна подршка, школа планира и реализује мере које обухватају отклањање физичких и комуникацијских баријера, прилагођавање начина рада и остваривања наставног програма, као и примену индивидуалног образовног плана (ИОП).

Образовно-васпитни рад са овим ученицима заснива се на принципу инклузивности и индивидуализације, уз уважавање њихових могућности, потреба и интересовања.

Ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом може бити ученик са интелектуалним, сензорним, моторичким, говорно-језичким, емоционалним и другим сметњама, као и ученик са комбинованим сметњама, којима је потребна додатна и комплексна подршка у образовању.

Школа реализује образовање ових ученика у редовном одељењу, заједно са осталим ученицима, а када је то у најбољем интересу ученика, у нашој школи постоји и посебно одељење за

ученике од 1-4. разреда или у школи за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом.

За сваког ученика коме је потребна додатна подршка израђује се индивидуални образовни план (ИОП), којим се планирају циљеви, садржаји, начини рада и праћење напредовања ученика.

Образовање и васпитање ученика са изузетним способностима

Школа обезбеђује и услове за образовање и васпитање ученика који постижу резултате који превазилазе очекивани ниво образовних постигнућа, са циљем подстицања њиховог даљег развоја, напредовања и остваривања пуних потенцијала.

За ученике са изузетним способностима школа планира и реализује прилагођавање начина остваривања наставног програма, као и израду, доношење и примену индивидуалног образовног плана (ИОП3), којим се обезбеђује обогаћивање и продубљивање садржаја образовно-васпитног рада.

Ученик са изузетним способностима има право на индивидуални образовни план, који омогућава да се његов развој, напредовање и учење одвијају у складу са његовим способностима, интересовањима и темпом напредовања.

ПРОГРАМ ОБРАЗОВАЊА УЧЕНИКА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ПОДРШКА У ОБРАЗОВАЊУ - УЧЕНИЦИ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ И ИНВАЛИДИТЕТОМ И УЧЕНИЦИ СА ИЗУЗЕТНИМ, ПОСЕБНИМ СПОСОБНОСТИМА

Назив активности	**Систематско праћење од уписа у школу**
Циљ активности	Рано откривање, посматрање и праћење ученика којима је потребна додтна подршка
Носиоци реализације	Стручни сарадник, наставници разредне и предметне наставе.
Време реализације	Током школске године.
Начин реализације	Тестирања способности,тестова знања, прикупљање докумената и релевантних података од вршњака, ученика кандидата и њихових родитеља и других значајних особа (разговор, анкете, интервјуи и сл.)
Начин праћења	Записници са Одељењских већа, протоколи са тестирања, извештаји
Назив активности	**Идентификација ученика**
Циљ активности	На основу систематског праћења се идентификују ученици како би им се пружила додатна подршка
Носиоци реализације	Стручни сарадник – педагог, одељењски старешина и СТИО
Време реализације	Током школске године.
Начин реализације	Израда педагошког профила ученика

Начин праћења	Попуњен Образац 2 – педагошки профил
Назив активности	**Пружање подршке идентификованим ученицима**
Циљ активности	Прилагођавање наставног програма како би се одговорило на специфичне потребе ученика и подстакло њихово даље напредовање обезбеђивањем мера индивидуализације, ИОП-а (са прилагођеним, измењеним или обогаћеним програмом), предметна акцелерација или разредна акцелерација за ученика са изузетним способностима. Подршка при преласку из једног образовног циклуса у наредни, настављањем образовања у посебном одељењу или специјализованој школи средњег образовања и васпитања, ради припреме ученика за прелазак у нови циклус, односно ниво образовања и наставак учења.
Носиоци реализације	Стручни сарадник – педагог, одељењски старешина и предметни наставници.
Време реализације	Током школске године.
Начин реализације	Увођење мера индивидуализације; ИОП1 - прилагођени програм наставе и учења; ИОП2 - измењени програм наставе и учења; ИОП3 - проширен и продубљен програм наставе и учења; завршавање два разреда у једној школској години; израда Плана транзиције.
Начин праћења	Попуњени обрасци: Образац 1 – Лични подаци Образац 2 – педагошки профил Образац 3 – мере индивидуализације Образац 4 – персонализован програм наставе и учења Образац 5 – вредновање ИОП-а Образац 6 - сагласност родитеља; Попуњен Образац 7 – план транзиције.
Назив активности	**Сарадња са релевантним установама**
Циљ активности	Пружање благовремне и потребне подршке ученицима и породицама. Груписање ученика сличних способности и интересовања, ради размене и одмеравање знања и компетенција са ученицима сличног нивоа и профила способности.
Носиоци реализације	Стручни сарадник, одељењски старешина и предметни наставници (који дају препоруке).
Време реализације	Током школске године.
Начин реализације	Информисање ученика и родитеља. Упућивање Захтева према Интерресорној ради утврђивања права на додатну подршку. Давање препорука и укључивање ученика у рад развојних центара или група за рад са ученицима са посебним способностима.
Начин праћења	Извештај СТИО о укључивању ученика којима је потребна подршка у рад других установа.
Назив активности	**Промовисање успеха ученика којима је потребна додатна подршка**
Циљ активности	Промовисање успеха свих ученика којима се пружа додатна подршка у образовању. Награђивање ученика са изузетним способностима како би се подстакли други ученици и стекли позитине узоре и даље мотивисали ученици са изузетним способностима.
Носиоци реализације	Одељењске старешине, предметни наставници и директор школе.
Време реализације	Током школске године.

Начин реализације	Израда и објава вести на сајту и фејсбуку школе. Додељивање награде ученику или ученицима у оквиру пригодне свечаности (Дан школе, Завршна приредбе и сл.)
Начин праћења	Записници Одељењских и Наставничког већа, извештаји и др.

ПРОГРАМА ПОДРШКЕ УЧЕНИЦИМА СА ИЗУЗЕТНИМ СПОСОБНОСТИМА

Приликом примене програма обавеза свих запослених је да се упозању са садржином Стручног упутства и Монографије, а обавеза одељењских старешина је да на прилагођен начин, благовремено информишу родитеље о свим значајним питањима за препознавање и подршку ученицима са изузетним/посебним способностима.

Овим Програмом се уређују механизми за идентификацију, односно препознавање, разликовање и/или откривање одређених особина, својстава или талената ученика са изузетним способностима. Као и услови и начин њиховог даљег напредовања (акцелерације; обогаћивање програма).

Механизми за идентификацију ученика с посебним потребама укључују формалне и неформалне процесе: Под формалним се подразумева примена стандардизованих тестова способности и критеријумских тестова за одговарајући узраст ради процене академских постигнућа. Под неформалним процесима се подразумева опажање и анализа интересовања и понашања, као и сарадња са родитељима како би се утврдила потреба за додатном подршком.

Начини испољавања изузетних способности

Током остваривања образовно-васпитног рада, изузетне способности могу да се испоље на један, два или сва три, од следећих начина:

а) ученик **усваја знања и вештине**, односно достиже постављене исходе **за краће време**, односно уз мање понављања, објашњења или навођења примера него што је то предвиђено одређеним програмом наставе и учења;

б) ученик **поседује знања и вештине** које би **требало тек да се усвоје**, а у складу са програмом наставе и учења и развојним очекивањима;

в) ученик **поседује знања и вештине** које значајно **превазилазе оквире** одређеног програма наставе и учења, односно показује **узрасно напредно разумевање, резоновање и решавање** проблема у одређеној области програма.

Области испољавања изузетних/посебних способности

Изузетне, односно посебне способности могу се испољити у једној или више области програма наставе и учења обавезног или изборног предмета, изборног програма, програма слободних наставних активности и ваннаставних активности, као и у другим областима, и то у:

а) природно-научним, математичким и/или друштвено-хуманистичким **наукама**;

б) **уметности** – музичком стваралаштву, ликовном стваралаштву, извођачким уметностима и другом;

в) **спорту**;

г) **практичним** делатностима (ТИТ).

Препознавање изузетних способности

Подразумева мотрење на знаке нарочите брзине, лакоће и самосвојности у овладавању знањима и вештинама, као и на поседовање изразитих способности у некој области, а у поређењу са учинком и способностима ученика истог узраста и сличног претходног искуства и развоја у тој области.

Начин и поступак идентификовања да задовољни следеће критеријуме:

Без обзира на варијације у поступку препознавања, које условљавају узраст ученика и други фактори, препознавање изузетних способности у образовном контексту треба да поштује следећа начела:

а) да се заснива на вишеструким методама прикупљања и изворима података;

б) да је једнако праведно према особама из различитих демографских група и култура;

в) да се препознају изузетне способности у свим областима;

г) да се препознају изузетне способности у оквиру различитих педагошко-психолошких профила ученика (успешни, подбацивачи, двоструко изузетни ученици, итд.);

д) да је препознавање изузетних способности у највећој могућој мери контекстуализовано и уткано у редовни образовно-васпитни рад.

ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАНОВИ

Индивидуални образовни план (у даљем тексту: ИОП) је посебан акт, који има за циљ оптимални развој ученика и остваривање исхода образовања и васпитања, у складу са прописаним циљевима и принципима, односно задовољавања образовно-васпитних потреба ученика.

ИОП израђује тим за додатну подршку ученику на основу претходно остварених, евидентираних и вреднованих мера индивидуализације и израђеног педагошког профила ученика, а остварује се након сагласности родитеља, односно другог законског заступника.

Уколико родитељ, односно други законски заступник, неоправдано одбије учешће у изради или давање сагласности на ИОП, установа је дужна да о томе обавести надлежну установу социјалне заштите у циљу заштите најбољег интереса ученика.

Врсте ИОП-а јесу:

1) ИОП1 - прилагођавање начина рада и услова у којима се изводи образовно-васпитни рад; учење језика на коме се одвија образовно-васпитни рад;

2) ИОП2 - прилагођавање циљева садржаја и начина остваривања програма наставе и учења и исхода образовно-васпитног рада;

3) ИОП3 - проширивање и продубљивање садржаја образовно-васпитног рада за ученика са изузетним способностима.

ИОП доноси педагошки колегијум установе на предлог тима за инклузивно образовање, односно тима за пружање додатне подршке ученику.

Доношењу ИОП-а 2 претходи доношење, примена и вредновање ИОП-а 1, а обавезно је прибављање мишљења Интерресорне комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком ученику.

Мишљење Интерресорне комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету и ученику, може да предвиди и измену плана наставе и учења.

ИОП се вреднује два пута у току радне, односно школске године.

Индивидуални образовни план за социјално ускраћене ученике и ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом

Индивидуални образовни план се припрема за ученике којима је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, каснијег укључивања у школовање, недовољног познавања језика и других разлога потребна додатна образовна подршка.

Циљ индивидуалног образовног плана јесте постизање оптималног укључивања таквих ученика у редован образовно-васпитни рад и њихово осамостаљивање у вршњачком колективу.

За сваког ученика појединачно, према његовим специфичним потребама и могућностима, припрема се прилагођен начин образовања који обухвата индивидуални образовни план, програм и начин рада који садрже:

1) дневни распоред активности часова наставе у одељењу;

2) дневни распоред рада са лицем које пружа додатну подршку и учесталост те подршке;

3) циљеве образовно-васпитног рада;

4) посебне стандарде постигнућа и прилагођене стандарде за поједине или све предмете са образложењем за одступање;

5) програм по предметима, у коме је прецизирано који садржаји се обрађују у одељењу, а који у раду са додатном подршком;

6) индивидуализован начин рада наставника, избор адекватних метода и техника образовно-васпитног рада.

Индивидуални образовни план за ученике са изузетним способностима

За ученике са изузетним способностима припрема се индивидуални образовни план, програм и начин рада којим се утврђује обогаћен начин образовања и васпитања који садржи:

1) дневни распоред активности часова наставе у одељењу;

2) циљеве образовно-васпитног рада;

3) посебне стандарде постигнућа и обогаћене стандарде за поједине или све предмете са образложењем;

4) програм по предметима, прецизирано који садржаји се обрађују у одељењу, а који у раду на часовима додатне наставе;

5) индивидуализован начин рада наставника, избор адекватних метода и техника образовно-васпитног рада.

ЕВАЛУАЦИЈА

ПРАЋЕЊЕ НАПРЕДОВАЊА И ОЦЕЊИВАЊА УЧЕНИКА

Оцењивање

Оцењивање је саставни део наставног процеса којим се континуирано прати остваривање исхода, стандарда постигнућа и ангажовање ученика. Наставник је у обавези да редовно оцењује ученике у складу са законом, применом формативног и сумативног оцењивања.

Ученик коме је потребна додатна подршка у образовању и васпитању оцењује се у складу са индивидуалним образовним планом (ИОП 1 и ИОП 2), на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, уз уважавање његових могућности. Ученик са изузетним способностима (ИОП 3) оцењује се на основу остваривања прописаних исхода, стандарда постигнућа и ангажовања.

Ученику се не може умањити оцена из обавезног предмета због непримереног понашања.

Успех ученика и оцењивање

Успех ученика утврђује се из обавезних и изборних предмета, активности и владања, применом описног и бројчаног оцењивања. Оцењивање је јавно и ученик се редовно упознаје са оценама и образложењем постигнућа.

У првом разреду ученици се из свих предмета и активности оцењују описно, док се од другог до осмог разреда примењује описно и бројчано оцењивање. Бројчане оцене из обавезних предмета су: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1), при чему је оцена недовољан (1) непролазна.

Изборни предмети и активности оцењују се описно (истиче се, добар, задовољава), осим другог страног језика који се оцењује бројчано. Ученици се оцењују континуирано током полугодишта, у складу са бројем часова наставе.

Закључна оцена утврђује се на крају полугодишта и на основу праћења рада ученика, ангажовања и постигнућа током наставног процеса. При утврђивању закључне оцене узимају се у обзир и додатни елементи постигнућа ученика, као што су учешће на такмичењима, награде, похвале, јавни наступи, као и резултати на изложбама, конкурсима и другим школским активностима.

Одељењски старешина редовно прати процес оцењивања и број прописаних оцена ученика, у циљу обезбеђивања правовременог и објективног утврђивања закључне оцене. Уколико ученик

нема прописан број оцена, школа обезбеђује додатно оцењивање у складу са организационим могућностима.

Закључна оцена из обавезних предмета изводи се на основу свих остварених резултата ученика.

Општи успех ученика

Општи успех ученика од другог до осмог разреда утврђује се на крају првог и другог полугодишта на основу аритметичке средине закључних бројчаних оцена из обавезних предмета, изборног предмета други страни језик и оцене из владања, почев од другог разреда.

Општи успех ученика може бити: одличан, врло добар, добар, довољан и недовољан, и утврђује се у складу са прописаним критеријумима просечне оцене. Ученик остварује одличан успех ако има средњу оцену најмање 4,50; врло добар успех ако је средња оцена од 3,50 до 4,49; добар успех ако је средња оцена од 2,50 до 3,49; и довољан успех ако је средња оцена до 2,49.

За ученике упућене на разредни или поправни испит, општи успех се утврђује након завршеног испита, а најкасније до 31. августа текуће школске године.

Ученик није са успехом завршио разред уколико има више од две недовољне оцене, односно уколико није положио поправни испит, осим у случајевима предвиђеним законом.

Оцењивање владања ученика

Владање ученика у првом разреду оцењује се описно у току и на крају полугодишта, при чему се закључна оцена из владања исказује као: примерно, врло добро, добро, задовољавајуће или незадовољавајуће, и не утиче на општи успех ученика.

Од другог до осмог разреда владање се оцењује бројчано у току и на крају полугодишта, и то оценама од 5 (примерно) до 1 (незадовољавајуће). У овом случају оцена из владања утиче на општи успех ученика.

Приликом оцењивања владања сагледава се целокупно понашање ученика, укључујући и његово ангажовање у школским активностима и активностима ван наставе које су у складу са школским програмом, као што су слободне активности, учешће у раду ученичке задруге, активности у области заштите животне средине, заштите од насиља, злостављања и занемаривања, превенције ризичних понашања, као и учешће у културним активностима школе.

На оцену из владања не утичу оцене из обавезних и изборних предмета и активности. Закључну оцену из владања, на предлог одељењског старешине, утврђује одељењско веће.

Ослобађање од наставе

Ученик може бити привремено или за одређену школску годину ослобођен од практичног дела наставе физичког и здравственог васпитања, у целини или делимично, у складу са законом. Одлуку о ослобађању ученика доноси директор школе на основу предлога изабраног лекара.

Ученик који је ослобођен практичног дела наставе физичког и здравственог васпитања оцењује се на основу теоријских знања, у складу са програмом предмета.

Изузетно, ученик може бити ослобођен наставе страног језика за одређену школску годину и разред на основу одговарајућег уверења о положеном испиту из страног језика, издатог од стране школе, у складу са законом.

Похваљивање и награђивање ученика

Ученик који се истиче у учењу, раду и владању може бити похваљен или награђен у складу са постигнутим резултатима. Школа својим општим актом ближе уређује услове и начин додељивања похвала и награда, као и поступак избора ученика генерације.

Током школовања ученицима се могу додељивати дипломе и награде за изузетан општи успех, као и дипломе за изузетна постигнућа из појединих наставних предмета или области рада школе. Врсте диплома и награда и ближи услови за њихово додељивање утврђују се у складу са прописима надлежног министарства.

Испити у основној школи

Успех ученика се, поред редовног оцењивања, вреднује и на испитима. У школи се полажу разредни, поправни, завршни испит, испит из страног језика, као и други испити у складу са прописима.

Разредни испит

Разредни испит полаже ученик који није оцењен из једног или више предмета, изборних предмета или активности, у складу са законом. Ученик може бити неоцењен ако није похађао више од једне трећине наставе из одређеног предмета или ако није достигао основни ниво образовних стандарда.

Ученик који на разредном испиту добије једну или две недовољне оцене, или не приступи испиту из највише два предмета, полаже поправни испит. Ученик који из више од два предмета добије недовољну оцену или не приступи испиту из више предмета понавља разред, у складу са законом.

Поправни испит

Поправни испит полаже ученик од четвртог до осмог разреда који на крају школске године има до две недовољне оцене из обавезних предмета, односно из једног обавезног и изборног предмета – други страни језик.

Ученик који полаже поправни испит обавезан је да похађа припремну наставу коју школа организује пре полагања испита. Ученик који положи поправни испит завршава разред, док ученик који не положи или не приступи испиту понавља разред, у складу са законом.

Испит из страног језика

Ученик може да полаже испит из страног језика који није изучавао у школи. Испит се полаже према програму наставе и учења за одређени разред, а школа издаје одговарајуће уверење о положеном испиту. Испит се може полагати и у другој школи која реализује програм тог језика, а резултат се уноси у школску евиденцију.

Завршни испит

Након завршеног осмог разреда ученик полаже завршни испит писаним путем. Испит се полаже на језику на коме је ученик похађао наставу, уз могућност прилагођавања за ученике којима је потребна додатна подршка.

Полагањем завршног испита ученик стиче право на упис у средњу школу. Резултати завршног испита користе се за унапређивање квалитета рада школе и система образовања, као и за планирање даљег развоја наставног процеса.

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Остваривање Школског програма у школи се континуирано прати, самовредњује и вреднује од стране свих учесника школског живота, као и релевантних спољних актера, у циљу унапређивања квалитета образовно-васпитног рада.

Праћење развојних и образовних потреба ученика заснива се на кључним питањима, као што су: успешност учења ученика, прилагођеност темпа учења, адекватност активности у настави, као и примереност и ефективност наставних средстава у раду са ученицима.

Одговори на ова питања добијају се кроз систематско праћење и различите облике прикупљања података, укључујући посматрање ангажованости, креативности и кооперативности ученика, као и различите облике усменог и писменог испитивања (разговор, усмена излагања, дискусије, писмени задаци, контролне вежбе и сл.). Такође се анализирају ученички радови и продукти активности, као и ниво задовољства ученика наставним процесом.

У процес праћења и вредновања укључени су наставници, ученици, родитељи, стручни сарадник, директор школе, као и надлежно министарство и стручне службе задужене за праћење и унапређивање квалитета образовања и васпитања.

Праћење остваривања Школског програма реализује се кроз рад стручних актива на нивоу школе и локалне заједнице, укључујући Стручни актив разредне наставе, Стручне активе за области предмета, Стручни актив за развој школског програма и Стручни актив за развојно планирање, као и кроз сарадњу са стручним институцијама и размену искустава са другим школама. Посебан сегмент представљају годишње консултације са просветним саветницима и надзорницима за обезбеђивање квалитета рада школе.

На основу прикупљених података врши се анализа и по потреби реорганизација циљева, садржаја, активности и метода наставног рада, у циљу континуираног унапређивања школског програма.